

Reacties op de consultatieversie NVK, gebundeld en beantwoord.

Nationale Visie Kust

Een Kompas voor de Kust

Eindversie

Deltaprogramma Kust

Den Haag, 17 september 2013

Inhoud

Hoofdstuk 1. Inleiding en leeswijzer	2
Toelichting Nationale Visie Kust en Deltaprogramma Kust.....	2
Status.....	2
Publieks- en maatschappelijke participatie	2
Proces voorafgaand aan de consultatieversie	2
Consultatieperiode.....	2
Reactie op de consultatieversie	3
Opbouw gebundelde reacties en beantwoording	3
Hoofdstuk 2. Hoofdlijn reacties en verwerking	4
Hoofdlijn reacties	4
Verwerking reacties	5
Categorisering van de reacties	6
Juridische borging	6
Hoofdstuk 3. Overzicht van alle afzonderlijke punten uit de reacties.....	8
Totaaloverzicht van reacties op consultatieversie Nationale Visie Kust, 6 mei 2013	8
Bijlagen bij reacties op consultatieversie Nationale Visie Kust.....	135
Bijlage 1: Overzicht van organisaties die hebben gereageerd	136
Bijlage 2: Format voor indiening reacties op consultatieversie.....	138

Hoofdstuk 1. Inleiding en leeswijzer

Toelichting Nationale Visie Kust en Deltaprogramma Kust

Op 24 april 2013 heeft de stuurgroep Deltaprogramma Kust de consultatieversie van de Nationale Visie Kust (NVK) vastgesteld. In de Nationale Visie Kust geven de gezamenlijke overheden langs de kust (gemeenten, provincies, waterschappen, Rijkswaterstaat en de gezamenlijke Departementen) richting aan het samengaan van duurzame en lange termijn veiligheid van de kust met ruimtelijke en economische ontwikkeling in de kustzone.

Het Deltaprogramma is een nationaal programma. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met inbreng van kennisinstellingen, de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Het doel is om Nederland ook voor de volgende generaties te beschermen tegen hoogwater en te zorgen voor voldoende zoetwater.

De NVK wordt uitgewerkt via een uitvoeringsprogramma (hst 4 van de NVK). Na deze uitwerkingsfase zullen gebiedsprojecten via gebiedsagenda's in de programmering van het MIRT of in het uitvoeringsprogramma Kust als onderdeel van het Deltaprogramma 2015 opgenomen kunnen worden, mede in relatie tot de opvolger van het Nationaal Waterplan (NWP). De uitwerking geeft tevens input voor de te nemen Deltabeslissingen over waterveiligheid en ruimtelijke adaptatie, die het vertrekpunt vormen voor een pakket aan maatregelen voor waterveiligheid: het Deltaplan Waterveiligheid (2015).

Status

De NVK is een visie van alle gezamenlijke kustoverheden en heeft niet de status van structuurvisie cf. de Wet ruimtelijke ordening. Het is geen rijksvisie. Derhalve is de consultatie geen formele zienswijze cf. de Wet ruimtelijke ordening en de Algemene Wet Bestuursrecht. Het is een gelegenheid om de

betrokken partijen in staat te stellen een reactie te geven voordat de NVK wordt vastgesteld. Belanghebbende organisaties langs de kust hebben daar ruim gebruik van gemaakt. Dat is het gezamenlijke karakter van de visie nog verder ten goede gekomen.

Publieks- en maatschappelijke participatie

Er is met de NVK hetzelfde omgegaan als met andere producten van het Deltaprogramma. De inbreng vanuit de belangen langs de kust vindt plaats via het Overleg Infrastructuur en Milieu (OIM). Daarin zijn alle maatschappelijke organisaties en belangengroeperingen langs de kust verzameld. Zij vertegenwoordigen ook de belangen van de burgers. Er is geen apart traject voor burgerparticipatie.

Proces voorafgaand aan de consultatieversie

In maart 2011 is het Nationaal Kader Kust (NKK) vastgesteld. De vier kustprovincies hebben op basis van het NKK hun kustagenda's gemaakt. Deze waren input voor de start van de Nationale Visie Kust in augustus 2011. In juni 2012 is een eerste 40% versie verspreid en hebben overheden en maatschappelijke organisaties daarop kunnen reageren via een consultatieronde. Parellel aan het proces rondom de NVK heeft Deltaprogrammabreed een bestuurlijke consultatieronde plaatsgevonden rondom de kansrijke strategieën. De kansrijke strategieën voor de kust zijn opgenomen in de NVK. Bij de volgende stap in 2014 wordt de voorkeursstrategie voor de kust bepaald.

Consultatieperiode

Op maandag 6 mei 2013 is een brede gerichte kennisgeving verstuurd. Deze kennisgeving is verstuurd aan alle achterbannen van de stuurgroepleden van het Deltaprogramma Kust (kustgemeenten en de gemeente Amsterdam, kustprovincies, kustwaterschappen, Rijkswaterstaat en betrokken Departementen), maatschappelijke organisaties (via het OIM), enkele kennisinstellingen, de overige deelprogramma's van het

Deltaprogramma en de staf Deltacommissaris. De termijn voor het naar voren brengen van reacties op de consultatieversie van de NVK was 6 mei 2013 tot en met 4 juni 2013.

Reactie op de consultatieversie

Op de consultatieversie zijn vanuit 25 organisaties reacties binnengekomen (zie bijlage 1). Deze hebben samen 465 afzonderlijke punten. Alle organisaties die hebben gereageerd hebben een ontvangstbevestiging per e-mail toegezonden gekregen.

In deze gebundelde reacties en beantwoording is de beantwoording en eventuele verwerking van het Deltaprogramma Kust op de ingebrachte reacties aangegeven. Bij elke reactie wordt vermeld of en op welke wijze de reactie is verwerkt in de definitieve NVK. Alle ingekomen reacties zijn in dit document opgenomen. De reacties die onderdeel zijn van een brief, zijn door het programmateam Kust in onderdelen verwerkt in het format dat was meegestuurd met de kennisgeving.

Met dit zorgvuldige proces heeft het Deltaprogramma beoogd de samenwerking binnen het netwerk van de kustcommunity te benutten en te versterken.

Opbouw gebundelde reacties en beantwoording

De binnengekomen reacties zijn ondergebracht in tabellen op basis van de organisatie. In hoofdstuk 1 is een inleiding en leeswijzer opgenomen. Hoofdstuk 2 bevat de hoofdlijn van de reacties en de verwerking ervan, inclusief proces dat is doorlopen om tot de reacties te komen. Hoofdstuk 3 is een tabel met alle binnengekomen afzonderlijke punten uit de reacties. In de bijlagen is een overzicht van de indieners (bijlage 1) opgenomen en het format voor de indiening van reacties op de consultatieversie (bijlage 2).

Hoofdstuk 2. Hoofdlijn reacties en verwerking

In dit hoofdstuk is een samenvatting van de hoofdlijnen van de reacties en een eerste blik op de beantwoording en verwerking ervan weergegeven. Feitelijke correcties naar aanleiding van de reacties zijn hier niet opgesomd. In hoofdstuk 3 zijn de afzonderlijke reacties en de beantwoording en verwerking ervan te vinden.

Hoofdlijn reacties

Er is veel betrokkenheid voor het onderwerp. De ingezette koers van de NVK kan op brede steun rekenen. De drie bestuurlijke keuzes uit Deel I van de NVK worden breed gedeeld. Er is veel steun voor het samengaan van duurzame en lange termijn veiligheid van de kust met ruimtelijke en economische ontwikkeling in de kustzone.

Het veel intensiever samen optrekken van de overheden langs de kust wordt als positief gezien. Partijen weten elkaar steeds makkelijker te vinden. Dat wordt als een stap voorwaarts en winst ervaren. Dat mag het Deltaprogramma zich als verdienste aanrekenen. Uit de reacties spreekt een roep om deze samenwerking te borgen. De kustcommunity wordt als aangewezen structuur gezien voor de samenwerking. Daarbij wordt de kanttekening geplaatst dat er geen extra overheidslaag gecreëerd moet worden, maar er vooral moet worden aangesloten bij bestaande samenwerkingsconstructies. Uitgangspunt van de stuurgroep DP Kust is dat overheden samenwerking zoeken met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren. Het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie. Waar mogelijk zal worden aangesloten bij bestaande structuren.

De opgaven op het gebied van waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkeling zoals geschetst in de NVK worden breed gedeeld.

Veel partijen zouden daarbij wel graag concretere invulling zien. Deze invulling komt bij de uitwerking van de uitvoeringsagenda die voorzien is in het laatste kwartaal van 2013 en de eerste helft van het jaar 2014. De reacties bevatten enkele verzoeken om aanscherping of erkenning. Wat betreft de veiligheidsopgaven hadden deze vooral betrekking op de kaarten van de aandachtslocaties veiligheid. Met name werden er enkele locaties gemist. Voor enkele ruimtelijke opgaven wordt aangegeven dat ze meer erkenning verdient, zoals natuur en drinkwatervoorziening.

Gemeenten en provincies zijn verheugd met het aanwijzen van de (vooralsnog) 17 parels langs de kust. De vragen hebben vooral betrekking op het verder prioriteren, profileren en uitwerken van de parels. Daarnaast wordt er verzocht om duidelijkheid over het eventueel toevoegen van parels. Vooral de maatschappelijke partijen hebben het gevoel dat er veel nadruk op de stedelijke parels is komen te liggen, terwijl zij graag ook aandacht zien voor parels met betrekking tot culturele, natuurlijke en ecologische ontwikkeling. Bovendien hebben ze het gevoel dat ze niet voldoende betrokken zijn geweest bij het keuzeproces van de parels. Als belangrijkste verbeterpunt wordt aangegeven dat er behoefte is aan (concrete) nadere uitwerking van de opgaven.

Meer concreetheid wordt ook gevraagd bij de meegroeiconcepten. Er wordt daar aandacht gevraagd voor meegroeiconcepten voor de zachte kust. In de consultatieversie wordt een nadruk op de (ver)harde kust ervaren.

Er wordt gevraagd concreter te worden over de volumes zand voor beheer en onderhoud. De verwachting is dat op den duur meer zand nodig is dan we nu suppleren. De aanpak van leren, experimenteren en innoveren om de doelen van het suppletiezand en de hoeveelheid die daarvoor nodig te onderzoeken, wordt veelal gesteund. Vooral voor het

Waddengebied is de vraag om voorzichtig om te gaan met de kwetsbare buitendelta's, schorren, platen en geulen.

De formulering in de Aprilbrief (2013) van de Minister van I&M leidt tot breed gedeelde zorgen rond het tijdig beschikbaar zijn van middelen. Deze worden verschoven van 2020 naar 2023.

Meerdere reacties gaan over het ontbreken van concrete voorstellen voor het probleem van de bekostiging van ruimtelijke ontwikkelingsopgaven. Het Deltafonds is niet bedoeld om mee te betalen aan ambities op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling. Langs de kust, onder de voorwaarde van jaarlijks goed beheer en onderhoud, zijn de komende jaren geen acute veiligheidsingrepen nodig (aanleg). Er zijn zorgen of een gezamenlijke aanpak van markt en regionale overheden met het Rijk wel werkt als het Rijk niet meefinanciert omdat er geen veiligheidsopgave is. Bovendien zijn er vragen over de fondsvorming en of de voorgestelde fondsen in de NVK (revolving fund en experimenteerartikel Deltafonds) wel zo bruikbaar bij het timingsvraagstuk (niet synchroon lopen van veiligheidsopgaven en ruimtelijke ontwikkelingsopgaven) langs de kust?

Een veelgenoemd onderwerp is het dynamisch kust- en duinbeheer in relatie tot de Basiskustlijn (BKL). Uit de reacties spreekt onduidelijkheid over de definitie ervan en zorg en verwarring over het flexibiliseren en dynamiseren van de BKL.

Het onderwerp windenergie op zee komt in meerdere reacties voor. Vooral gemeenten, provincies en maatschappelijke organisaties vragen om uitspraken in de NVK die verder gaan dan wat er nu staat: het proces voor windenergie op zee wordt door het Ministerie van I&M getrokken. Stelling van de NVK is dat een zorgvuldig proces nodig is.

Het proces dat is gekozen om uit te monden in de kansrijke strategieën wordt als consistent gezien. De keuzes daarin als onderbouwd. Wel heerst de vraag bij veel partijen of de vier

kansrijke strategieën onderscheidend genoeg zijn ten opzichte van elkaar. De stuurgroep heeft nu een voorkeur uitgesproken voor de strategieën 2 en 3. Partijen hadden graag een meer uitgesproken keuze gezien. De keuze voor de voorkeursstrategie zal plaatsvinden in het proces om te komen tot DP2015. Dit proces zal in april 2014 worden afgerond.

Tot slot waren er diverse reacties op de leesbaarheid en kwaliteit van beeld- en kaartmateriaal.

Verwerking reacties

Bovenstaande reacties leidden er toe dat in de definitieve Nationale Visie Kust de hoofdlijn en de structuur grotendeels intact blijft, maar dat er vooral inzichten, omissies, criteria, opgaven en onderbouwingen zijn aangevuld, discrepanties zijn opgelost en teksten scherper zijn geformuleerd waar dat mogelijk is.

In de definitieve versie is meer aandacht voor de uitwerking van de uitvoeringsagenda. Ook de integraliteit van de opgaven langs de kust is nog meer het hart van de NVK geworden door onder meer de herpositionering van de zogenaamde 'notenbalkkaarten'.

Begrippen die aan de grondslag liggen van het begrijpen van het systeem en de gevolgen voor het beheer en onderhoud van de kust (zoals dynamisch kust- en duinbeheer, het kustsysteem, in evenwicht houden van het kustfundament e.d.) zijn, waar nodig, in overleg met experts van onder meer Deltares en Rijkswaterstaat aangescherpt. Evenals de beelden die daar betrekking op hebben.

Opgaven als natuur, drinkwatervoorziening en het benutten van de economische potenties zijn waar mogelijk scherper neergezet.

Veel onderwerpen zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda. Deze worden verder uitgewerkt in de periode september 2013 tot en met mei 2014. Het betreft onder meer de parels, de

meegroeiconcepten, bekostigingsvraagstukken, de kustcommunity en onderzoeken naar het zandig systeem.

De parels worden via de uitvoeringsagenda verder uitgewerkt. De regio is daarin de trekkende partij. Er worden vooralsnog geen parels toegevoegd aan de NVK. Parels die zijn aangedragen in de reacties kunnen worden meegenomen op de regionale agenda's. In latere fase kunnen mogelijk nog wel parels worden toegevoegd. Deze aangedragen parels zijn daarvoor dan uitgangspunt. Er is al gestart met de uitwerking van enkele parels. Voorbeelden hiervan zijn Kop van Schouwen, Katwijk-Noordwijk, Den Helder en de Brouwersdam.

In augustus - september starten onder meer verkenningen en onderzoeken naar ontwikkelingsmogelijkheden van natuur, de kustcommunity, buitendelta's en platen en meegroeiconcepten voor zachte weringen.

De structurele samenwerking tussen de Deltaprogramma's Waddengebied, Zuidwestelijke Delta en Kust (3D samenwerkingsverband) wordt gecontinueerd om de cruciale beslissingen rondom de doelen en de volumes voor beheer en onderhoud van het kustfundament voor te bereiden.

De kaartenserie uit het overzicht van de aandachtslocaties veiligheid in nagenoeg onveranderd gebleven. Deze teksten en kaarten zijn het resultaat van een langdurige samenwerking en afstemming tussen Rijkswaterstaat, DGRW en Deltaprogramma Kust. Opgaven op specifieke locaties en projecten (zoals jachthavens, concrete invulling van parels en pilots) zijn niet toegevoegd aan de NVK. Tot slot is ook de lijn voor windenergie op zee onveranderd gebleven.

Bijna alle kaarten en beelden zijn aangescherpt en hebben gewonnen aan leesbaarheid en kwaliteit.

Categorisering van de reacties

Voor de reacties uit de consultatie is vooraf een format (zie bijlage 2) opgesteld. Dit format is ook het uitgangspunt geweest voor de verwerking van de reacties. De binnengekomen reacties zijn, als dat nog niet gebeurd was, naar het format omgezet. De samengevoegde reacties zijn door het programmateam gecategoriseerd naar de volgende 5 categorieën (waarvan 1 categorie met 2 subgroepen):

1. Leidt niet tot wijziging
2. Redactioneel
3. Onjuistheden en omissies
4. Stuurgroeppunten
 - a. Bespreekpunten
 - b. Mededelingen
5. Complimenten

Deze categorieën zijn terug te vinden in de tabel in hoofdstuk 3.

De agendacommissie van het Deltaprogramma Kust heeft op 10 juni de reacties op hoofdlijnen bekeken. De categorieën 4a en 4b zijn vervolgens uitgewerkt in concrete bespreekpunten en mededelingen voor de stuurgroep. Op 15 juni heeft de Stuurgroep Deltaprogramma Kust ingestemd met de afronding van de definitieve NVK. Zij heeft daarbij de bespreekpunten doorgenomen en waar nodig aangescherpt. Deze zijn verwerkt in de NVK.

De afspraken in deze stuurgroep zijn input geweest zowel de verwerking van de reacties in de definitieve NVK als voor de aanscherping van de teksten in de bijlagen van het Deltaprogramma 2015. In de bijlagen van DP 2015 is "Deel 1, de bestuurlijke keuzes" integraal meegenomen, evenals een beschrijving van de kansrijke strategieën.

Juridische borging

De consultatieversie en een eerdere versie van de NVK zijn bekeken door de afdeling Bestuurlijk-juridische zaken en vastgoed van de corporate Dienst Rijkswaterstaat. De

opmerkingen van deze afdeling op de consultatieversie zijn in de definitieve versie van de NVK verwerkt.

Hoofdstuk 3. Overzicht van alle afzonderlijke punten uit de reacties

Totaaloverzicht van reacties op consultatieversie Nationale Visie Kust, 6 mei 2013

Organisatie		Reactie	Pagina consultatie versie	Categorie	Beantwoording	Verwerking
Gezamenlijke Departementen	1.	Voor de Brouwersdam staat alleen de getijcentrale als meekoppelkans voor een zandmotor, terwijl duurzame energie toch een eigenstandig speerpunt van de kustvisie zou moeten zijn.	Algemeen	2	Duurzame energie is geen speerpunt in de visie. Wel meer aandacht geven dan in de consultatieversie.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	2.	Zie ook geen aandacht voor grensoverschrijdende samenwerking met Vlaanderen, met het oog op de innovatieve aanpak van de problematiek van het Schelde-estuarium: tekstvoorstel: In de voordelta van het de Westerschelde liggen kansen om samen met Vlaanderen in synergie de balans tussen de veiligheid, natuurlijkheid en toegankelijkheid van het Schelde-estuarium te versterken. Dit kan door de aanleg van zandplaten in de voordelta. De zandplaten dragen niet alleen bij aan het herstel van de natuurlijkheid, maar dempen ook de getijslag, hetgeen ten goede komt aan de veiligheid van het estuarium. Onderzoek naar de kansrijkheid van deze innovatieve aanpak gaat onderdeel uitmaken van een agenda voor de toekomst van het Schelde-estuarium. De Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie werkt deze agenda, vanuit de verbinding met het Deltaprogramma.	Algemeen	1	Meer aandacht voor grensoverschrijdende samenwerking.	Tekst aangepast in Bestuurlijke Keuzes.
Gezamenlijke Departementen	3.	De keuzes voor economie en aantrekkelijkheid zijn in de bestuurlijke kop op een ambitieuze manier geformuleerd. Die ambitie is in het hoofdverhaal een stuk minder. Bijvoorbeeld de provinciale	Algemeen	1	Meer aandacht voor RO-ambitie in Deel II – NVK.	Tekst aangepast en toegevoegd in H2 van deel II NVK. Verdere uitwerking

		kustagenda's staan heel zwak in het verhaal en het is niet duidelijk wat de ambities van de kustgemeenten in de voorhoedeprojecten en de parels zijn. (bijvoorbeeld er staat "Voor de ontwikkeling van... is het nodig om te kijken hoe de kering in de toekomst..." Welke ontwikkeling, wat gaat dat bijdragen aan de economie of welke andere ambities heeft de gemeente of provincie daarbij?). Dus deze ambities liefst laten zien op een manier dat duidelijk is wat de verschillende partijen doen (zonder dat je perse letterlijk hoeft te vertellen die gaat dit doen en die gaat dat doen)				parels in de uitvoeringsagenda.
Gezamenlijke Departementen	4.	De gewenste ruimtelijke ontwikkeling en de ontwikkelopgaven blijven erg vaag. Dat is jammer. Deels kan je ze concreter maken, bijvoorbeeld herstructureringsopgaven (nu alleen maar in een notenbalk, niet in tekst) Deels kan je ook wat inspirerende voorbeelden halen uit de ateliers.	Algemeen	2	Concreter maken RO en ontwikkelopgaven door bijvoorbeeld de notenbalken herstructureren en bereikbaarheid en het uitgebreider beschrijven van de opgaven in hst 2. Zie ook reactie 3.	Tekst aangepast en toegevoegd in H2 van deel II NVK. En meer resultaten en voorbeelden AKK toegevoegd.
Gezamenlijke Departementen	5.	Algemene opmerking is dat de zeehavens er nauwelijks in voorkomen. Het zijn toch de motoren van de Nederlandse economie. In het begin op pagina 5 wordt alleen gesproken over de jachthavens. Dat is vanuit toeristisch perspectief wel begrijpelijk, maar we missen hier een verwijzing naar de zeehavens als ankers van de economie.	Algemeen	2	Zeehavens toevoegen.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	6.	Er wordt veel verwacht van de fondsvorm van het Deltafonds. Denk er aan dat ook met een fonds het schuiven met geld beperkt is. Verwacht ook niet teveel van een revolving fund. In ieder geval is het niet gewenst dat de overheid gaat bankieren. Zie ook opm bij blz 94	Algemeen	1	Financiële (on)mogelijkheden worden verder onderzocht. Het beschreven voorbehoud wordt daarin meegenomen.	Tekst niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	7.	De bestuurlijke keuzes zijn op een goed abstractieniveau beschreven. Van het hoofdverhaal verwacht je dan dat het	Algemeen	4a / 5	Waar mogelijk scherper en concreter geformuleerd.	Tekst aangepast

ten		concreter en grijpbaarder is. Aan die verwachting wordt niet voldaan. Het is wollig en bevat veel herhalingen.				
Gezamenlijke Departementen	8.	Figuren en met name kaarten zijn erg priegelig; er valt nauwelijks iets op te onderscheiden.	Algemeen	Beeld	Beelden en figuren worden verbeterd.	Beelden aangepast.
Gezamenlijke Departementen	9.	Die benut zullen worden wijzigen in die benut kunnen worden of die zoveel mogelijk worden benut.	5	2		Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	10.	"Voorlopig is uit oogpunt... en hebben we de tijd om al doende te leren..." Daar hoort een introductie bij dat het inzicht is dat het suppletievolumen op termijn omhoog moet.	6	2		Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	11.	Inzetten van zand voor harde keringen (verzachten) wanneer mogelijk en <u>kosteneffectief</u> , omdat	7	2		Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	12.	Qua <u>fysiek systeem, maar ook qua</u> samenwerking...	9	2		Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	13.	Tevens kan je hiernaartoe verplaatsen de tekst op blz 11: faciliteiten voor het in de gaten houden van de betekenis van specifieke lokale situaties binnen het grotere geheel van de NI kust.	9 - 11	2		Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	14.	"Besluitvorming zal plaatsvinden binnen het Deltaprogramma ...zoal .. suppletievolumes...Dat vormt de basis voor Rijkswaterstaat..." Dit is geen juiste weergave van de besluitvorming. Binnen het Deltaprogramma worden adviezen opgesteld. De Minister besluit.	12	2	In stuurgroep DP Kust besproken. De NVK is een advies van de Deltacommissaris aan de Minister.	Tekst aangepast
Gezamenlijke	15.	Bij het vervolg verwacht ik ook iets over de uitvoeringsagenda; over het vormen van	12	4a	Opnemen in H2 en verder uitwerken obv	Tekst aangepast

Departementen		allianties en over MIRT gebiedsagenda's. Het lijken vrijwel allemaal acties voor het Rijk. Blijft de regio stilzitten? Tekstvoorstel: De kustprovincies gaan samen met kustgemeenten en grotere plaatsen in het achterland parels in grotere regionale verbanden brengen en in gebiedsagenda's opnemen.			uitvoeringsagenda.	
Gezamenlijke Departementen	16.	In de hoofdtekst is geen goede introductie van de 3 pijlers. De 2 ^e alinea onder "veiligheid op 1" zegt er iets over, maar dat is de verkeerde plek en te terloops. Haal dat stukje er uit en maak het expliciet onder een kopje "3 pijlers" na het stukje over opdracht.	18	2	3 Pijlers beter introduceren. 3 pijlers toegevoegd in de tekst over de doelen na de paragraaf over de opdracht.	Tekst aangepast in H1.
Gezamenlijke Departementen	17.	De voetnoot op blz 18 zegt iets over grootschalige kustuitbreiding. Dit liever in hoofdtekst opnemen en inleiden met: "Onderdeel van de opdracht was" Het is tenslotte een eindproduct van de opdracht en de tussenrapportages hierover verdwijnen achter de horizon.	18	2	De deelopdracht prominenter in de hoofdtekst opnemen.	Tekst aangepast (en voetnoot aangepast)
Gezamenlijke Departementen	18.	"De urgentie is hoe de waterveiligheid te borgen..." Dit is geen goede weergave van de urgentie. Want de veiligheid heeft alle tijd. De werkelijke urgentie ligt bij herstructurering van kustplaatsen. En die willen weten wat we over 30 - 50 jaar met de kering gaan doen.	19	2	Aangeven dat de urgentie bij de ruimtelijke en economische opgaven ligt.	Tekst aangepast in H1, alinea urgentie.
Gezamenlijke Departementen	19.	"Diverse partijen worden uitgenodigd om de stokjes voor het vervolg over te nemen" Dit vind ik een erg slappe borging van het vervolg. Weglaten of sterker dus concreter maken.	21	4a	Concreter uitwerken door aan te geven dat er samenwerking met stakeholders wordt opgezet en dat ambities en investeringsagenda's gekoppeld gaan worden.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	20.	Voetnoot op blz 22: betreft dat een gedragen onderzoek? Anders liever weglaten.	22	1	Voetnoot laten staan. Maar als bronvermelding.	Tekst aangepast

Gezamenlijke Departementen	21.	Plaatje komt wat onoverzichtelijk over, teveel info in 1 keer.	26 , 27	Beeld	Afbeelding geeft teveel informatie.	Beeld aangepast
Gezamenlijke Departementen	22.	Hier zou toegevoegd kunnen worden dat door 20 jaar suppleren van zand er uitbouw plaats vindt van het ondiepe deel van de kust en dat de duinen zeewaarts groeien.	29	2	Belang van suppletiebeleid sinds de jaren 90 wordt onderkend.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	23.	Geef toelichting wat de relatie is tussen het zandig systeem, zanddelend systeem en kustfundament en wat de reden is om onderscheid te maken tussen de 3.	30 , 31, algemeen in visie	2	Relatie zandig systeem, zanddelend systeem en Kustfundament beter aangeven.	Tekstkader opgenomen cf. voorstel Deltares
Gezamenlijke Departementen	24.	Staafdiagram zandsuppleties updaten t/m 2012	31	Beeld	Update is beschikbaar.	Diagrammen aangevuld
Gezamenlijke Departementen	25.	Kaart harde keringen: onderschrift zegt harde, legenda zegt (ver) harde. Wat zijn het? En worden strandhoofden daar ook toe gerekend? Dat is nogal bepalend voor het beeld.	34	Beeld	Strandhoofden zijn ook opgenomen in de legenda en kaart.	Kaart niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	26.	Op pagina 35 wordt gesproken over het administratief verleggen van een kering. Uitleggen wat dat is.	35	2	In voetnoot opnemen en beter uitleggen.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	27.	"Als we dit als uitgangspunt nemen ... dan lijkt het beschermingsniveau achter de kering de komende eeuw over het algemeen toereikend." Wat wordt hier bedoeld? Norm of feitelijke toestand? Als het om de feitelijke situatie gaat, dan zou je moeten verwijzen naar de aandachtslocaties voor veiligheid.	36	2	Tekst in verband brengen met de actualisering van de norm. Duidelijk maken dat het om de norm gaat. check	Tekst aangepast. En afgestemd met tekst Bestuurlijke keuzes.
Gezamenlijke Departementen	28.	De plaatjes over basiskustlijn staan hier veel prominenter in dan in het rapportje over aandachtslocaties. Waarom staan ze nu voorop? Als dat belangrijk is moeten ze wel goed onderbouwd zijn. Waar was op	38 - 41	Beeld	Kaartvolgorde aanpassen obv rapport aandachtslocaties en toelichting opgenomen.	Kaarten en tekst aangepast

		gebaseerd dat bij gele lijnen een sterke relatie is tussen BKL en waterkeringsnorm? Wat wordt daarmee bedoeld? Bijna de hele kust is geel. Maar het halen van de norm is toch lang niet overal afhankelijk van BKL? Bovendien: zijn deze BKL plaatjes even belangrijk voor harde keringen? Zo niet daar weglaten en sowieso in ondertiteling het verschil hard/ zacht duidelijke maken.				
Gezamenlijke Departementen	29.	Wat voegt het plaatje hier toe?	42	Beeld	Kaartje voegt hier weinig toe.	Kaart verplaatst naar referentie-strategieën
Gezamenlijke Departementen	30.	De scenario's zijn hier aangeduid alsof ze goed onderzocht zijn. Voor zover ik weet zijn ze verzonnen in een sessie. Tekst relativeren, bijvoorbeeld: "Bij hoge economische groei bijvoorbeeld wordt verwacht dat de ruimtedruk in de kustzone op land (voor bedrijvigheid en woon- en recreatiegebieden) en op zee (voor bijvoorbeeld duurzame energiewinning) zal toenemen. De bereikbaarheid van de kust is dan een belangrijke voorwaarde voor ontwikkeling. Er zal een tendens zijn om te kijken naar mogelijkheden voor zeewaartse ontwikkeling, onder meer met behulp van private investeringen. In het geval dat de economische en demografische ontwikkeling in het westen van het land trager verloopt zal het ruimtegebruik van de kustzone zich in deze eeuw anders ontwikkelen. Verwacht wordt namelijk dat in een dergelijk scenario de verstedelijking zal afnemen, ..."	44	1	Suggesties is correct. Tekst moet worden gerelativeerd.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	31.	Er staat erg weinig over de provinciale kustagenda's, terwijl dat toch de grote drijver van de NVK is !! Hier moet meer van te zeggen zijn.	44	2	Tekst en verwijzing naar de bijlagen is afdoende beschrijving van de kustagenda's. Kustagenda's staan uitgebreid in bijlage 7, waarnaar in dit stukje verwezen wordt.	Tekst niet aangepast

Gezamenlijke Departementen	32.	Figuur: wat zijn prioritaire parels?	47	Beeld	Prioritair is niet de juiste woordkeuze. Er zijn wel 10 parels die al gestart zijn.	Tekst en beeld aangepast
Gezamenlijke Departementen	33.	de zin die begint met: Meer dan gemiddeld zit de groei etc. is verwarrend. Ik zou de vermelding van de teruggang van de visserij als aparte zin noemen. Nu kan de vraag worden gesteld of de zeevaart ook een teruggang laat zien./ Dan wordt IJmuiden (naast Rotterdam) als grootste economische belang gezien. Dat kun je niet menen. De haven van IJmuiden speelt een aardig deuntje mee, maar het havengebied van alle aan het Noordzeekanaal liggende havens levert veel op. Maar IJmuiden heeft maar een kleine haven, zeker als je de particuliere haven van Tata-staal er niet bij neemt. (en dat moet je wel doen, want de haven van IJmuiden is niet zo groot, er wordt veel in vis gehandeld en er is een Ro-Ro afvaart naar Newcastle, maar dan houdt het wel op. Je moet hier denk ik noemen de zeehavens in het Noordzeekanaalgebied noemen.	57	2	Visserij in aparte zin opnemen. Zeehavens in het Noordzeekanaalgebied opnemen.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	34.	Op dezelfde pagina gaat het over kabels en leidingen. Is de opsomming van aanlandingspunten limitatief (lijkt wel gezien de tekst) bedoeld? Dan klopt dat in ieder geval niet. Bij de Eemshaven komt de Nordned-kabel aan land, die zorgt voor duurzaam opgewekte stroom uit Noorwegen. Bovendien loopt er nu een MER om ook aanlanding van door windturbines opgewekte stroom uit Denemarken mogelijk te maken.	57	2	Opsomming is niet limitatief bedoeld. Eemshaven toch toevoegen ter volledigheid.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	35.	Vestigingsplaats kust: Het is onduidelijk of de tekst hieronder over de kust of over het achterland gaat.	57	2	Doel is om de ruimtelijke ontwikkeling in de kustzone aan te pakken en daarbij de kust economie te verbinden met grotere regionale verbanden en netwerken in het achterland.	Tekst aangepast

Gezamenlijke Departementen	36.	Tekst over watervergunning beter opschrijven. Watervergunning wordt gegeven in het gebied dat in beheer is bij het Rijk. Dit is een overlap in beheer met de waterschappen (vanaf de kruin tot -20 m NAP). Voor allerlei ontwikkelingen in/op de kering is bovendien een keurontheffing nodig.	58	2 / 3	Voor de uitvoering van dit soort plannen in het gebied dat in beheer is bij het Rijk is (naast andere vergunningen) een watervergunning nodig. Voor allerlei ontwikkelingen in/op de kering is bovendien een keurontheffing nodig.	Tekst aangepast (zie reactie 119)
Gezamenlijke Departementen	37.	Laatste zin minder stellig: Onderzoek naar het gedrag van Niet Waterkerende Objecten KAN tot een adequaat....	58	2	Relativering is nodig.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	38.	in de passage over Noordzee opgaven staat dat de locatiekeuze van windparken op zee een relatie heeft met zandwinning. Ik zou daar graag ook de scheepvaartroutes bij willen zien. Die zijn ook internationaal vastgesteld.	58	2	Ook de scheepvaartroutes zijn eveneens belangrijk bij de locatiekeuze voor windparken op zee.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	39.	"Zandwinning in bepaalde gevallen buiten de 12 mijlszone prioriteit gekregen ..." Is dit een vergissing? Het heeft binnen de 12 mijlszone in ieder geval prioriteit.		3	Tekstpassage over zandwinstrategie is aangepast op basis van voorstel RWS.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	40.	Bedoeling van de figuur is totaal onduidelijk	61	Beeld	Figuur laat zien dat er verschil is in timing van de opgaven. En dat dat vraagt om een betere afstemming tussen de opgaven.	Beeld niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	41.	Samenvatting van opgaven is (nog steeds) erg wollig. Hier wordt niemand warm van, niemand gaat in de startblokken. Maak veiligheid scherper en noem bij ruimtelijk/economisch in ieder geval de herstructureringsopgave, liefst zo concreet mogelijk.	62	1	Opgaven moet scherper worden geformuleerd.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	42.	Wat is relevantie van figuur?	62	Beeld	Te veel aangesloten strandbebouwing kan de verstuing van het zand verhinderen. De figuur laat zien dat door innovatieve oplossingen voor	Afbeelding vervangen.

ten					strandbebouwing dit tegen kan worden gegaan.	
Gezamenlijke Departementen	43.	"Bekostiging kan mogelijk wel plaatsvinden door ..." Dit is wishful thinking. Kan niet blijven staan zonder relativering of dat dit nadfer onderzocht wordt.	63	1	Bewering komt uit onderzoek van Ecorys (2012) naar verdienmodellen. Bewering blijft gehandhaafd.	Tekst niet aanpassen.
Gezamenlijke Departementen	44.	Notenbalken: Deze zijn bedoeld om opgaven duidelijk te maken. Niet duidelijk is welke notenbalken opgaven laten zien en welke alleen maar aanvullende informatie geven. Of is het kernwoord hier gebiedsontwikkeling? Ook dan is het goed om opgaven en mogelijke koppeling te onderscheiden. Is er een opgave voor bereikbaarheid? Kan die op kaart aangeduid worden?	64 - 65	Beeld	De notenbalken laten de ontwikkelkansen en opgaven zien. Het biedt inzicht in de geïntegreerde opgaven op een plek langs de kust. Er is geen nationale opgave voor bereikbaarheid aan de kust. Wel op deels regionaal niveau.	Notenbalken handhaven. Bereikbaarheid niet opnemen.
Gezamenlijke Departementen	45.	Figuren zeggen weinig	66 - 68	Beeld	Het betreft voorbeelden uit de voorhoedeprojecten aangeleverd door de gemeenten. De figuren representeren de opgaven bij de voorhoedeprojecten.	Beelden niet aanpassen.
Gezamenlijke Departementen	46.	Nadelen waarvan?	69	2	Nadelen worden toegelicht.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	47.	Veilig: "voor veiligheid moet elke strategie voldoen aan ... evenwicht houden ... zeespiegelstijging." Strategie 1 voldoet hier niet aan. Waarschijnlijk wordt bedoeld: de streefwaarde is dat ...	71	2 / 3	Streefwaarde toevoegen	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	48.	Aantrekkelijk: ... ", het versoepelen van regels rond jaarrond strandbebouwing..." Hoe past dit in het streven wat onder dit zelfde kopje voor aantrekkelijkheid staat? Het lijkt erop dat hier economisch aantrekkelijk bedoeld wordt.	72	2	Het gaat hier om economisch sterk. Tekst versplaatsen van aantrekkelijk naar economisch sterk.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	49.	in de paragraaf over Nu te weinig oog voor ruimtelijke kansen missen we de relatie met de zeehavens. Ook daar zijn bepaalde	74	2	Zeehavens zijn ook van belang bij integrale gebiedsontwikkeling en	Tekst aangepast

ten		ruimtelijke claims bekend, waarover we nu nog helemaal niets lezen in de NVK			ruimtelijke claims.	
Gezamenlijke Departementen	50.	Huidige praktijk als uitgangspunt: „..terwijl het huidige beleid uitgaat van 20 mln m3 zand per jaar” Moet zijn: .. terwijl het huidige beleid uitgaat van het volledig meegroeien van het kustfundament met de zeespiegelstijging en dat zou volgens inzichten anno 2009 neerkomen op gemiddeld 20 mln m3 suppletie.	74	2 / 3	Bij het suppletiebeleid wordt niet uitgegaan van de doelen die het zand dient. Dan is 12 miljoen voor de huidige doelen afdoende. Voor het in evenwicht houden van het hele Kustfundament met de zeespiegelstijging is 20 mln m3 nodig volgens de inzichten van 2009.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	51.	Soms wordt gesproken over meegroeien kustfundament, soms over in evenwicht houden van. Consequent hanteren. In NVK was het meegroeien. Nu liever spreken van in evenwicht zijn met.	74 , algemeen in visie	2	Bij meegroeien of in evenwicht houden is telkens de onderstaande afweging gemaakt. <ul style="list-style-type: none"> • Bij een citaat uit het NWP → “meegroeien” gebruiken • Bij een citaat uit het NKK → “meegroeien” gebruiken • Bij een voorstel voor de NVK → “in evenwicht brengen” gebruiken. 	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	52.	Nu te weinig oog voor ruimtelijke kansen: volgorde tekst is niet logisch. Begin met: “Uit de evaluatie van de Derde kustnota ... ” Dan invoegen: Deze signalering is herhaald in het NWP en is een belangrijke input voor het formuleren van de strategieën. Dan “In het NWP is gekozen voor....”	74	2	Beleid beschrijven vanaf NWP waarin is gekozen voor een integrale gebiedsontwikkeling. De ruimtelijke kansen komen voort uit deze integrale gebiedsontwikkeling, beleid dat in de SVIR is gehandhaafd. Voor natuur en ecologie is het vastgelegd in de Natura2000 wetgeving.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	53.	Eerste alinea: waar in dit document is de logica van de samenhang van beleid kering/kustlijn en kustfundament uitgelegd?	76	2	In hoofdstuk 2 is een tekstkader met afbeelding opgenomen met de samenhang tussen kering, kustlijn en kustfundament.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	54.	Schema's blz 77, 78 en 79 samenvoegen tot 1 groot schema	77- 79	Beeld	Het schema op 79 is een vereenvoudigde samenvoeging van de schema's op de eerdere pagina's.	Schema's gehandhaafd

ten					belangrijk is dat er geen informatie verloren gaat.	
Gezamenlijke Departementen	55.	Ieder voor zich in schema moet zijn eigen verantwoordelijkheid	77	Beeld	Eens.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	56.	Denkrichting 2: .."De constante hierin voor de gehele kust.." moet juist zijn: de variabele of de keuze	78	Beeld	De afweging gaat over de mate van samenwerking. Dat is een keuze die constant gemaakt moet worden.	Tekst niet aanpassen
Gezamenlijke Departementen	57.	In schema: "regionale schaal landschappen en cultuurhistorische elementen" Misschien kan daar beter staan provinciaal, om het eigen verantwoordelijkheid effect duidelijker te maken, aangenomen dat hier vooral de provincie verantwoordelijk is.	78	Beeld	Hier worden regionale ontwikkelingen bedoeld.	Tekst niet aanpassen
Gezamenlijke Departementen	58.	"De bandbreedte voor de keuze ...hele kust" weglaten. Is verwarrend in dit tekstblok.	79	2	Het gaat om de keuze over het zand.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	59.	Toelichting op schema: huidig beleid is niet de linkerkolom, maar de cirkel. Wij achten deze strategie niet kansrijk moet zijn wij achten voortzetting huidig beleid niet kansrijk	79	Beeld	De cirkels zijn het huidige beleid en de huidige praktijk. Ze voldoen niet aan de definitie van een strategie van het Deltaprogramma.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	60.	Nulplus variant is niet huidige MIRT systematiek, maar verbetering van de huidige situatie door meer gezamenlijke keuzes voor te bereiden en vast te leggen en meer gebruik te maken van het MIRT instrumentarium, o.a. gebiedsagenda's	80	3	In de Nulplus variant wordt aangesloten op het MIRT instrumentarium en op meer gezamenlijke voorbereiding en bv. Gebiedsagenda's. De Nulplus variant komt dus overeen met de huidige MIRT-systematiek.	Tekst niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	61.	Verwachtingenmanagement: kan meer zand of betere samenwerking tav zand de problemen bij RO (bv herstructurering en modernisering van verouderde woningvoorraden, etc.) oplossen, zo ja hoe?	80	4a	In de stuurgroep DP Kust is de lijn afgesproken: de scope van de NVK is veiligheid in samenhang met ruimtelijke ontwikkeling. Zand is een randvoorwaarde (veiligheid)	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust.

					en niet de oplossing voor de ruimtelijke ontwikkelingopgaven. Zand biedt wel kansen voor ruimtelijke opgaven.	
Gezamenlijke Departementen	62.	Elke cel kan ... Dit verplaatsen naar synthese	80	2	Tekst draagt bij aan de uitleg over het schema. Verplaatsen naar 'synthese' zou betekenen dat het over de analyse	Tekst niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	63.	In stand houden buitendelta's zal in deze strategie <u>niet mogelijk zijn</u>	81	1	De formulering dat in stand houden van de buitendelta's 'een groot beslag legt op de beschikbare volumes' zand is feitelijk juist.	Tekst niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	64.	Beleidsmatig wordt geanticipeerd op meegroeiconcepten. Vanwege zandgebrek zullen die vaker landwaarts zijn dan in de andere strategieën en zal de reserveringszone ook vaker gehandhaafd moeten blijven.	81	1	In dit scenario wordt uitgegaan van handhaving van de reserveringszones. Daarom moet voor meegroeiconcepten gezocht worden naar meer multifunctioneel gebruik. Tekst is correct.	Tekst niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	65.	Backoffice is niet meer aan de orde toch?	81	1 / 2	In 2013/2014 wordt een voorstel gedaan voor de organisatie van een kustcommunity.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	66.	Vraag over volgende zin: 'Dat betekent dat wanneer er te weinig zand is, wellicht overgegaan moet worden tot harde maatregelen'. Wordt hier over aanlegmaatregelen gesproken of over B&O? In de afgelopen jaren zijn bij B&O van 12M kuub ook zandige/hybride versterkingen gerealiseerd en zijn ruimtelijke kwaliteitsambities gerealiseerd bij de zwakke schakels.	81	2 / 3	Het betreft hier aanlegmaatregelen, waardoor minder zand voor B&O nodig is.	Tekst niet aangepast.
Gezamenlijke Departementen	67.	Knikpunt:toevoegen vooraan: na verloop van tijd kan het areaal mogelijk niet meer op betrouwbare wijze onderhouden worden en moet meer geïnvesteerd worden in het kustfundament om dit weer bedrijfszeker te	81	2 / 3	Mogelijk moet worden overgestapt worden naar een andere strategie bij het bereiken van een knikpunt.	Tekst aangepast

		maken.				
Gezamenlijke Departementen	68.	Strategie 2 mee te laten groeien moet zijn in evenwicht te houden met	82	2	Het kustfundament moet in evenwicht blijven.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	69.	Beleidsmatig wordt geanticipeerd op meegroeiconcepten vervangen door: waar relevant wordt per locatie een meegroeiconcept afgesproken en vastgelegd.	82	2	Beleidsmatig anticiperen op meegroeiconcepten is juist. Wordt ook eerder in de paragraaf genoemd.	Tekst niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	70.	Kustcommunity hoort niet bij deze strategie. In plaats daarvan: er wordt projectgebonden samengewerkt en afspraken gemaakt over financiering	82	2	In alle strategieën is een kustcommunity nodig. Een voorstel voor de organisatie wordt gedaan in 2013/2014.	Tekst niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	71.	Meegroeiconcepten komen niet in regels	82	2	De uitspraak dat het in regels wordt vastgelegd, kan op deze plek nog niet worden gedaan.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	72.	Instellen operationeel maken ... gaat dit over kustcommunity? Dan hier schrappen Algemeen: deze opsomming is niet onderscheidend voor de strategieën. Dan liever weglaten?	82	1 / 2	Opsomming is niet onderscheidend. Opsomming weglaten. (ook bij strategie 3 en 4)	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	73.	Wat is het verschil tussen strategie 2 en 3? Komt niet goed naar voren in de tekst.	82 - 84	2 / 3	Onderscheid tussen 2 en 3 wordt vergroot door bij 3 faciliteiten te scheppen voor de samenwerking tussen markt en overheden en voor financiering. Denk hierbij allianties tussen kustplaatsen, groten steden en provincies met één overheidsloket met backoffice.	Tekst toegevoegd
Gezamenlijke Departementen	74.	Strat 3 duurzaam kiezen: zandig zeewaarts ... Dit soort omschrijving staat niet bij strat. 2. Daarom hier ook weglaten	84	1	Strategie 2 en 3 zijn op dit punt vergelijkbaar. Strategie 2 aanvullen op dit punt.	Tekst toegevoegd
Gezamenlijke	75.	Bewust afwijken regelgeving lijkt me niet de	86	2	Experimenten en speelruimte in de wet- en regelgeving zoeken wordt	Tekst aangepast

Departementen		bedoeling			aangemoedigd. Er wordt niet bewust afgeweken van de regelgeving. Zin wordt hergeformuleerd.	
Gezamenlijke Departementen	76.	Kustcommunity hoort niet tot deze strategie	86	1 / 2	In alle strategieën is een kustcommunity nodig. Een voorstel voor de organisatie wordt gedaan in 2013/2014.	Tekst niet aangepast
Gezamenlijke Departementen	77.	Revolving fund: zoals het hier omschreven is is het niet anders dan bankieren. Financiën ziet niet graag dat het rijk of provincies of gemeenten gaan bankieren met overheidsgeld Tekstwijziging is niet nodig omdat het voorzichtig geformuleerd is, maar hier moet in vervolg zorgvuldig mee omgegaan worden.	94	1	In het vervolg wordt er zorgvuldig naar gekeken.	Tekstaanpassing niet nodig
Gezamenlijke Departementen	78.	Vliegende brigade: is die nog aan de orde?	93	2	Er wordt geen voorstel meer gedaan voor een 'vliegende brigade'. Term is niet meer aan de orde.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	79.	3 na laatste zin: 'Investerings in de veiligheid geschieden op kosten van de verantwoordelijke voor de waterkering'. Wat wordt hiermee bedoeld? Graag toelichten dat Rijk en waterschappen samen betalen. En voor laag 2/3 mogelijk anderen	93	2	Voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma is de kostenverdeling tussen Rijk en Waterschappen 50-50 cf. Bestuursakkoord water.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	80.	Uitvoeringsprogramma schrappen tot .. In de komende periode. De tekst die hiervoor staat is verwarrend en deels dubbel. En over uitvoeringsprogramma is nog geen beslissing genomen.	104	2	Besluiten over de uitvoering komen aan de orde binnen de bestuursstructuur van het Deltaprogramma en in de stuurgroep Kust, Zuidwestelijke Delta en Waddengebied op weg naar de deltabeslissingen in 2014.	Tekst aangepast
Gezamenlijke Departementen	81.	Toelichten hoe samengewerkt zal worden met deelprogramma's Wadden, Zuidwestelijke Delta en Veiligheid.	104 -106	1	In de totstandkoming van de kansrijke strategieën is zeer nauw samengewerkt met de deelsprogramma's Waddengebied en Zuidwestelijke Delta. Bij de uitwerking van de uitvoeringsagenda wordt verdere	Tekst aangepast

					invulling gegeven aan deze samenwerking op 3D niveau.	
Gezamenlijke Departementen	82.	Toelichten hoe bijv. samengewerkt wordt met RWS, aangezien een deel van de vragen op dit moment de verantwoordelijkheid van RWS is en ook door RWS wordt opgepakt en gefinancierd.	104 -106	2	Voor elk van de onderdelen van de uitvoeringsagenda wordt een eigenaar toegewezen. Deze is verantwoordelijk voor de monitoring van de acties. RWS is net als de andere één van de bij de kustcommunity betrokken partijen.	Tekst niet aangepast
RWS (B)	83.	Eind eerste alinea, laatste zin. Toevoegen bij besluitvorming voorbereiden over hogere suppletievolumes: ook besluitvorming over daartoe benodigde financiële middelen. Praktijkinnovaties niet dan pas in gang zetten maar al eerder. Zin suggereert een koppeling met verhoging suppletievolumes met innovaties, maar deze zijn juist voorbereidend en mede gericht op meer resultaat en meer doelen bereiken voor dezelfde euro.	6	2 / 3	Er is vanaf 2023 geld op de begroting voor verhoging suppletievolumes onder de post onderhoud en beheer. Het is echter van groot belang om tijdig en interbestuurlijk besluitvorming voor te bereiden voor toekomstige verhogingen van het suppletievolumen én voor het testen van praktijkinnovaties vóór 2023. De suggestie als genoemd in de reactie wordt onderkend en tekst is aangepast.	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust.
RWS (B)	84.	Bij het noemen van suppletievolumes aangeven dat: <ul style="list-style-type: none"> - niet de zandvolumes centraal staan maar de doelen, - we voor de lange termijn streven naar een evenwicht waarbij alle zandverliezen worden gecompenseerd - het op korte termijn nog verantwoord om door te gaan met de huidige praktijk. - op basis van monitoring en onderzoek wordt bepaald op welk moment we geleidelijk aan gaan verhogen. 	7	2	In de route voor het meegroeien van kustfundament en keringen is uitgegaan van de doelen, compensatie van zandverliezen, de huidige praktijk. De geleidelijke verhoging wordt in samenhang met de keuze voor de voorkeursstrategie bezien. De opsomming wordt in het vervolgtraject meegenomen.	Tekst niet aangepast
RWS (B)	85.	"Zand is geen wondermiddel voor alle ruimtelijke ambities" suggereert dat dit in veel gevallen ook wel een wondermiddel is: het woordje "alle" verwijderen.	10	4a	Zand is een randvoorwaarde (veiligheid) en niet de oplossing voor de ruimtelijke ontwikkelingsopgaven. Tegelijk biedt zand wel kansen voor ruimtelijke opgaven.	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust.
RWS (B)	86.	Einde samenvatting. "Besluitvorming gaat plaats vinden in het Deltaprogramma". Verhogen van suppletievolumes en beslissen over lange	12	2	De besluiten worden pas genomen na de deltabeslissingen. De Deltacommissaris adviseert daarin de Minister en deze laatste beslist. Daarnaast worden	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP

		termijn doelen gaan we ook doen op basis van monitoring, al lerende werken, en dit duurt nog zeker wel 10 jaar. We weten nog niet hoe we dan samenwerken. Hoe zit dit overigens precies formeel – “besluit” het Deltaprogramma echt zelf of adviseert het Deltaprogramma de minister/andere overheden etc. (en moeten deze wel van héle goede huize komen om het dan toch anders te doen ..)			uitvoeringsstappen toegevoegd.	Kust.
RWS(B)	87.	Tekst over strandmotor Brouwersdam suggereert een aantal denkbare maatregelen op korte/middellange en lange termijn. Die termijnen kloppen niet. Zo is het niet te verwachten dat op korte termijn al een zandwindmolen op deze plek wordt aangelegd, omdat eerst wordt ingezet op een pilot binnengaats. Ook de vraag op zandmotor realistisch is, zal afhankelijk zijn van bekostiging door derden. Extra suppletie door op een andere plek in de buurt juist niet te suppleren, waardoor e.e.a. kostenneutraal is uit te voeren, is wel denkbaar binnen afzienbare tijd.	48	1	Kansen en mogelijkheden van het voorhoedeproject Brouwersdam worden scherper beschreven. Tekstvoorstel strandmotor Brouwersdam gemeente en RWS wordt opgenomen.	Tekst aangepast
RWS (B)	88.	De beschrijving van natuuropgaven is qua inhoud en strategie te verbeteren. Indien extra acties hiertoe nodig zijn op uitvoeringsagenda plaatsen. 1. Wat zijn de resultaten van de governance tafel met Teisman over dit onderwerp? Legt Natura 2000 op lange termijn niet te veel beperkingen op aan suppleties? Doorkijk naar toekomst van Natura 2000 of uitwerking die NL hieraan geeft is vrij kritiekloos – terwijl toch ook gemor wordt gehoord. Deze spanning mist in het stuk. 2. De BKL loslaten t.b.v. natuurontwikkeling: Tijdelijk EN lokaal, niet tijdelijk OF lokaal. De wens is namelijk niet de BKL “bovenlokaal” los	50	4a / 3	1. In de eerste leertafel is het in de casuïstiek niet aan de orde geweest. N2000 is zijdelings aan de orde geweest in het eerste advies bij Hoek van Holland De rapportage van de tweede leertafel over governance bij Natura 2000 in kustgebied is nog niet definitief. Dit onderzoek wordt benut bij het nu net opgestarte onderzoek naar natuurcombinaties, dat ook op uitvoeringsagenda staat. In het lopende advies N2000 komen zandsuppleties niet aan de orde. In het onderzoek van RHDHV, dat nu opgestart wordt, is het onderdeel van het onderzoek.	1. Tekst niet aangepast 2. en 3. Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust. 4. Tekst niet

		<p>te laten.</p> <p>3. Nuanceren: het loslaten van de BKL kan erg gevoelig liggen. Heel duidelijk maken dat dit sowieso alleen kan als dat verantwoord is vanuit veiligheidsperspectief, en na een zorgvuldige afweging van verschillende belangen (kan bijvoorbeeld nadelig zijn voor drinkwaterwinning)</p> <p>4. zandwinning en zandsuppletie worden in het kader van N2000 beperkingen opgelegd, niet door KRM.</p> <p>5. KRM volledig uitschrijven de eerste keer (kaderrichtlijn mariene strategie) en voor zover relatie met de kust afzonderlijk behandelen. Ook de goede milieutoestand is een begrip dat bij KRM hoort en niet is gerelateerd aan zandsuppletie. Hooguit aan zandwinning. Nagaan bij KRM experts wat precieze verband is (Wim van Urk, DGRW)</p>			<p>2.en 3.</p> <p>Het instrument BKL wordt niet losgelaten. De BKL kan via pilots lokaal en tijdelijk, flexibel ingevuld worden. Op zorgvuldig gekozen plekken (pilots) proberen we een vorm van dynamisch beheer toe te passen.</p> <p>4.</p> <p>Getracht wordt zandwinning en zandsuppletie binnen randvoorwaarden te houden <u>conform</u> de KRM.</p> <p>5.</p> <p>KRM eerste keer voluit schrijven.</p>	<p>aangepast</p> <p>5.</p> <p>Tekst aangepast</p>
RWS (B)	89.	<p>Noordzee-opgaven: in het hoofdstukje staan de Noordzee-opgaven beschreven <i>voor zover relatie met de kust</i> en niet over de gehele Noordzee. Net als op land hoeft hier ook niet de hele EEZ mee te nemen, de titel suggereert van wel. Desgewenst hier KRM opnemen.</p>	58	2	<p>De titel "Opgaven op zee" is meer geschikt.</p>	<p>Tekst aangepast</p>
RWS (B)	90.	<p>Zorgvuldige afweging van locaties windenergie binnen 12 mijlszone inderdaad van belang i.r.t. vrij zicht en belevingswaarde vanaf de kust gezien. Bij aanwijzen van windenergiegebieden ook de andere belangen noemen die in de afweging meespelen: ruimte voor zandwinning, veilige en vlotte toegang tot havens, natuur, veilige aanvliegroutes mijnbouwplatforms,</p>	58	2	<p>Bij aanwijzen van windenergiegebieden spelen meer belangen. Deze belangen moeten terugkomen in de tekst. De alinea heeft niet tot doel uitputtend te zijn. In stuurgroep DP Kust is afgesproken de tekst van de consultatieversie te handhaven: erkenning zit in het woord 'ook'</p>	<p>Tekst niet aangepast</p>

		defensiegebieden en kosteneffectiviteit.				
RWS (B)	91.	<p>Ten aanzien van zandwinning een aantal verbeteringen. Zin over innovatieve contracten eruit, heeft niet met suppleties te maken. Zinnen over "zand dicht bij de kust" kunnen verwarring oproepen, die kloppen maar half. Het zit zo:</p> <p>In de huidige situatie wordt al zand dicht bij de kust gewonnen, alleen niet binnen de -20 m dieptelijn. Bij toenemende zandhoeveelheden wil je kosteneffectief blijven winnen en daarom moet je aan voorraadbeheer gaan doen. Afwegingen zijn vooral nodig in gebieden waar kosteneffectief winnen op gespannen voet staat met ander gebruik. Op plekken waar de 12 mijlszone, waarbinnen volgens het huidige beleid zandwinning prioriteit heeft boven ander gebruik, dicht bij de -20 meter dieptelijn ligt, is de kans op ruimtelijke spanningen het grootst. Met name voor die gebieden wordt een zandwinstrategie uitgewerkt, hoe tot optimale afwegingen te komen en hoe te voorkomen dat door ander gebruik zand niet meer kosteneffectief is te winnen. Denk bijvoorbeeld aan het bundelen van kabels op plekken waar juist minder zand van de gewenste kwaliteit ligt.</p>	59	3	Teksten over zandwinning kunnen scherper in overleg met RWS Zee en Delta.	Tekst aangepast cf. tekstvoorstel RWS Zee en Delta.
RWS(B)	92.	<p>Verbeteren bestuurlijke samenwerking in het licht plaatsen van een ontwikkeling waarbij belangen koppelen steeds belangrijker wordt. Bijvoorbeeld de regie op de zandsuppleties is verbeterd door meerjarige contracten, overheden hebben al samengewerkt bij de realisatie van Zwakke Schakels. Gesuggereerde toon: We zullen en moeten onze processen blijven verbeteren, om meer kwaliteit aan de kust te leveren én omdat de crisis ertoe noopt meer doelen te bereiken met dezelfde euro. Daartoe is innovatie nodig, niet alleen in de vorm van grote integrale interventies, maar ook in de vorm van lokale optimalisaties in beheer</p>	60 , 79	2	<p>In de huidige praktijk blijkt dat de interactie tussen organisaties die werken aan veiligheid, en organisaties die werken aan aantrekkelijkheid en economie geleidelijk verbetert. Het koppelen van belangen wordt steeds meer onderkend als mechanisme om kwaliteit in de kustzone te realiseren en om meer doelen bereiken met dezelfde euro.</p> <p>Er is in het huidige beleid en de huidige praktijk in mindere mate (zoals bij de Zwakke Schakels) sprake van effectieve samenwerking langs de kust dan in deze</p>	<p>Tekst aangepast</p> <p>Tekst aangepast</p>

		<p>(denk aan Noordboulevard Scheveningen waar zonder extra kosten en met behoud van veiligheid nu al is besloten om veiligheid en ruimtelijke kwaliteit samen op te laten gaan).</p> <p>Idem op blz. 79 "nauwelijks afspraken tussen bestuurlijke partijen": dat is feitelijk onjuist. Bij Zwakke Schakels succesvolle afspraken. Zelfs ten tijde van vaststelling BKL zijn afwegingen gemaakt t.a.v. waar areaalbehoud nodig was t.b.v. kustgebruik en dit is zelfs wettelijk verankerd. Nuanceren en plaatsen in licht van ontwikkeling in tijd.</p>			visie wordt voorgesteld.	
RWS(B)	93.	Laatste zin suggereert dat betere bestuurlijke samenwerking vooral nodig is voor de verbinding met veiligheid en ruimte/economie. Is ook nodig voor bv. ruimtelijke prioriteitstelling. Woordje "hierdoor" schrappen helpt al.	61	2	Zonder bestuurskracht voor (governance capacity) voor creëren van urgentie en voor het vaststellen van ruimtelijke prioriteiten in de kustzone krijgt de economische ontwikkeling geen impuls.	Tekst aangepast
RWS(B)	94.	Samenvatting van veiligheidsopgaven suggereert dat beheer en onderhoud voldoende is. Aandacht mag echter niet verslappen, daarom aandachtslocaties geformuleerd, kan zijn dat nieuwe aanlegprojecten toch nodig worden. In andere tekstdelen wel goed geformuleerd.	62	2	De aandachtslocaties zijn geformuleerd omdat er naar alle waarschijnlijkheid in de toekomst (ook met beheer en onderhoud) aanlegprojecten nodig zijn. Vergelijk tekst over aandachtslocaties in H2.	Tekst aangepast
RWS(B)	95.	<p>Bij samenvatting van opgaven bij interacties/verbinden zou de volgende toevoeging helpen dat meer regio's zich herkennen door recht te doen aan identiteit (gevoeligheid bij Wadden).</p> <p>"De interactie tussen veiligheid, economie en ecologie is per regio verschillend, omdat de identiteit en de opgaven verschillen. Het karakter van de Waddenkust en de Zeeuwse Kust verschilt in vele opzichten van de Hollandse kust, waardoor afwegingen zullen verschillen.</p>	62	2	De NVK streeft naar mogelijkheden tot maatwerk en ondersteuning van de identiteit van regio's en gebieden.	Tekst aangepast cf tekstvoorstel

RWS(B)	96.	Graag noodzaak van landelijke regie op zandverdeling te benadrukken (zanddelend systeem). Tegelijkertijd regionale/lokale regie ook nodig voor ruimte. Voorstel: Bestuurlijke opgave is de landelijke regie op kustonderhoud en veiligheid te koppelen aan regionale en lokale regie op ruimtelijke opgaven, per gebied rechtdoend aan de gewenste identiteit (zie opmerking hierboven)	62	2	De NVK streeft naar mogelijkheden tot maatwerk en ondersteuning van de identiteit van regio's en gebieden. Van belang is de koppeling tussen de regionale regie op de ruimte aan de landelijke regie op de zandverdeling.	Tekst aangepast cf tekstvoorstel
RWS(B)	97.	De verbeteringen in bestuurlijke samenwerking spitsen zich hier toe op de zandverdeling. Ten eerste is verwachtingenmanagement nodig: een andere zandverdeling leidt hooguit tot optimalisaties. Ten tweede is bestuurlijke samenwerking op veel meer fronten van belang, bv, bij meervoudig gebruik van de kering, ruimtelijke prioriteitstelling, herstructurering wederopbouw wijken. ONAFHANKELIJK van de te kiezen zandstrategie, is het dus in ALLE gevallen van belang de bestuurlijke samenwerking te verbeteren. Daarom de tekst schrappen bij de pijltjes, waar onderscheid gemaakt wordt in de noodzaak van samenwerking bij verschillende strategieën voor supplementies.	80	2	De NVK gaat om het combineren van RO en veiligheidsopgaven. Een andere zandverdeling leidt evenwel hooguit tot optimalisaties. Voor het versterken van de economische en ruimtelijke vitaliteit is op veel meer fronten bestuurlijke urgentie en samenwerking nodig (bijvoorbeeld bij meervoudig gebruik van de kering, ruimtelijke prioriteitstelling of de herstructurering van naoorlogse woonwijken). Onafhankelijk van de te kiezen zandstrategie is het dus in alle gevallen van belang om de bestuurlijke samenwerking te verbeteren.	Tekst niet aangepast
	98.	In de strategieën wordt gesproken over het overgaan op langjarige contracten en innovatieve contractvormen. Ten eerste is RWS al overgegaan op meerjarige contracten. Ten tweede heeft dit weinig te maken met de kust economie, zoals wordt gesuggereerd op blz 81. Ten derde zullen we onafhankelijk van beleidsmatige strategieën in de uitvoering ALTIJD sturen op kosteneffectieve inkoop. De inkoopstrategie van zand is dus onafhankelijk van bestuurlijke keuzes – alleen als we onder een bepaalde zandhoeveelheid komen is niet	81 , 82, 83, 84	1 /2	In de NVK wordt het belang benadrukt van meerjarige contracten en innovatieve contractvormen. Dat belang blijft benadrukt. Aangepast is dat er wordt 'overgegaan' op langjarige contractvorming en innovatief aanbesteden.	Tekst aangepast

		meer meerjarig aan te besteden omdat we dan veel meer reparerend bezig moeten gaan en niet lang genoeg vooruit kunnen voorspellen. Dan praten we over lagere volumes dan in de NVK genoemd, bij 12 MIO doen we dit nu ook al. Beter de zinnen over aanbesteden niet opnemen als onderdeel van de bestuurlijke keuzes voor strategieën.				
RWS(B)	99.	Voor ruimtelijke en economische vitaliteit is meer nodig dan een betere verbinding met waterveiligheid en kustonderhoud. Dat zou onderdeel van de strategieën kunnen zijn. Als dat vanuit DP niet wenselijk wordt geacht dan niet onvermeld laten bij strategieën. Bijvoorbeeld woordje "ondermeer" toevoegen in zin over pakken van kansen voor ruimtelijke ontwikkeling door koppelen met veiligheid, en een zin aan toevoegen over andere noodzakelijke maatregelen. In meer algemene zin lijkt vanaf het hoofdstuk strategieën sprake te zijn van een keerpunt in de NVK zelf. Waar eerder met een integrale blik naar de kust wordt gekeken, lijken de keuzes zich onbedoeld nu toe te spitsen op zand. Dit heeft ook te maken met het verschil in detailniveau – over zand wordt heel specifiek geschreven en over ruimte in abstracte termen. Misschien is aan te geven dat concretisering nodig is en wie daarvoor aan de lat staat (uitvoeringsagenda?)	82 en 81-88	2	Zie opmerking 97 over bestuurlijke samenwerking. Over zand wordt specifiek geschreven omdat dit nodig is voor de deltabeslissingen en de adaptieve agenda Zand. De invulling mbt ruimtelijke ontwikkeling langs de kust wordt concreter ingevuld per parel In deze fase van de visie kan nog niet voor elke actie worden aangegeven wie waarvoor aan de lat staat. Uitwerking daarvan komt in de uitwerking van de uitvoeringsagenda aan de orde.	Tekst niet aangepast
RWS(B)	100.	Landelijke afwegingscriteria voor zand voor lokale doelen. Waar wordt precies op gedoeld: onder welke condities kan extra zand, betaald door derden, worden toegevoegd aan suppletieprogramma? Gaat het om de verdeling van zand voor structurele veiligheid en areaalbehoud? Om randvoorwaarden vanuit veiligheid voor meer flexibele verdeling, inclusief lokaal flexibel handhaven van BKL? Wellicht deze actie koppelen aan leren over procesinnovatie zandverdeling.	82 ,84	2 / 3	Hoe lokale doelen kunnen worden behaald, wordt uitgewerkt in de uitvoeringsagenda en het vervolgproces. Rijkswaterstaat kan hier zelf ook invulling aan geven. Dat doet ze onder meer door de pilots in het kader van slimmer beheer.	Tekst niet aangepast

RWS(B)	101.	Strategie 2 en 3: verschil is klein, zijn twee strategieën wel gerechtvaardigd? Meer samenwerking bij strategie 3. Dit is een middel en geen doel op zich. Hoe gaat meer samenwerking inhoudelijk het verschil maken? Heeft dit vooral te maken met het leereffect van experimenten dat meer of minder wordt gedeeld? Of met ruimtelijke prioriteitsstelling/risico op eenheidsworst langs de kust?	82 -84	2	Zie reactie 73	Tekst aangepast
RWS(B)	102.	Bij tekst over verdelen van zand: uitleg over vrijheidsgraden. Duidelijk maken dat het gaat over het verdelen van zand voor structurele veiligheid, dat er randvoorwaarden vanuit die structurele veiligheid zijn waar het zand terecht moeten komen. Een zekere flexibiliteit bestaat waar en wanneer precies het zand wordt gesuppleerd. De beschreven optimalisatie houdt in dat die flexibiliteit wordt benut ten behoeve van andere maatschappelijke doelen. Hoe groot precies de flexibiliteit is, is ook iets wat al lerende werkend gemeten en ontdekt moet worden.	89	2	Lerend werken of handelen met voortschrijdend inzicht wordt verder uitgewerkt in de uitvoeringsagenda en het vervolgproces.	Tekst niet aangepast
RWS(B)	103.	Bij multifunctioneel gebruik ook de noodzaak van praktijkexperimenten noemen	98	2	De waarde van praktijkexperimenten en meer onderzoek bij multifunctioneel gebruik worden onderkend.	Tekst aangepast
RWS(B)	104.	3 na laatste zin: 'Investerings in de veiligheid geschieden op kosten van de verantwoordelijke voor de waterkering'. Wat wordt hiermee bedoeld? Graag toelichten dat Rijk en waterschappen samen betalen aan HWBP,	93	3	Zie reactiepunt 79	Tekst aangepast
RWS(B)	105.	Hoe gaat worden samengewerkt bij de uitvoeringsagenda. Blijven trekkers van acties zelf verantwoordelijk?	104 -106	2	Het eigenaarschap van de uitvoeringsagenda ligt, in elk geval tot het einde van het Deltaprogramma Kust, bij de stuurgroep. Daarna gaat het	Tekst niet aangepast

					eigenaarschap naar de betreffende organisatie en wordt het geheel gecoördineerd binnen de kustcommunity. Voor elk van de onderdelen van de uitvoeringsagenda wordt een eigenaar toegewezen. Deze is verantwoordelijk voor de monitoring van de acties.	
RWS-NN(B)	106.	... daarbij rekening houdend met de zandhonger van de Waddenzee (inclusief de buitendelta's). Dat is conform de bestaande praktijk van handhaven van de basiskustlijn (BKL). <i>→ dit klopt niet. Het huidige beleid houdt wat betreft suppletievolumes geen rekening met zandhonger Waddenzee (in het huidige beleid wordt alleen het kustfundament beschouwd)</i>	126	3	Het betreft hier een samenvatting van de de tekst uit de notitie Zandige Kust Fryslan. De laatste zin van de betreffende passage is komen te vervallen.	Tekst aangepast
RWS(K)	107.	Plaatje komt wat onoverzichtelijk over, teveel info in 1 keer.	26 ,27	Beeld	Er is inderdaad teveel informatie opgenomen. In overleg met experts van onder meer Deltares is het beeld aangepast.	Beeld is aangepast
RWS(K)	108.	Hier zou toegevoegd kunnen worden dat door 20 jaar suppleren van zand er uitbouw plaats vindt van het ondiepe deel van de kust en dat de duinen zeewaarts groeien en dat de veiligheid hierdoor is toegenomen	29	2	Belang van suppletiebeleid sinds de jaren 90 wordt onderkend. Zie reactie 22	Tekst aangepast.
RWS(K)	109.	Geef toelichting wat de relatie is tussen het zandig systeem, zanddelend systeem en kustfundament en wat de reden is om onderscheid te maken tussen de 3.	30 , 31, algemeen in visie	2	Zie reactie 23	Tekstkader opgenomen cf. voorstel Deltares
RWS(K)	110.	Nieuw suppletieplaatje opnemen – check of dit laatste versie is, RWS NN denkt van niet	31	beeld	Laatste versie wordt toegevoegd. (zie ook Water in beeld 2013)	Beeld toegevoegd
RWS(K)	111.	Onderaan. Onderzoek naar NWO's leidt bij volgende toetsingsronde wel tot beoordeling Het is nog de vraag of het geld voor het daartoe benodigde onderzoek er wel komt, en het gaat ver om dit al zeker te stellen.	36 , 58	2 /3	Dit onderzoek is opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Er wordt verwacht dat het onderzoek kan worden uitgevoerd, maar dat is nog niet geregeld.	Tekst niet aangepast

RWS(K)	112.	<p><i>De kaarten kloppen voor de Wadden niet, waarop zijn ze gebaseerd (bron)?</i></p> <p>Opmerking legenda, er staat: "geen uitspraak mogelijk vanwege besluitvormingsproces ligging waterkering"</p> <p><i>→ hierover is wel een uitspraak, er is geen discussie meer over ligging, alleen nog over detailuitwerking</i></p> <p>Tevens staat bij veel Waddeneilanden "sterke relatie Basiskustlijn en overstromingskans dijkkring" moet m.i.: "sterke relatie Basiskustlijn en waterkeringsnorm" zijn</p> <p><i>Bij figuren zandige kering ontbreekt Vlieland; op langere termijn zal geul Zuiderstortemelk een probleem kunnen vormen.</i></p> <p><i>Bij de harde keringen kunnen problemen ontstaan bij ZW-Ameland (als er niet ingegrepen wordt) en zuidkust Vlieland (Vliesloot)</i></p>	38	Beeld	De kaarten zijn het resultaat van het onderzoek aandachtslocaties. Dat onderzoek is uitgebreid afgestemd en nogmaals gecheckt met RWS, DGRW en de Waterdienst. De kaarten worden niet aangepast.	Beeld niet aangepast
RWS(K)	113.	<p>Laatste zin conclusie/ kustfundament en kustlijnopgave over monitoring. Constatering van belang van monitoring is zeer juist maar zin komt ongelukkig en als schijnbare tegenstelling met de rest over, terwijl juist monitoring zo belangrijk is bij adaptief management.</p>	43	2	Betere verwoording van het belang van monitoring bij adaptief Deltamanagement nodig.	Tekst aangepast
RWS(K)	114.	<p>Buitendelta's van Friese Zeegat en Eierlandse Gat ontbreken. De delta's liggen overigens buiten de eilanden en niet ertussen</p>	47	Beeld		Beeld aangepast
RWS(K)	115.	<p>Schrap "building with nature" omdat dit inmiddels ook een "merknaam" is geworden</p>	50	2	Door te werken met het natuurlijk systeem wordt zand verplaatst. Het is	Tekst aangepast

		van een consortium en niet meer alleen een filosofie			inderdaad zo dat 'building with nature' niet de equivalent is van gebruik maken van de natuurlijke dynamiek. De term is hier niet op zijn plaats.	
RWS(K)	116.	Zandsuppleties kunnen soms ook dynamiek verminderen en daardoor toch minder gunstige gevolgen hebben voor bepaalde typen natuurontwikkeling. (dit toevoegen achter zin over bodemleven)	50	2	Akkoord	Tekst aangepast
RWS(K)	117.	Er staan 2 rapporten genoemd in de NVK met de titel Handreiking Dynamisch Kustbeheer van RWS/Deltares en Mogelijkheden voor dynamisch kustbeheer; een handreiking voor beheerders van RWS/STOWA. Met beide wordt hetzelfde rapport bedoeld echter het is door elkaar gehaald. Het juiste rapport is: <i>Mogelijkheden voor dynamisch kustbeheer; een handreiking voor beheerders – Rijkswaterstaat, Deltares, Bureau Landwijzer 2011</i>	50	3	Hetzelfde rapport wordt bedoeld	Voetnoot aangepast
RWS NN(K)	118.	<p><i>Kaart:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>We missen de icoontjes op de Waddeneilanden tav 'huidige dynamiek', 'ambities dynamiek' en 'beheer'.</i> - <i>Waddeneilanden kennen over grootste gedeelte natuurlijke kustvorming en dynamisch duinbeheer</i> - <i>De Waddeneilanden zijn bijna geheel natuurgebied, (Schier is nationaal park en staat niet als natuurgebied op de kaart)</i> 	51	Beeld	Waddeneilanden zelf hebben aangegeven dat zij niet geheel natuurgebied zijn. Dat zou de overige functies op de eilanden teniet doen. Samen met RWS is een nieuwe kaart met projecten dynamisch kustbeheer gemaakt.	Beelden aangepast
RWS(K)	119.	Tekst over watervergunning beter opschrijven. Watervergunning wordt gegeven in het gebied dat in beheer is bij het Rijk. Dit is een overlap in beheer met de	58	2	DP Kust hecht belang aan een scherpe tekst over het vergunningstelsel.	Tekst aangepast.

		waterschappen (vanaf de kruin tot -20 m NAP). Voor allerlei ontwikkelingen in/op de kering is bovendien een keurontheffing nodig.				
RWS(K)	120.	Laatste zin minder stellig: Onderzoek naar het gedrag van Niet Waterkerende Objecten KAN tot een adequaat....	58	2	Zie reactie 111	Tekst niet aangepast
RWS(K)	121.	In het plaatje staat 2 keer Waterschap en tussen haken eerst Rijk en dan provincie. Toelichting is nodig.	61	Beeld	Een scherpere verwoording van de bij het thema betrokken partijen is gewenst.	Beeld aangepast
RWS(K)	122.	Europees beleid: ik mis vogel- en habitatrichtlijn en N2000 (via NB-wet geregeld)	61	2	Vogel- en Habitatrichtlijn en N2000 zijn belangen langs de kust die veelvuldig spelen. Op verschillende plekken in de NVK komt dit terug. (Zie H2 Europees beleid en voor N2000: BK, punt c; Par. 3.2 laatste alinea; Par. 3.7, laatste zin H4, project D6 en de Literatuurlijst van de consultatieversie)	Tekst aangepast
RWS NN(K)	123.	<i>Kaarten:</i> <i>Op Terschelling is geen sterke relatie tussen BKL en primaire kering, die geldt alleen voor Oostkop Vlieland, Zuid/Westkop Ameland, in verre toekomst mogelijk ook westkop Schier (nu nog geen sterke relatie tussen PWK en BKL).</i> <i>Vlietstroom moet zijn: Zeegat van het Vlie</i> <i>Grenzen tussen zeegatsystemen kloppen niet.</i> <i>Kaartje 6 klopt niks van. Vrijwel alle waddeneilanden zijn grotendeels N2000 en kennen overal een zekere mate van dynamisch kustbeheer, gering langs de eilandmiddens tot loslaten van beheer langs koppen en staarten.</i>	64 /65	Beeld	Zie ook reactie 118. Er heeft een check bij RWS, de eilanden en Deltares plaatsgevonden. Bovendien is een nieuwe kaart van RWS mbt dynamisch kustbeheer opgenomen en is N2000 in de legenda opgenomen.	Beelden aangepast

		<i>De Waddeneilanden zelf vallen niet onder werelderfgoed. Het is zwaar beschermd N2000-gebied</i> <i>Voor haven Terschelling zijn er plannen/ideeën tot herstructurering (echter geen zandige kust aangelegenheid)</i>				
RWS(K)	124.	Soms wordt gesproken over meegroeien kustfundament, soms over in evenwicht houden van. Consequent 1 van ze gebruiken of toelichten wat het verschil is.	74 , algemeen in visie	2	Zie reactie 51	Tekst aangepast
RWS(K)	125.	Zin "Ingrepen en keuzes in het zandig kuststelsel zijn van invloed op de volumes ...": toevoegen achter keuzes: "over ruimtelijke ontwikkelingen".	76	1	Het gaat over keuzes in het zandige systeem en niet alleen over ruimtelijke ontwikkelingen maar bijvoorbeeld ook over veiligheidsopgaven.	Tekst niet aangepast
RWS(K)	126.	Megasuppleties kunnen door schaalvoordelen kostenefficiënt zijn maar dat is nog niet bewezen. Ongewenste effecten op bv. natuur/recreatie en morfologie zijn ook denkbaar. Wellicht past een noot op deze bladzijden, of ergens bij uitvoeringsagenda de notie hoe belangrijk de evaluatie van de bestaande zandmotor is en dat ook in de toekomst pilots nodig blijven	77 , 86, 89	3	Het belang van de evaluatie van de Zandmotor is evident.	Tekst aangepast
RWS(K)	127.	In het plaatje staat 2 keer Waterschap en tussen haken eerst Rijk en dan provincie. Toelichting is nodig.	61	Beeld	Zie reactie 121	
RWS(K)	128.	Europees beleid: ik mis Vogel- en Habitatrichtlijn en N2000 (via NB-wet geregeld)	61	3	Zie reactie 122	
RWS(K)	129.	Soms wordt gesproken over meegroeien kustfundament, soms over in evenwicht houden van. Consequent 1 van ze gebruiken of toelichten wat het verschil is.	74 , algemeen in visie	2	Zie reactie 124	
RWS(K)	130.	Zin "Ingrepen en keuzes in het zandig kuststelsel zijn van invloed op de volumes ...": toevoegen achter keuzes: "over	76	2	Zie reactie 125	

		ruimtelijke ontwikkelingen”.				
RWS(K)	131.	Kansrijke strategieën: hier is sprake van een keerpunt in de NVK zelf. Waar eerder met een integrale blik naar de kust wordt gekeken, lijken de keuzes zich nu toe te spitsen op zand. In detail worden de aspecten rond zand beschreven (zandverdeling, suppleren voor functies, langjarige contracten etc.), maar zaken rondom RO blijft op hoofdlijnen en in abstracte termen. Als dit nu niet meer is aan te passen in het tijdpad, kan in elk geval de noodzaak voor verdere concretisering worden opgenomen in tekst bij strategieën en uitvoeringsagenda.	81 -88, uitvoerings agenda	2	Zie reactie 99	
	132.	Het volledig in stand houden van de buitendelta's boven de Waddeneilanden zal in deze strategie een groot beslag leggen <i>→ waarom zouden we de buitendelta's volledig in stand willen houden? De noodzaak is nog onduidelijk, eerst onderzoeken. Van groter belang is: de geulen van de ebdelta's tegen de eilanden aan: daar is hoogstwaarschijnlijk meer en meer suppletie-inspanning nodig. De vraag is of suppleties de oplossing voor de lange termijn zijn, dus onderzoek dit en doe pilots.</i>	81	1	Zie reactie 63	
RWS(K)	133.	Vraag over volgende zin: 'Dat betekent dat wanneer er te weinig zand is, wellicht overgegaan moet worden tot harde maatregelen'. Wordt hier over aanlegmaatregelen gesproken of over B&O? In de afgelopen jaren zijn bij B&O van 12M kuub ook zandige/hybride versterkingen gerealiseerd en zijn ruimtelijke kwaliteitsambities gerealiseerd bij de zwakke schakels.	81	2	Zie reactie 66	

RWS(K)	134.	Bij 2020-2050. Toevoegen "en daarna" achter periode tot 2020. We blijven steeds monitoren namelijk	82 , 84	2	correct	Tekst aangepast
RWS(K)	135.	Tekst over samen financieren, Laatste zin suggereert dat ondernemers en maatschappelijke organisaties als kostendrager worden "aangezocht", het is hopelijk zo dat ondernemers ook zonder dergelijke verzoeken met initiatieven komen en zelf de financiering regelen. Het betreft hier waarschijnlijk in meer bredere zin een uitnodigende houding van overheden en het verwelkomen van initiatieven van ondernemers?	94	1	Het is het doel van de NVK uitnodigend te zijn naar de markt om bij te dragen aan de ontwikkeling van een economisch sterke kust. Daarvoor is een faciliterende houding nodig van alle overheden.	Geen tekstaanpassing nodig
RWS(K)	136.	Hoewel in het "jargon" van DP Kust meegroeiconcepten niet alleen staat voor het meegroeien met de zeespiegelstijging maar ook voor meegroeien met ruimtelijke ontwikkeling, is dat niet voor iedereen duidelijk en is de tekst o.a. gericht op overbrugging van investeringsmomenten etc. Duidelijker maken dat multifunctioneel gebruik óók onderdeel van dit concept is. Hier zit op kortere termijn meer winst in voor ruimtelijke ontwikkeling dan wachten op een toekomstige veiligheidsopgave.	94 , 95	2	De NVK stimuleert aan de slag te gaan met multifunctioneel gebruik van keringen. Dat wordt ondersteund door onder meer onderzoek (bijvoorbeeld naar NWO's), meegroeiconcepten, praktijkvoorbeelden en de ontwikkeling van parels.	Geen tekstaanpassing nodig
RWS(K)	137.	In uitvoeringsagenda onderscheid gaan maken in onderzoek, nieuwe beleidsvorming, verkenningen, daadwerkelijke realisatie van (voorbeeld)projecten en optimalisaties/innovatieve werkwijzen bij beheer en onderhoud.	104 -106	2	Bij de uitwerking van de uitvoeringsagenda wordt dit onderscheid verder gemaakt. De uitwerking vindt plaats in de periode tot juni 2014. In het Deltaprogramma 2015 wordt een uitvoeringsprogramma voor de Kust opgenomen.	Geen tekstaanpassing nodig
RWS(K)	138.	Toelichten hoe samengewerkt zal worden met deelprogramma's Wadden, Zuidwestelijke Delta en Veiligheid.	104 -106	2	Zie reactie 81	
Staf DC	139.	In deel I ontbreekt de context van het NVK: opgesteld ihkv van het Deltaprogramma door het Deltaprogramma Kust	4	2	akkoord	Tekst aangepast

Staf DC	140.	<p>Onderstaande tekst in overeenstemming gebracht met DP2014:</p> <p><i>De waterveiligheid in Nederland krijgt een stevigere basis: een risicobenadering. De kans op een overstroming en de mogelijke gevolgen gaan beide het gewenste veiligheidsniveau bepalen. Het nieuwe waterveiligheidsbeleid is gebaseerd op drie doel:</i></p> <p><i>een basisveiligheid van 10^{-5}, mogelijk aanvullende bescherming in geval van maatschappelijke ontwrichting (als er grote groepen slachtoffers vallen of veel economische schade bij een overstroming) en mogelijk aanvullende bescherming voor vitale infrastructuur. Ook na deze actualisering zal de kustveiligheid naar verwachting toereikend zijn onder de conditie van goed beheer en onderhoud van het zandige systeem. Mogelijk heeft de actualisering ook invloed op de reserveringszones. Dit zal in Deltaprogramma 2015 dat op Prinsjesdag 2014 verschijnt, duidelijk worden.</i></p>	6	2 / 3	Teksten van de NVK moeten in overeenstemming zijn met de teksten DP2014.	Tekst aangepast
Staf DC	141.	Op p. 20, 21 (2x), 69 en 70 (2x) wordt adaptief kustmanagement als term gehanteerd. Op andere plekken staat het wel goed: adaptief deltamanagement. Zoals eerder aangegeven dat belangrijk om te spreken van adaptief deltamanagement zoals elders binnen DP wordt gebruikt.	20 , 21 (2x), 69 en 70 (2x)	2	Deltaprogramma Kust streeft ernaar in de hele NVK de terminologie van het Deltaprogramma consequent te hanteren.	Tekst aangepast
Staf DC	142.	<p>Het is momenteel nog onduidelijk wat de opvolger van het NWP wordt (NWP2 of Omgevingsvisie), dus:</p> <p><i>Na de uitwerkingsfase zullen gebiedsprojecten via gebiedsagenda's in de MIRT programmering dan wel in het uitvoeringsprogramma Kust opgenomen kunnen worden, mede in relatie tot de opvolger van het Nationaal Waterplan.</i></p>	22	1 2	Akkoord	Tekst aangepast cf. tekstvoorstel

Staf DC	143.	<p>Heb hieronder aangegeven wat al duidelijk is:</p> <p><i>De bij de Nationale Visie Kust behorende uitvoering van maakt deel uit van het Deltaplan Waterveiligheid. Besluiten over de uitvoering komen aan de orde binnen de bestuursstructuur van het Deltaprogramma (Nationaal Bestuurlijk Overleg DP) en volgen de spelregels van het MIRT.</i></p>	104	2	Akkoord	Tekst aangepast cf. tekstvoorstel
GS Provincie Zuid-Holland	144.	De integrale benadering van de opgaven voor de kustzone, de manier waarop met de (on)zekerheden van de lange termijn wordt omgegaan en de vernieuwende verbinding van kustveiligheid met kustontwikkeling zijn dan ook elementen in de Nationale Visie Kust die ons bijzonder aanspreken.	Deel 1 (bestuurlijke keuzes)	5	Een integrale benadering is een uitgangspunt van het Deltaprogramma.	Geen tekstaanpassing nodig
GS Provincie Zuid-Holland	145.	<p>Wat betreft het waterveiligheidsbeleid staan wij op het standpunt dat preventie de basis hiervan moet zijn. Het voorkomen van overstromingen staat voor ons voorop. Dit geldt des te meer voor de kust, waar de gevolgen van een overstroming met zeewater immers enorm zouden zijn. We willen een veiligheidsnormering voor gebieden (ipv dijkringen) die in principe voor heel Nederland gelijk is (basisveiligheid). De gebiedsnorm wordt vertaald in "specificaties" voor delen van dijkringen. Slechts waar dat maatschappelijk gewenst is en door het gebied gedragen wordt, kan dit met ruimtelijke maatregelen en of evacuatie worden aangevuld. De mogelijkheden daarvoor zijn in de badplaatsen echter beperkt. Voor een uitvoeriger beschrijving van ons standpunt ten aanzien van het toekomstig waterveiligheidsbeleid verwijzen wij naar onze consultatiereactie op de kansrijke strategieën van het Deltaprogramma (brief d.d. 25 maart 2013, kenmerk PZH-2013-372890674).</p>	6 , 7	4b	<p>Preventie is en blijft het uitgangspunt voor de veiligheid van de kust en het achterland.</p> <p>Stuurgroep Kust neemt het standpunt in dat er alleen iets wordt gedaan aan de kust met de 2^e en 3^e laag ter ondervanging van het restrisico. Het betreft maatwerk.</p> <p>Op 31 mei jl is overleg gevoerd met de Deltacommissaris en de veiligheidsregio's over DP2014, de evacuatiefracties en de noodzaak van het opstellen van evacuatieplannen</p>	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust.

GS Provincie Zuid-Holland	146.	Voor de buitendijkse gebieden langs de kust vinden wij het essentieel dat de veiligheid niet achteruit gaat ten opzichte van de bestaande situatie. Dit kan met een voortzetting van het actuele kustonderhoud worden gewaarborgd, maar dit moet dan wel goed worden gemonitord.	6 , 7	4b	Dit is het doel van het Rijksbeleid en wordt bovendien in het kader van de ROR- verplichting (richtlijn overstrooming risico's) plaatsvinden.	Tekst niet aangepast
GS Provincie Zuid-Holland	147.	Er moeten tijdig middelen worden gereserveerd om door te groeien naar de - reeds in 2009 in het Nationaal Waterplan voorgenomen - hiervoor benodigde grotere suppletievolumes.	6 , 7	4a	De zorg over tijdige beschikbaarheid van middelen zal door de voorzitter gedeeld worden in Nationaal Bestuurlijke Overleg van het Deltaprogramma. Vooralsnog is de 'verankering' van de gereserveerde gelden een tijdelijke reservering in de begroting (voor 2023, 2024 en 2025). De minister besluit uiteindelijk over de inzet van het Deltafonds.	Geen tekstaanpassing nodig
GS Provincie Zuid-Holland	148.	Provincie ZH onderschrijft dat de wens en de energie voor ontwikkeling uit het gebied zelf en uit de markt moeten komen.	8 , 9	1	Initiatieven komen bij voorkeur uit het gebied zelf en uit de markt. Het is het doel van de NVK uitnodigend te zijn naar de markt om bij te dragen aan de ontwikkeling van een economisch sterke kust. Daarvoor is een faciliterende houding nodig van alle overheden.	Geen tekstaanpassing nodig
GS Provincie Zuid-Holland	149.	Provincie deelt de ambitie de kust meer integraal te ontwikkelen, en wil vraagstukken op het gebied van veiligheid, natuur, cultuur en economie meer met elkaar laten samengaan.	8 , 9	1	Een integrale benadering is een uitgangspunt van de NVK.	Geen tekstaanpassing nodig
GS Provincie Zuid-Holland	150.	Voortzetting van de samenwerking in een "kustcommunity" verder uitwerken, waarbij wij pleiten voor een zo licht mogelijke opzet waarin elke partij uit eigen rol en verantwoordelijkheid bijdraagt aan het geheel.	8 , 9	1	Uitgangspunt van de stuurgroep DP Kust is dat overheden samenwerking zoeken met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren (kustcommunity). Het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie.	Geen tekstaanpassing nodig
GS Provincie Zuid-	151.	Wij herkennen de in de Nationale Visie Kust geïdentificeerde Zuid-Hollandse "parels" als bijzondere plekken met een	46	1	In de uitvoeringsagenda wordt de prioritering en de profilering van de parels verder uitgewerkt. En zal in het	Geen tekstaanpassing

Holland		ontwikkelingsopgave. Het ligt voor de hand om in de eerstvolgende ronde met Katwijk/Noordwijk, Scheveningen en de Brouwersdam te beginnen. Urgentie en kansrijkheid kunnen echter in de loop van de tijd veranderen, mogelijk komen dan ook de andere Zuid-Hollandse parels (Meijendel, Hoek van Holland, Voorne Putten&Voordelta) eerder in beeld dan nu gedacht. De uitvoeringsagenda van de Nationale Visie Kust moet voldoende flexibiliteit bieden om op dergelijke veranderingen in te spelen.			kader van jaarlijkse Deltaprogramma een voortschrijdend karakter hebben.	nodig
GS Provincie Zuid-Holland	152.	Zuid-Holland zet in op innovatieve bouw- en meegroeiconcepten voor waterkeringen waarbij de veiligheid en gebiedsontwikkeling in onderlinge samenhang worden vormgegeven.	algemeen	1	Akkoord.	Geen tekstaanpassing nodig
GS provincie Noord-Holland	153.	Grote waardering hebben we voor het streven om waterveiligheid en ruimtelijk-economische ontwikkeling zoveel mogelijk hand in hand te laten gaan	algemeen	5	Dank voor de waardering.	Geen tekstaanpassing nodig
GS provincie Noord-Holland	154.	De ontwikkeling van kust tot de gouden rand van Nederland vergt - net als de kustveiligheid - een stap voor stap aanpak, steeds datgene ter hand nemend waar zich op een bepaald moment kansen voordoen, waarbij het tempo grotendeels bepaald zal worden door de economie.	algemeen	1	De Stuurgroep Kust deelt de stelling, dat het tempo grotendeels wordt bepaald door de economie, niet.	Tekst aangepast
GS provincie Noord-Holland	155.	Verheugd dat Den Helder, Velsen en Zandvoort een plek hebben gekregen in de Uitvoeringsagenda van de Nationale visie kust.	algemeen	5	De aanpak van deze parels wordt, onder trekkerschap van de regio, verder vorm gegeven in de uitvoeringsagenda.	Geen tekstaanpassing nodig
GS provincie Noord-Holland	156.	Wij willen actief meewerken aan het (verder) ontwikkelen van "meegroeiconcepten" voor Zandvoort, IJmuiden en Den Helder. We gaan er daarbij wel van uit dat de kustgemeenten hierin de leiding nemen.	algemeen	1	Fijn, genoteerd. Zie ook reactie 155	

GS provincie Noord-Holland	157.	Wij hechten zeer aan het doel het kustfundament duurzaam in evenwicht te brengen met de zeespiegelstijging. Daarom zouden we graag zien dat de op te starten monitoring van het kustfundament zich ook richt op het ontwikkelen van duidelijke beleidsindicatoren op basis waarvan besluitvorming over ophoging van het volume kan plaatsvinden.	algemeen	1	In Deel I van de visie, Bestuurlijke keuzes, wordt opgenomen dat we "streven" naar in evenwicht houden van het kustfundament. De keuze of dat bij 'streven' blijft of dat de stap naar in evenwicht 'houden' wordt gezet, wordt in de stap naar de voorkeursstrategie keuze gemaakt. Keuze wordt voorbereid door monitoring en pilots op basis van laatste inzichten.	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust.
GS provincie Noord-Holland	158.	Het aangekondigde zorgvuldige proces om tot een lange termijn programmering van de zandsuppleties te komen, inclusief de benodigde pilots, zien we ook als een stap in die richting. Daarbij vragen wij met name aandacht voor de structurele erosiekust van de Kop van Noord-Holland en van Texel.	algemeen	1	Keuze wordt voorbereid door monitoring en pilots op basis van laatste inzichten.	Tekst niet aangepast
GS provincie Noord-Holland	159.	Willen wij graag meedenken over de alternatieven voor de zandwinmolens voor de kop van Noord-Holland. Deze kunnen hiervoor niet worden benut vanwege de grote afstand tot de kust. mede vanwege de aansluiting op de landzijdige ontwikkeling van dit deel van de kust, in het kader van ons programma Kop op de Kaart.	algemeen	1	Rijkswaterstaat start pilots met de zandwinmolen. Gesprekken tussen RWS en de provincie kunnen in dit proces plaatsvinden. Er wordt eerst op binnenwateren geoefend.	Geen tekstaanpassing nodig
GS provincie Noord-Holland	160.	wij hebben de samenwerking in DP Kustverband zeer gewaardeerd en blijven ook in de toekomst graag deelnemen aan de nationale kustgemeenschap om het "lerend werken" mogelijk te maken.	algemeen	5	Een uitgangspunt van het Deltaprogramma blijft de interbestuurlijke samenwerking. Overheden zoeken samenwerking met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren (kustcommunity).	Geen tekstaanpassing nodig
GS Fryslan	161.	We stemmen in met de voorliggende Consultatieversie Nationale Visie Kust.	algemeen	5	Dank voor de instemming	Geen tekstaanpassing nodig
GS Fryslan	162.	Wij vinden het van belang, dat gekozen is voor: a. Het geleidelijk en al lerend ophogen van	algemeen	1	1. Keuze voor doelen (en volumes) van zand wordt voorbereid door monitoring	Geen tekstaanpassing nodig

		<p>het volume suppletiezand om de totale zandbalans in evenwicht te houden, daarbij rekening houden met de zandhonger van de Waddenzee c.q. de erosie van de buitendelta's en voor het doen van experimenten. Dit is conform onze uitgangspunten van de Notitie Zandige Kust Fryslân.</p> <p>b. Niet meer "optuigen" aan samenwerkingsverbanden dan GS Fryslân nodig. Wij willen daarom graag nagaan of het Provinciaal Overleg Kust Fryslân een rol kan vervullen in het regionale deel van het vervolgtraject.</p>			<p>en pilots obv laatste inzichten.</p> <p>2.</p> <p>Uitgangspunt van de stuurgroep DP Kust is dat overheden samenwerking zoeken met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren (kustcommunity). Het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande structuren.</p>	
GS provincie Zeeland	163.	Wij zijn blij dat de input vanuit onze Provinciale Kustvisie hierin herkenbaar terug komt, evenals de recente koersbepaling rondom de toekomstige governance van de kust in de laatste Stuurgroep Deltaprogramma Kust. Wij willen u dan ook feliciteren met dit mooie resultaat dat een basis legt voor de integratie van veiligheid, economische ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit van de kust in de toekomst.	Algemeen	5	Waarvoor dank	Geen tekstaanpassing nodig
GS provincie Zeeland	164.	Met 1953 in het collectieve Zeeuwse geheugen staat structurele veiligheid van kust en achterland met stip op nummer één. De kust is daarnaast ook een zeer belangrijke economische motor. Zeeland onderschrijft de ambitie voor co-creatie in de kuststrook vanuit verschillende belangen en partijen dan ook van harte.	4	5	Structurele veiligheid staat in de NVK ook op 1. Daarbij zijn integraliteit en co-creatie uitgangspunten.	Geen tekstaanpassing nodig
GS provincie Zeeland	165.	Wat betreft kustveiligheid wordt een overstap naar risicobenadering onderschreven; een achteruitgang van het huidige veiligheidsniveau vinden wij echter niet acceptabel.	6 en 35	4	Het proces rondom de transitie naar de nieuwe veiligheidsnormen speelt DP-breed. De nieuwe normering gaat voor wat betreft de kust alleen over de keringen, niet over de BKL, het meegroeien van het kustfundament of het zandig systeem.	Geen tekstaanpassing nodig

GS provincie Zeeland	166.	Wat betreft meerlaagsveiligheid is <u>uitwisseling</u> tussen de 1 ^e laag (waterkering) met 2 ^e (inrichting) en 3 ^e laag (evacuatie) geen optie. Door de geografische context overstromen grote delen van Zeeland snel en diep, terwijl de mogelijkheden voor tijdige evacuatie zeer beperkt zijn. Naast slachtoffers zal er sprake zijn van enorme economische schade door het zoute water. Een robuuste eerste laag heeft voor Zeeland dan ook de allerhoogste prioriteit. In de 2 ^e en 3 ^e laag kunnen alleen <u>aanvullende</u> maatregelen genomen worden om het restrisico verder te beperken.	6 en 35	2	Preventie is en blijft het uitgangspunt voor de veiligheid van de kust en het achterland. Stuurgroep Kust neemt het standpunt in dat er alleen iets wordt gedaan aan de kust met de 2 ^e en 3 ^e laag ter ondervanging van het restrisico. Het betreft maatwerk. Op 31 mei jl is overleg gevoerd met de Deltacommissaris en de veiligheidsregio's over DP2014, de evacuatiefracties en de noodzaak van het opstellen van evacuatieplannen	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust.
GS provincie Zeeland	167.	Zeeland zet dan ook - als aanvulling - in op een zeer compacte organisatievorm (voorlopige werktitel kustcommunity) rondom het Deltaprogramma Kust, waarbij de verdeling van (extra) zand, onderlinge kennisuitwisseling en afstemming tussen parels de belangrijkste ingrediënten zijn.	8 / 9 en 60	1	Uitgangspunt van de stuurgroep DP Kust is dat overheden samenwerking zoeken met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren (kustcommunity). Het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande structuren.	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust.
GS provincie Zeeland	168.	Expliciete aandacht wordt gevraagd voor buitendijkse veiligheid van Vlissingen. In tegenstelling tot bij Cadzand is hier niet overal sprake van een basiskustlijn die voldoende bescherming biedt. Zandige oplossingen zijn vrijwel onmogelijk vanwege de dicht voor de kust lopende vaargeul. Onduidelijk is of het rijk überhaupt nog aansprakelijk is wanneer er in het buitendijkse gebied iets mis gaat; de bal wordt nu vrij makkelijk bij de regio gelegd. Wij hopen dat de discussie over dit onderwerp in de Stuurgroep Nationaal Deltaprogramma van 29 mei helderheid zal gaan bieden.	36	4	Bij Vlissingen zijn inderdaad harde maatregelen meer waarschijnlijk dan zachte. Voor buitendijks gebied ziet het Rijk nu geen verantwoordelijkheid voor zichzelf. Dit punt moet worden opgepakt door de verantwoordelijke partijen.	Tekst niet aangepast
GS provincie	169.	Al op zeer korte termijn zijn maatregelen nodig bij Vlissingen, het Zwin en Westenschouwen. Wij gaan ervan uit dat	37	3	Allen betreffen aandachtspunten voor vervolg op deltaprogramma. Uitwerkingen zullen plaatsvinden in	Tekst niet

Zeeland		deze knelpunten in de lopende danwel binnenkort op te starten programma's van Rijkswaterstaat, Waterschap Scheldestromen en Projectbureau Zeeweringen (HWBP-2, Steenbekledingen, nHWBP) worden meegenomen. Afhankelijk van zeespiegelstijging is tussen 2020-2050 ook werk aan de winkel bij de Brouwersdam en Veerseгатdam, de Vlissingse Boulevard en Westkapelse Zeedijk, en zal extra zand bij Domburg nodig zijn. Instelling van een basiskustlijn of andersoortige zandige oplossingen kunnen met name bij de Brouwersdam en Veersedam een alternatief zijn voor opwaardering van de harde zeeweringen zelf.			HWBP-2, Deltaprogramma en de uitvoeringsagenda van de NVK.	aangepast
GS provincie Zeeland	170.	Wij kunnen volledig instemmen met uw keuze van de 17 benoemde parels. Behalve de lopende voorhoedeprojecten Brouwersdam, Kop van Schouwen, Vlissingen en Cadzand staan voor Zeeland ook nog ZW-Walcheren, de Manteling en Veersedam in de startblokken. Wij denken in het kader van de uitvoeringsagenda graag mee over het prioriteren, profileren en het ontwikkelpad aangeven voor de parels aan de kust.	46 en 106	5	Het uitvoeren, prioriteren en profileren van de parels zal in de uitvoeringsagenda verder worden uitgewerkt. De regio is daarin de trekkende partij.	Geen tekstaanpassing nodig.
GS provincie Zeeland	171.	Het kaartmateriaal roept een aantal vragen bij ons op, zo staat er een slufte benoemd bij Westkapelle. Mogelijk wordt hier de Westkapelse Kreek mee bedoeld. Verder wordt er gerept over een zoutwaterovergang ter hoogte van de Grevelingen, terwijl dit bekken zout is. De zoutwaterovergang van de Westerschelde ligt niet bij Cadzand maar veel meer achterin het bekken. Op andere kaarten ontbreken de aanloop- danwel scheepvaartroutes vanaf Noordzee naar Westerschelde	51 /55/65	Beeld	Kaarten zijn opnieuw bekeken.	Beeld waar nodig aangepast
GS provincie Zeeland	172.	Aansluitend op de reeds geplaatste opmerkingen tijdens het Kustdebat in Middelburg op 14 mei 2013 wil Zeeland nogmaals het belang onderstrepen van	63	1 /2	In het kader van pilots en de ontwikkeling van parels wordt per locatie bekeken welke maatregelen nodig en hoe dit financieel geregeld moet worden.	Tekst niet aangepast

		voldoende droog zand tussen de hoogwaterlijn en duinvoet ten behoeve van de dag- en verblijfsrecreatie (zoals strandhuisjes)				
GS provincie Zeeland	173.	Zeeland opteert bij de denkrichting "Kustveiligheid en areaal" voor een zandvariant waarbij het kustfundament in evenwicht is. Hierbij ontstaat voldoende ruimte voor pilots en uitbreiding van de BKL naar harde keringen (Veersedam en Brouwersdam). Het is van groot belang dat ook de (half)gesloten bekkens in de Zuidwestelijke Delta in deze strategie worden meegenomen, zodat de mogelijkheid wordt open gehouden om deze bekkens in de toekomst weer onderdeel te laten worden van het kustfundament.	76 /77	1	De voorkeuren voor doelen en volumes van zand voor beheer en onderhoud zijn nu in bandbreedtes aangegeven en worden, via voortschrijdend inzicht (lerend werken), verfijnd in het proces op weg naar de Deltabeslissingen en de in de daaropvolgende periode van 'lerend werken'.	Tekst niet aangepast
provincie Zeeland	174.	De provincie Zeeland heeft een aantal opmerkingen gestuurd over de kaarten en afbeeldingen met het verzoek deze te verwerken.	Algemeen	Beeld	Beelden zijn opnieuw bekeken op basis van de toegestuurde kaarten en afbeelden.	Waar nodig beelden aangepast
Provincie Zuid-Holland	175.	Preventie moet de basis zijn. Het voorkomen van overstromingen staat voorop, zeker voor de kust. Veiligheidsnormering voor gebieden (ipv dijkringen) en in principe voor heel Nederland gelijk (basisveiligheid). De gebiedsnorm wordt vertaald in "specificaties" voor delen van dijkringen. Alleen waar maatschappelijk gewenst en gedragen, aanvulling met ruimtelijke maatregelen en/of evacuatie.	6 35	2	Preventie is en blijft het uitgangspunt voor de veiligheid van de kust en het achterland. Stuurgroep Kust neemt het standpunt in dat er alleen iets wordt gedaan aan de kust met de 2 ^e en 3 ^e laag ter ondervanging van het restrisico. Het betreft maatwerk. Op 31 mei jl is overleg gevoerd met de Deltacommissaris en de veiligheidsregio's over DP2014, de evacuatiefracties en de noodzaak van het opstellen van evacuatieplannen	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust.
Provincie Zuid-	176.	Buitendijkse gebieden: geen achteruitgang t.o.v. huidige situatie mogelijk door voortzetten actueel kustonderhoud, maar	36	4	Dit zal in het kader van de ROR-verplichting (richtlijn overstroming risico's) plaatsvinden.	Tekst niet aangepast

Holland		wel met goede monitoring.				
Provincie Zuid-Holland	177.	Tijdig middelen reserveren voor doorgroeien naar grotere suppletievolumes. Kustfundament in evenwicht, kustlijn handhaven en ruimte voor innovaties/experimenten.	7 37	1	Zie reactie 147 en 162	Tekst niet aangepast
Provincie Fryslân	178.	Stemt in met geleidelijk ophogen suppletievolume en rekening houden met zandhonger Wadden, erosie buitendelta's en ruimte voor doen van experimenten (leren door doen).	7	1	Zie reactie 161	Tekst niet aangepast
Provincie Noord-Holland	179.	Onderschrijven doel kustfundament in balans. Bij monitoring richten op ontwikkelen van beleidsindicatoren voor besluitvorming verhogen suppletievolume. Proces naar lange termijn programmering incl pilots is stap in goede richting. Graag daarbij aandacht voor structurele erosiekust Kop van Noord-Holland en Texel.	6 /7	1	Zie reactie 153, 154 en 155	Tekst niet aangepast
Provincie Noord-Holland	180.	N-h wil graag meedenken over alternatief voor zandwinmolen Kop van Noord-Holland en Noorderhaaks.	59	1	Zie reactie 159	Geen tekstaanpassing nodig
Provincie Zeeland	181.	Onderschrijven risicobenadering maar achteruitgang t.o.v. nu onacceptabel en robuuste eerste laag heeft allerhoogste prioriteit. In de 2 ^e en 3 ^e laag alleen <u>aanvullende</u> maatregelen voor beperken restrisico; evacuatie niet mogelijk, schade door zout water te groot.	6 35	4	Zie reactie 175	Tekst aangepast cf. redeneerlijn Stuurgroep DP Kust.
Provincie Zeeland	182.	Buitendijkse gebieden: door ligging vaargeul en ontbreken BKL zandige oplossingen voor Vlissingen onmogelijk. Aandacht hiervoor	36	4	Vlissingen is een parel. Maatwerk is vereist. Daarbinnen kunnen oplossingen worden gezocht voor deze specifieke casuïstiek.	Tekst niet aangepast
Provincie Zeeland	183.	Aandacht voor aanpak veiligheid op korte termijn. Verzoek tot instellen BKL (of mogelijkheid voor andere zandige oplossingen) voor harde keringen als Veerse	37	1	Brouwersdam en Veerse dam zijn parels. Maatwerk is vereist. Daarbinnen kunnen oplossingen worden gezocht voor deze specifieke casuïstiek.	Tekst niet aangepast

		Dam en Brouwersdam.				
Provincie Zeeland	184.	Keuze voor "Kustveiligheid en areaal" voor ruimte uitbreiding BKL naar harde keringen en verzoek tot meenemen (half) gesloten bekkens in Zuidwestelijke Delta, zodat deze in toekomst weer onderdeel kunnen worden van zanddelend systeem	76 /77	1	De voorkeuren voor doelen en volumes van zand voor beheer en onderhoud zijn nu in bandbreedtes aangegeven en worden, via voortschrijdend inzicht (lerend werken), verfijnd in het proces op weg naar de Deltabeslissingen en de in de daaropvolgende periode van 'lerend werken'.	Tekst aangepast
Provincie Zuid-Holland	185.	Onderschrijven belang versterking economie en aantrekkelijkheid met energie daarvoor uit gebied zelf en markt.	8	5	Het is het doel van de NVK uitnodigend te zijn naar de markt om bij te dragen aan de ontwikkeling van een aantrekkelijke en economisch sterke kust. Daarvoor is een faciliterende houding nodig van alle overheden.	Geen tekstvoorstel nodig
Provincie Zuid-Holland	186.	Delen ambitie integrale ontwikkeling en integratie. Concreet voorbeeld: provinciale benadering privaat initiatief jachthaven Katwijk – Noordwijk	8 /9	5	Katwijk-Noordwijk is een parel. Uitgangspunt bij de uitwerking van de parels is een integrale ontwikkeling. De wijze van verkennen van deze parel door de provincie Zuid-Holland is in lijn met hoe dit in het kader van de visie is bedacht. De uitwerking van de parels vindt verder plaats in het kader van de uitvoeringsagenda.	Geen tekstvoorstel nodig
Provincie Zuid-Holland	187.	Z-H wil verbinden en ruimte geven en zoekt daarbij samenwerking met inwoners, bedrijven en andere overheden. Dit sluit aan bij de "Kustcommunity". Verdere uitwerking in zo licht mogelijke opzet: elke partij eigen rol en verantwoordelijkheid. Provinciaal belang voorwaarde voor participatie in financiering.	8 /9	1	Overheden zoeken samenwerking met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren (kustcommunity). Geen nieuwe structuren toevoegen voor inbreng maatschappelijke partijen, (het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie), De maatschappelijke organisaties worden betrokken bij de voorbereiding daarvan. Bij de nadere uitwerking kijken hoe ze betrokken worden bij de kustcommunity. Advies om ze te betrekken als adviseur zonder beslissingsbevoegdheid.	Geen tekstvoorstel nodig

Provincie Zuid-Holland	188.	Parels worden herkend. Beginnen met Katwijk/Noordwijk, Scheveningen en Brouwersdam, maar wel voldoende flexibiliteit in uitvoeringsagenda zodat andere prioriteit mogelijk blijft als daar aanleiding toe is.	46 105	5	Het uitvoeren, prioriteren en profileren van de parels zal in de uitvoeringsagenda verder worden uitgewerkt. De regio is daarin de trekkende partij. Zie reactie 151.	Geen tekstvoorstel nodig
Provincie Fryslân	189.	Samenwerkingsverbanden tot minimum beperken en gebruik maken van bestaande structuren.	60	1	Zie reactie 162, 167, 187	Geen tekstvoorstel nodig
Provincie Noord-Holland	190.	Delen wens ontwikkeling tot gouden rand, maar wel door stap voor stap aanpak, waarbij tempo bepaald wordt door kansen en economie.	8	1	Sluit aan op de uitgangspunten van de NVK. De stuurgroep Kust deelt de stelling, dat het tempo grotendeels wordt bepaald door de economie, niet.	Geen tekstvoorstel nodig
Provincie Noord-Holland	191.	Verheugd over keuze herkenbare parels voor N-H (Zandvoort, IJmuiden en Den Helder) op uitvoeringsagenda.	46 ,105	5	Zie reactie 155	Geen tekstvoorstel nodig
Provincie Noord-Holland	192.	Kustgemeenten zouden leiding moeten nemen in ontwikkelingen bij genoemde parels, provincie werkt mee aan ontwikkelen van meegroeiconcepten daarvoor. Rol provincie: verbinding rijk, gemeenten en waterschappen en stimuleren.	8 /9	4	Een uitgangspunt van de NVK is dat de regio trekker blijft van de parels. Deze gedachte past daarbinnen.	Geen tekstvoorstel nodig
Provincie Zeeland	193.	Onderschrijven uitgangspunt co-creatie.	4	5	Een uitgangspunt van de NVK is co-creatie om te komen tot keuzes voor integratie kustveiligheid en kustontwikkeling	Geen tekstvoorstel nodig
Provincie Zeeland	194.	Geen kustcommunity: kwesties zoals verdeling van (extra) zand, onderlinge kennisuitwisseling en afstemming tussen parels via bestaande overleggen regelen.	8 /9 60	4	Uitgangspunt van de stuurgroep DP Kust is dat overheden samenwerking zoeken met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren (kustcommunity). Het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande structuren. Zie reactie 162, 167, 187, 189	Geen tekstvoorstel nodig

Provincie Zeeland	195.	Instemmen met parels. I.k.v. uitvoeringsagenda denkt ZL graag mee over prioriteren, profileren en ontwikkelpad.	46 ,105	5	Het uitvoeren, prioriteren en profileren van de parels zal in de uitvoeringsagenda verder worden uitgewerkt. De regio is daarin de trekkende partij. Zie reactie 151, 188	Geen tekstaanpassing nodig
Provincie Zeeland	196.	Verzoek tot aandacht voor voldoende droog zand t.b.v. recreatie	63	1 /2	De wens is bekend. In het kader van voorhoede project Brouwersdam wordt dit onderzocht. Bovendien loopt er een onderzoek BKL bij harde weringen. Zie reactie 172	Tekst niet aangepast
Provincie Zuid-Holland	197.	Inzet op innovatieve bouw- en meegroeiconcepten in samenhang met gebiedsontwikkeling. Kennis nog vergroten door samenwerking in concrete pilots en projecten.	10	1 /5	Een integrale benadering is een uitgangspunt van de NVK, waarbij innovatie bouw- en meegroeiconcepten worden gesteund. Zie reactie 152.	Geen tekstvoorstel nodig
Provincie Noord-Holland	198.	Waardering voor integratie: bezien waar multifunctioneel gebruik van keringen en reserveringszones mogelijk is.	11	1 /5	Integratie is een uitgangspunt in de NVK.	Geen tekstvoorstel nodig
Partij ZOW	199.	Het motto "zacht waar het kan, hard als het moet", evenals de koers gebaseerd op een aanpak van leren en innoveren door experimenteren spreken ons erg aan.	Algemeen	5	Het zijn uitgangspunten van de NVK.	Geen tekstvoorstel nodig
Partij ZOW	200.	Het ZOW onderschrijft een ontwikkelpad naar een evenwichtig kustfundament, één zanddelend systeem inclusief Westerschelde/Waddenzee en een lange termijn perspectief voor aankoppeling van de (half)gesloten bekkens in de Zuidwestelijke Delta.	Algemeen	1 /3	NVK gaat uit van werken met het zandige systeem.	Geen tekstvoorstel nodig
Partij ZOW	201.	Het ZOW wil voor kwesties als de verdeling van (extra) zand, onderlinge kennisuitwisseling en afstemming tussen parels gebruik maken van bestaande overlegstructuren.	Algemeen	4	Uitgangspunt van de stuurgroep DP Kust is dat overheden samenwerking zoeken met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren (kustcommunity). Het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande structuren. Zie reactie 162, 167, 187, 189, 194	Geen tekstvoorstel nodig

Partij ZOW	202.	Door het ontbreken van urgente veiligheidsproblemen, lijkt het ruimtelijke spoor de komende decennia leidend te worden voor kustontwikkeling. Het is dan ook essentieel dat er flexibele oplossingen worden gecreëerd op basis van het "no-regret" principe. Dit houdt ook in dat er keuzes gemaakt moeten worden over (voor-) financiering van het veiligheidsvraagstuk bij die kansrijke ruimtelijke plannen, zeker daar waar het gaat om de parels. Ruimtelijke ontwikkeling van badplaatsen mag niet stagneren doordat financiering van het kustveiligheidsaspect onvoldoende is geregeld, zeker daar waar het gaat om ontwikkelingen die gaan plaats vinden vóór 2025. Kustveiligheid wordt primair gefinancierd uit het nHWBP; voor ruimtelijke kwaliteit dienen aanvullende financieringsbronnen te worden gevonden. De NVK koers voor de korte termijn is op dit punt onduidelijk, wat geen recht doet aan de wens om het investeringsklimaat en de kwaliteit langs de kust te stimuleren en te vergroten.	19 / 93	1	Binnen het Deltaprogramma wordt gestreefd naar no-regret oplossingen. Geld uit het Deltafonds is niet bedoeld voor RO-ambities. Voor ruimtelijke kwaliteiten moeten andere bekostigingsbronnen gevonden worden. NVK geeft een route aan met andere vormen van bekostiging. (bv. fondsvorming). En op dit punt zal ook verder gedacht/gewerkt worden om passende oplossingen te creëren. Dit komt terug bij de uitwerking van de uitvoeringsagenda.	Tekst niet aangepast
Partij ZOW	203.	Gesteld wordt dat het werken met zandige oplossingen toereikend is voor de veiligheid van de buitendijkse gebieden. Wij wijzen u er op dat een groot gedeelte van de Vlissingse Boulevards Evertsen en Bankert (> 100 woningen) buitendijkse gebieden zijn. Zandige oplossingen zijn hier maar zeer beperkt toepasbaar door de vaargeul direct onder de kust. De heroverweging die u maakt ten aanzien van de bescherming van de 13 kustplaatsen vinden wij voor Vlissingen een verslechtering. <u>Extra</u> suppleties zijn voor Vlissingen in uw beleid niet voorzien teneinde het eerder in 2006 afgesproken beschermingsniveau te handhaven. Het is onduidelijk wie de regie en de verantwoordelijkheid heeft voor de aanpassingen aan de harde kering op de	36	3 / 4	Bij Vlissingen zijn inderdaad harde maatregelen meer waarschijnlijk dan zachte. Voor buitendijks gebied ziet het Rijk nu geen verantwoordelijkheid voor zichzelf. Dit punt moet worden opgepakt door de verantwoordelijke partijen. Zie reactie 168	Tekst niet aangepast

		boulevards (lees buitendijks gebied) indien oplossingen volgens het "Vlissings model" niet meer volstaan of niet gerealiseerd kunnen worden.				
Partij ZOW	204.	Het ZOW is content met de benoemde parels, zoals vermeld op de kaart op bladzijde 47. Behalve de voorhoedeprojecten Brouwersdam, Kop van Schouwen, Vlissingen en Cadzand zijn voor Zeeland ook nog de Zuidwestkust Walcheren, Noordwestkust Walcheren (Oostkapelle-Domburg) en Veersedam in beeld. Wij denken in het kader van de uitvoeringsagenda graag mee over het prioriteren en profileren van de parels aan de kust.	46 / 47 en 106	5	Het uitvoeren, prioriteren en profileren van de parels zal in de uitvoeringsagenda verder worden uitgewerkt. De regio is daarin de trekkende partij. DP Kust neemt uw aanbod tot meedenken graag aan. Zie reactie 151, 188, 195	Geen tekstaanpassing nodig
Partij ZOW	205.	In de NVK wordt gerefereerd aan een haalbaarheidsstudie naar windmolens binnen de 12 mijlszone. Het ZOW is hier geen voorstander van; de impact op ons toeristisch product is naar onze mening enorm groot. Gezien de toenemende ruimtedruk in het unieke kust- en voordeltagebied achten wij het wenselijk om aanvullend aan de NVK een ruimtelijke visie (2050-2100) voor de Noordzee te ontwikkelen. Met deze visie kan een juiste balans tussen alle functies gevonden worden.	59	1	Het proces voor windenergie op zee wordt door het Ministerie van I&M getrokken. Stelling van de NVK is dat een zorgvuldig proces nodig is.	Tekst niet aangepast
Partij ZOW	206.	In het verlengde van opmerkingen tijdens het Kustdebat in Middelburg op 14 mei 2013 wil het ZOW nogmaals het belang onderstrepen van voldoende breed en droog strand tussen de hoogwaterlijn en duinvoet ten behoeve van dag- en verblijfsrecreatie. Specifiek voor de Brouwersdam en Veersedam acht het ZOW onderzoek naar uitbreiding van de basiskustlijn naar harde keringen wenselijk.	63	1 / 2	De wens is bekend. In het kader van voorhoedeproject Brouwersdam wordt dit onderzocht. Bovendien loopt er een onderzoek BKL bij hard weringen. Zie 176, 192.	Tekst niet aangepast
Partij ZOW	207.	Reserveringszones werken belemmerend op ruimtelijke ontwikkeling, bijvoorbeeld in	91	1	Uitgangspunt van de stuurgroep Kust is dat de reserveringszones niet worden	Tekst niet

		<p>badplaatsen waar de druk op ruimte hoog is. Nu er pas ná 2050 urgente veiligheidsvraagstukken aan de orde zijn en tot die tijd de kust veilig kan worden gehouden met zachte oplossingen, is het niet logisch om het beleid m.b.t. de landwaartse reserveringszones onvoorwaardelijk in stand te houden. Absolute zekerheden voor 200 jaar creëren is niet meer van deze tijd, doet afbreuk aan ontwikkelingsmogelijkheden van de kustplaatsen en scheidt geen vertrouwen in het oplossend vermogen van de generaties die na ons komen. Overigens geldt hierbij als nadrukkelijke voorwaarde dat er een alternatief voor kustversterking mogelijk moet zijn; zeewaarts, landwaarts, danwel verticaal zoals het Vlissings Model. Kortom in het ruimtelijk spoor van heden moet integraal het toekomstige veiligheidsvraagstuk worden meegenomen. Wij verzoeken u het beleid in deze paragraaf aan te passen aan uw koers van adaptief kustmanagement zoals geschetst in het eerste deel van de NVK.</p>			<p>losgelaten. In het kader van pilots wordt de komende 10 jaar gekeken wat de mogelijkheden zijn.</p>	<p>aangepast</p>
OIM (gezamenlijk)	208.	<p>1. Meer suppleren</p> <p>a Combineer in de aanpak van 'leren en innoveren door experimenteren' meer suppleren met één of meer andere benaderingen van kustlijnverzorging, waarbij gedurende langere periodes afslagsituaties kunnen bestaan;</p>	Algemeen	3 /2	<p>Het handhaven van de BKL blijft uitgangspunt. Bij het opstellen van het suppletieprogramma is het doel om door middel van pilots experimenteeruimte te bieden om lokaal de maatschappelijke meerwaarde te verhogen met behoud van de veiligheid. (langdurige) periodes van afslagsituaties is één van de mogelijke benaderingen. Het gesprek hierover zal plaatsvinden in de vervolgstappen.</p>	<p>Tekst niet aanpassen</p>
OIM (gezamenlijk)	209.	<p>1. Meer suppleren</p> <p>b Weeg het effect op de dynamiek in de zeeoever en in de duinen mee in de suppletie strategie;</p>	Algemeen	3	<p>Het streven om het hele Kustfundament in evenwicht te houden. Dat is inclusief de duinen en de zeeoever.</p>	<p>Tekst niet aanpassen</p>

OIM (gezamenlijk)	210.	1. Meer suppleren c. Maak helder wat zandsuppletie en zeespiegelstijging betekenen voor de zoet/zout verhouding in de grondwaterbeschermingsgebieden en borg de belangen van de drinkwatervoorziening.	Algemeen	3	In de Drinkwaterwet is de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening aangewezen als 'dwingende reden van groot openbaar belang'. Dat wijst op een publiek belang dat in de afweging in beginsel zwaarder zou moeten wegen dan andere belangen. In de Nationale Visie Kust zal dit belang van de bescherming van de waterwingebieden aangegeven worden. Daarnaast zal bij ruimtelijke ontwikkelingen in de kustzone maatwerk gelden en zal er een zorgvuldige afweging plaatsvinden. Daarmee is het drinkwater voldoende gewaarborgd. Verder uitwerking zal plaatsvinden in de drinkwaternota van I&M.	Tekst niet aanpassen
OIM (gezamenlijk)	211.	2. Natuuropgaven a. Maak voor onderhoud kust gebruik van slib uit rivieren (toevoegen als parel / aan uitvoeringsagenda);	Algemeen	1	Het standpunt van de stuurgroep is dat er geen nieuwe parels aan de NVK worden toegevoegd. Wel evt op regionale agenda's. Bij de uitwerking van de in de NVK genoemde parels worden de wensen en ideeën van de maatschappelijke organisaties meegewogen.	Geen tekst toegevoegd
OIM (gezamenlijk)	212.	2. Natuuropgaven b. Neem bij de ambities de mogelijkheid op om het terrestrische gedeelte van het kustfundament (de duinen) mee te laten groeien met de zeespiegelrijzing door het massaal op gang brengen van landwaarts zandtransport door middel van natuurlijke dynamiek;	Algemeen	2	Het streven is om het hele Kustfundament in evenwicht te houden. Dat is inclusief de duinen en de zeereep. Hoe massaal dat kan is afhankelijk van andere functies van het duin.	Tekst aangepast
OIM (gezamenlijk)	213.	2. Natuuropgaven c. Geef steeds duidelijk aan welke definitie van dynamisch kustbeheer gehanteerd wordt;	Algemeen	2	De NVK streeft naar een eenduidige definitie van dynamisch kust- en duinbeheer. Deze komt voort uit het rapport "mogelijkheden voor dynamisch kustbeheer, een handreiking voor beheerders". (Deltares, Bureau	Tekst aangepast

					Landwijzer, Waterdienst, 2011)	
OIM (gezamenlijk)	214.	2. Natuuropgaven <i>d.</i> Inventariseer welke delen van de kust nu al dynamisch zijn en op welke plaatsen er plannen zijn voor meer dynamiek en op welke plaatsen er kansen zijn voor meer dynamiek.	Algemeen	1	In het rapport aangegeven in reactie 213 is een inventarisatie samengesteld. Deze is samengevat in de kaart "dynamisch kust- en duinbeheer".	Geen tekst of beeld toegevoegd
OIM (gezamenlijk)	215.	3. drinkwatervoorziening Definieer de duingebieden voor de drinkwatervoorziening als nationaal ruimtelijk belang.	Algemeen	1 /4b	Zie reactie 201	Geen tekstvoorstel nodig
OIM (gezamenlijk)	216.	4. kwaliteitsopgaven <i>a.</i> Zorg voor goed inzicht in de (veranderende) wensen en behoeften van kustbewoners en -bezoekers als het gaat om landschapsbeleving, toerisme en recreatie (en neem deze onderwerpen op in de NVK of de Uitvoeringsagenda);	Algemeen	1	Belangrijk punt: Inzichten, behoeften en wensen veranderen inderdaad continu. Het verschilt ook van plek tot plek. Uitwerking vindt plaats via maatwerk bij ruimtelijke ontwikkelingsprocessen, zoals bij de parels. Dat gebeurt op lokaal en regionaal niveau.	Tekst niet aangepast
OIM (gezamenlijk)	217.	4. kwaliteitsopgaven <i>b.</i> Formuleer helder beleid voor toestaan (tijdelijke) bebouwing (en neem dit op in de uitvoeringsagenda);	Algemeen	1	RWS voort pilots uit mbt (tijdelijke) bebouwing op het strand. Op basis daarvan zal worden bezien of dat tot beleidsvoorstellen leidt.	Tekst niet aangepast
OIM (gezamenlijk)	218.	4. kwaliteitsopgaven <i>c.</i> Rouleer in verband met de veiligheid met delen van het strand die wel en niet bebouwd worden, zodat de zeereep de kans krijgt om mee te groeien met de zee	Algemeen	4b	Zie 217	Tekst niet aangepast
OIM (gezamenlijk)	219.	5. areaal voorop Ga na waar overmaat aan zand voor ecologie wel en niet gewenst is en neem dit mee in de afwegingen.	Algemeen	1	Een belangrijk punt waarvoor ook lessen kunnen worden getrokken uit huidige experimenten. Het suppleren met een overmaat van zand (zoals bij de strandmotor bij Ter Heijde) vraagt om zorgvuldige bestudering en afweging van effecten vooraf. We nemen daarbij mee	Geen tekstaanpassing nodig

					de lessen uit de monitoring van de Zandmotor. De aanpak van onze kust vraagt om maatwerk. Ook bij suppleties wordt per plek gekeken wat de (maatschappelijke) effecten zijn een (grootschalige) suppletie.	
OIM (gezamenlijk)	220.	6. adaptieve koers <i>a.</i> : Pleeg, voorafgaand aan (grootschalige) pilots op (zeer dynamische) buitendelta's in het Waddengebied, verkennend reconstructieonderzoek;	Algemeen	1	Uw waarschuwing wordt ter harte genomen. In de uitvoeringsagenda is uitgebreid onderzoek aangekondigd voor de pilots op buitendelta's (zie B3 en B9 van de uitvoeringsagenda). De onderdelen zullen worden uitgewerkt in het kader van de uitvoeringsagenda. Dan zal ook de aanpak en de fase van onderzoek nader beschreven worden.	Geen tekstaanpassing nodig
OIM (gezamenlijk)	221.	6. adaptieve koers <i>b.</i> : Pas op met mogelijk vormen van nieuwe barrières voor natuur door reserveringszones te bebouwen.	Algemeen	3	Uitgangspunt van de stuurgroep Kust is dat de reserveringszones niet worden losgelaten. In het kader van pilots wordt de komende 10 jaar gekeken wat de mogelijkheden zijn.	Geen tekstaanpassing nodig
OIM (gezamenlijk)	222.	7. meegroeiconcepten <i>a.</i> : Geef in de NVK een vooruitblik op een of meerdere integrale manieren waarop zowel het natte als het droge gedeelte van het kustfundament kan meegroeien met de zeespiegelrijzing;	Algemeen	2 /3	In de NVK is een staalkaart van meegroeiconcepten opgenomen. In de uitvoeringsagenda zijn daarnaast in diverse onderdelen uitwerkingen aangekondigd voor meegroeiconcepten en de wijze van meegroeien van het kustfundament met de relatieve zeespiegelstijging en het monitoren ervan (onder meer: B1, B8, C1). Bij de ontwikkeling van de parels zullen ook meegroeiconcepten toegepast worden.	Geen tekstaanpassing nodig
OIM (gezamenlijk)	223.	7. meegroeiconcepten <i>b.</i> : Neem het concept van de "pulserende kust" op;	Algemeen	1	De pulserende kust is opgenomen als een streefbeeld van de Atelier Kustkwaliteit voor de Hollandse Kust als onderdeel van het tekstkader "suppleren, ecologie en kansrijke strategieën".	Tekst aangepast
OIM (gezamenlijk)	224.	meegroeiconcept badplaatsen <i>c.</i> : Schrap het concept zeewaartse	Algemeen	1 /4b	Het creëren van een zeewaartse zandbuffer is één van de kansrijke meegroeiconcepten voor badplaatsen en	Tekst niet aangepast

k)		zandbuffer;			zeedijken. Badplaatsen krijgen hierdoor een kans om hun kering zeewaarts te versterken, waardoor uitzicht en waterfront behouden blijven. Hybride keringen kunnen hierdoor een zandig karakter krijgen. Per plek wordt maatwerk betracht en zal bekeken worden welke effecten het meegroeiconcept met zich mee brengt.	
OIM (gezamenlijk)	225.	meegroeiconcept badplaatsen <i>d.</i> : Schrap het concept zand met strekdammen.	Algemeen	1 /4b	Strekdammen vergroten de mogelijkheden voor het natuurlijk aanzanden van de kust. Per plek wordt maatwerk betracht en zal bekeken worden welke effecten het meegroeiconcept met zich mee brengt.	Tekst niet aangepast
OIM (gezamenlijk)	226.	8. Opnemen in uitvoeringsagenda <i>a.</i> : Onderzoek naar beïnvloedingsgebieden van zandsuppleties op erosieve kustdelen (vanuit ecologisch gezichtpunt);	Algemeen	1	Ecologie wordt meegenomen in de maatwerkoplossingen langs de kust.	Tekst niet aangepast
OIM (gezamenlijk)	227.	8. Opnemen in uitvoeringsagenda <i>b.</i> : Onderzoek naar de effecten van toenemende dynamiek op veiligheid, natuur en recreatie (bijv. specifiek voor gebied tussen Velsen Noord en Callantsoog (zie bijlage; voorgestelde aanvullende parel);	Algemeen	1	Op elke plek zijn de effecten van dynamisch kust- en duinbeheer anders. Per plek wordt maatwerk betracht en zal bekeken worden welke effecten het met zich mee brengt. Dat geldt ook voor parel, zoals bijvoorbeeld bij de Kop van Schouwen waar uitgebreid onderzoek vooraf duidelijk moet maken wat de effecten zijn op veiligheid, natuur en drinkwatervoorziening.	Tekst niet aangepast
	228.	8. Opnemen in uitvoeringsagenda <i>c.</i> : Kennis opbouwen over de werking van natuurlijke processen.	Algemeen	1	In het kader van de uitvoeringsagenda wordt een verkenning opgestart van ontwikkelingsmogelijkheden van natuur en andere functies door natuurcombinaties in Natura2000 gebieden.	Tekst niet aangepast
OIM (gezamenlijk)	229.	9. Parels Verwijs in de NVK naar de in bijlage 2 opgenomen lijst met concrete opmerkingen	Algemeen	2 /4b	De stuurgroep DP Kust heeft besloten dat er geen nieuwe parels aan de NVK worden toegevoegd. De keuze voor de parels is het resultaat geweest van	Tekst niet aangepast

		en aanvullingen en voeg hem als bijlage aan de NVK toe.			een regioproces. Bovendien kunnen er niet, zonder het voeren van een gedegen nieuw proces, parels worden toegevoegd aan de NVK. De parels van de natuurorganisaties kunnen worden meegenomen op de regionale agenda's. In latere fase kunnen mogelijk nog wel parels worden toegevoegd. Uw lijst is daarvoor dan uitgangspunt.	
ANWB	230.	De ANWB onderschrijft de bestuurlijke keuzes (deel I van de NVK) en is voorts blij met de passages over een zorgvuldig proces om te komen tot windenergie op zee en de waarde van de vrije horizon voor toerisme en recreatie.	Algemeen	5		Geen tekstaanpassing nodig
ANWB	231.	De ANWB benadrukt het belang om goed inzicht te hebben en te houden in de wensen en behoeften van kustbewoners en -bezoekers, als het gaat om landschapsbeleving, toerisme en recreatie. Deze wensen en behoeften veranderen bovendien ook in de loop der tijd. Wij missen deze noties in de consultatieversie van de Visie en adviseren om ze te verwerken in de definitieve Visie (in de tekst en/of in de lijst van onderwerpen op de Uitvoeringsagenda).	Algemeen	3 /2	Zie reactie 216	Tekst niet aangepast
VEWIN	232.	Basis kustlijn (BKL) <i>a. advies (Vewin):</i> Behoud de huidige BKL en leg de gebieden voor de drinkwatervoorziening vast in de Nationale Visie Kust;	Algemeen	1	Het instrument BKL wordt niet losgelaten. De BKL kan via pilots lokaal en tijdelijk, flexibel ingevuld worden. Op zorgvuldig gekozen plekken (pilots) proberen we een vorm van dynamisch beheer toe te passen. In de Drinkwaterwet is de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening aangewezen als 'dwingende reden van groot openbaar belang'. Dat wijst op een publiek belang dat in de afweging in beginsel zwaarder zou moeten wegen dan andere belangen. In de Nationale Visie Kust zal dit belang van de bescherming van de waterwingebieden aangegeven worden.	Tekst niet aangepast.

					Daarnaast zal bij ruimtelijke ontwikkelingen in de kustzone maatwerk gelden en zal er een zorgvuldige afweging plaatsvinden. Daarmee is het drinkwater voldoende gewaarborgd. Verder uitwerking zal plaatsvinden in de drinkwaternote van I&M. Zie reactie 88 en 210	
Natuur- en milieuorganisaties	233.	Basis kustlijn (BKL) <i>b. advies (de natuur- en milieuorganisaties):</i> Het plaatselijk soepeler toepassen van het instrument van de basiskustlijn (BKL) is cruciaal voor het realiseren van dynamische natuurontwikkeling.	Algemeen	5	Het instrument BKL wordt niet losgelaten. De BKL kan via pilots lokaal en tijdelijk, flexibel ingevuld worden. Op zorgvuldig gekozen plekken (pilots) proberen we een vorm van dynamisch beheer toe te passen. Zie reactie 88 en 232	Tekst niet aangepast.
Reddingsbrigade Nederland	234.	12. Veiligheid <i>advies:</i> Hanteer een integrale benadering bij de waterveiligheid. De veiligheidsbeleving verandert in de loop der tijd en zo ook de invulling van het begrip veiligheid. Het waterveiligheidsbegrip mag niet alleen benaderd mag worden in termen van 'milieuveiligheid';	Algemeen	1	Uitgangspunt van de NVK is een integrale benadering van het begrip waterveiligheid.	Geen tekstaanpassing nodig
Reddingsbrigade Nederland	235.	6. Veiligheid <i>advies:</i> Zorg voor goed inzicht in de wensen en behoeften van kustbezoekers, als het gaat om veiligheidsbeleving (fysieke veiligheid met het oog op verdrinkingsgevaar) in relatie tot toerisme en recreatie;	Algemeen	1 /3b	Zie reactie 216 en 231	Tekst niet aangepast.
Reddingsbrigade Nederland	236.	12. Veiligheid <i>advies:</i> Neem bij elk plan voor zandsuppleties / zandmotor een veiligheidsparagraaf op met het oog op de fysieke veiligheid van badgasten en	Algemeen	1	Zie reactie 216, 231 en 235	Tekst niet aangepast.

		waterrecreanten;				
Reddingsbrigade Nederland	237.	12. Veiligheid <i>advies:</i> Combineer (fysieke) veiligheid met de zogenoemde risicobenadering. Laat bij het ontstaan van een nieuwe situatie aan de kust een RI&E (risico- inventarisatie en evaluatie) door een onafhankelijke en deskundige partij uitvoeren, opdat de risico's goed in beeld zijn. Naar aanleiding van een RI&E kan er vervolgens gekeken worden naar beheers- en beveiligingsmaatregelen (en neem dit op in de Uitvoeringsagenda).	Algemeen	1 /3	Suggestie wordt onder de aandacht gebracht bij de uitvoeringsorganisaties.	Tekst niet aangepast (wel onder de aandacht brengen van RWS)
MNH	238.	13. Natuuropgaven <i>advies:</i> Benoem het belang van systeemherstel voor morfologische en ecologische relaties tussen de uitstroom uit de Delta, via de kustrivier langs de Hollandse Kust naar de Waddenzee. In het kader van systeemherstel biedt het Haringvliet, als mondinggebied van de Rijn, binnen de Nederlandse kustzone de beste kansen voor herstel van een estuariene overgang tussen rivier en zee.	algemeen	3	In het kader van de uitvoeringsagenda worden er onderzoeken gestart die het gehele systeem bekijken (B8, B9). Dat gebeurt in het kader van het ontwikkelpad kustveiligheid en areaal voor het zandige systeem.	Geen tekstaanpassing nodig
MNH	239.	Meer suppleren kan, wanneer het zonder verdere wijzigingen in de benadering van kustlijnzorg de natuurlijke dynamiek plaatsvindt, zeer nadelige effecten hebben voor de natuur. Bovendien is er een paradoxaal effect op de veiligheid te verwachten. Onderstaande inzichten moeten ons inziens meegenomen worden in genoemde aanpak 'leren en innoveren door experimenteren' 1. In de huidige benadering van kustlijnzorg worden steeds wanneer de BKL overschreden wordt, of dreigt te worden, een relatief kleine suppletie uitgevoerd. Dit leidt tot een hoge frequentie van suppleties. Hierdoor blijft de natuurlijke dynamiek in de zeereep (klifvorming, kerven, parabolisering)	7	3	Uitgangspunt van de NVK is dat er ruimte is voor dynamisch kust- en duinbeheer. Het instrument BKL wordt niet losgelaten. De BKL kan via pilots lokaal en tijdelijk, flexibel ingevuld worden. Op zorgvuldig gekozen plekken (pilots) proberen we een vorm van dynamisch beheer toe te passen. De pulserende kust is opgenomen als een streefbeeld van de Atelier Kustkwaliteit voor de Hollandse Kust als onderdeel van het tekstkader "suppleren, ecologie en kansrijke strategieën". Zie reactie 223 en 233	Tekst niet aangepast.

		<p>beperkt. Dit effect zal versterkt worden wanneer in de zelfde frequentie, met iets grotere volumes gesuppleerd gaat worden.</p> <p>2. Pas wanneer gedurende langere periodes afslagsituaties kunnen bestaan kan klifvorming plaatsvinden, waarna kerven kunnen ontstaan en waarna grootschalig landwaarts zandtransport (in de vorm van mobiele duinen) op gang kan komen. Dit zandtransport zorgt voor een groter zandvolume in het terrestrische gedeelte van het kustfundament en draagt daarmee bij aan het meegroeien met de zee van dat deel van het kustfundament.</p> <p>3. Meer suppleren zou dus gecombineerd moeten worden met één of meer andere benaderingen van kustlijzorg, waarbij ook gedurende langere periodes afslagsituaties kunnen bestaan. (Bijvoorbeeld door de inzet van zandmotoren. Zie verder ook onze opmerking bij paragraaf 3.7 en 3.8 over de "pulserende kust").</p>				
MNH	240.	<p>het gaat om initiatieven van rijk, markt en lokale overheden op vlak van meegroeiconcepten en zandsuppleties: meer doen met 1 schep zand. Graag hier ook maatschappelijke partijen bij noemen. Ook natuurbeschermers kunnen meewerken aan initiatieven voor waar welke zandsuppleties. ook belangrijk om ze te betrekken om later weerstand te voorkomen (zie volgende punt)</p>	10	2 /4b	<p>Maatschappelijke partijen worden betrokken bij de integrale ontwikkeling van initiatieven op het vlak van meegroeiconcepten en zandsuppleties.</p> <p>Ook worden de maatschappelijke organisaties betrokken bij de voorbereiding van de kustcommunity. Bij de nadere uitwerking van de kustcommunity komt een gesprek over de wijze waarop maatschappelijke organisaties als adviseur hun bijdrage kunnen blijven leveren.</p>	Tekst aangepast
MNH	241.	<p>1-nieuwe tijdelijke vormen van (strand)bebouwing (die de veiligheid niet ondermijnen): ik heb begrepen dat onderzocht wordt hoe zo gebouwd kan worden dat het veiligheid en dynamiek niet</p>	11	1	<p>Het betreft pilots van RWS. (Tijdelijke) bebouwing moet blijven voldoen aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving.</p>	Tekst niet aangepast

		in de weg zit. Gewaakt moet worden dat dit een vrijbrief wordt om overal tijdelijke bebouwing toe te gaan laten (strandhuisjes). Dit staat haaks op ruimtelijke kwaliteit en het ook willen bedienen van mensen die voor de rust komen en voor het beleven van het open landschap.				
	242.	2-vergroten van de flexibiliteit in de dimensionering van de veiligheidszoning in gebieden waar een overruimte aan veiligheid is: ????. Ik begrijp niet wat hier bedoeld wordt.	11	2	De meeste duinen bieden veel meer veiligheid dan nodig is om aan de norm te voldoen. Er zijn mogelijkheden voor meer flexibiliteit in de veiligheidszoneringen.	Geen tekstaanpassing nodig
MNH	243.	3 plaatselijk soepeler toepassen van het instrument van de basiskustlijn (BKL) waardoor dynamische natuurontwikkeling gerealiseerd kan worden: staan wij heel positief tegenover	11	5	Zie reactie 88 en 232	Tekst niet aangepast.
MNH	244.	voorbeeld van met meerwaarde voor strandrecreatie uitvoeren van suppleties. Hierbij van belang ook effecten op natuur te betrekken; meer zand voor strandrecreatie kan negatief uitpakken voor dynamisch duinbeheer.	22 bovenaan	1	Uitgangspunt van de NVK is een integrale benadering waarbij alle doelen en functies worden afgewogen.	Tekst niet aangepast
MNH	245.	er staat dat verschillende functies profiteren van suppletiezand. Echter niet alle functies profiteren altijd van extra suppletiezand. Afgezien van negatieve gevolgen op bodemleven waar gesuppleerd wordt, heeft suppletiezand effect op de dynamiek in de zeereep en in de duinen. Die dynamiek dient niet alleen het natuurbelang, maar draagt ook bij aan het meegroeien van het kustfundament. Belangrijk om dit ook mee te wegen bij suppletie strategie.	29	3	Het klopt dat sommige functies gebaat zijn bij een afwezigheid van zandsuppleties. In de rest van de paragraaf in de zinnen over dynamiek is dat verwoord.	Tekst niet aangepast
MNH	246.	vooral nog 17 parels; zie aparte bijlage over opmerkingen bij door provincies gekozen parels en aanvullende wensen van natuurorganisaties	46	1 /4b	Zie 229	Tekst niet aangepast.

MNH	247.	we missen in Noord- en Zuid-Holland parels met natuuropgave; suggesties daarvoor (met name gericht op bevorderen dynamische processen) in hierboven genoemde bijlage	46	3 /4b	Zie 229 en 246	Tekst niet aangepast.
MNH	248.	we missen ook parels die aanhaken op systeemherstel van overgang land naar kust, zoals kier Haringvlietsluis,	46	3 /4b	Zie 229, 246 en 247	Tekst niet aangepast.
MNH	249.	Bij de parel Noordwijk en Katwijk zijn de stippen verbonden door een streep. Dit wekt de indruk dat de parel ook de tussenliggende duinen (Coepelduynen) betreft. Een recreatieve opgave hier kan alleen ingevuld worden als recreatief medegebruik, want de de hoofdfunctie voor dit gebied is natuur.	47	1	Bij de parels gaat het om een gebiedsopgave. Het kan dus de ontwikkeling of behoud van verschillende functies (waaronder natuur) betekenen. Parels worden door de regio verder ingevuld.	Tekst niet aangepast
MNH	250.	De recreatieve opgave voor Meijendel kan alleen worden ingevuld als recreatief medegebruik, want de hoofdfunctie voor dit gebied is natuur.	47	1	Met uw reactie zal rekening worden gehouden bij de uitwerking van de parel.	Tekst niet aangepast
MNH	251.	ik mis informatie over de parels: wat is de opgave en gedachte oplossingsrichting? Altijd ook kijken hoe natuur / natuurlijke processen hier een rol bij kunnen spelen	47	3	Bij de parels gaat het om een gebiedsopgave. Het kan dus de ontwikkeling of behoud van verschillende functies (waaronder natuur) betekenen. De gebiedsopgaven voor de verschillende locaties worden de komende tijd uitgewerkt.	Tekst niet aangepast
MNH	252.	vreemd dat bij Den Helder als metropool is aangeduid	47 (figuur)	2 Beeld	Den Helder is inderdaad geen metropool	Beeld aangepast
MNH	253.	natuurwaarde / opgave zee gaat niet alleen over vis; men wil kraamkamer kust voor vis vergroten, maar ik mis aandacht voor het hoe hiervan; ik neem aan dat hiermee bedoeld wordt op vorm en frequentie van suppleties? (toevoegen aan uitvoeringsagenda?)	50	3	Het voorbeeld van kraamkamer kust roept veel verwarring op. De tekst wordt verwijderd.	Tekst aangepast
MNH	254.	zandsuppletie meest natuurlijke manier om kust te onderhouden; wat nergens genoemd	50	3	Suggestie niet overgenomen. NVK gaat	Tekst niet

		wordt, maar wel interessant is, is om gebruik te maken van slib uit rivieren; vroeger was dat natuurlijk materiaal voor groei kust, tegenwoordig komt dat niet meer in zee terecht, maar bijvoorbeeld in havens waar het wordt opgebaggerd en elders gestort; daar waar slib schoon genoeg is kan het gebruikt worden voor versterking kustfundament (bijv. eilandje vlak voor de kust); goed materiaal voor Waddenzee (toevoegen als parel / uitvoeringsagenda; zie ook daar) (bron: ARK: Zand boven Water).			geen uitspraak doen over rivierslib.	aangepast
MNH	255.	Deze kaart is verre van compleet, zowel wat betreft de huidige situatie (bijvoorbeeld de kerven op Ameland ontbreken), als wat betreft de projecten die op korte (en middenlange) termijn gerealiseerd gaan worden, onder andere in het kader van de PAS (ik denk o.a. aan dynamisering zeereep Meijendel en Berkheide, en bij Oranjezon op Walcheren), als wat betreft de ambities. Bij de ambities mis ik de mogelijkheid om het terrestrische gedeelte van het kustfundament (de duinen) mee te laten groeien met de zeespiegelrijzing door het massaal op gang brengen van landwaarts zandtransport door middel van natuurlijke dynamiek. Verder is het van belang om duidelijk aan te geven welke definitie van dynamisch kustbeheer gehanteerd wordt. Uit de huidige weergave is af te leiden dat hier een vrij beperkte definitie is gehanteerd, er komen namelijk vooral plaatsen naar voren waar RWS overweegt om minder te suppleren om de natuurlijke dynamiek te bevorderen.	51	2 Beeld	Beeld wordt aangepast	Beeld aangepast
MNH	256.	Hier staat dat met slimme sturing verzameling strandpaviljoens meerwaarde heeft voor kwaliteit; en rust en reuringzoekers worden bediend: dit vraagt om uitwerking; nu zie je ze op steeds meer plekken verschijnen, zien natuurorganisaties	52	3	Het betreft pilots van RWS. (Tijdelijke) bebouwing moet blijven voldoen aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving.	tekst niet aangepast

		soms met lede ogen aan omdat er geen helder beleid voor is en gemeenten vaak meebewegen met wensen ondernemers (opnemen in uitvoeringsagenda)				
MNH	257.	Met betrekking tot de insteek dat (jaarrond of tijdelijke) strandbebouwing bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit is het nodig dat ook hier naar veiligheidsaspecten wordt gekeken. Door de manier van meten in de huidige kustlijninzorg komen die veiligheidsaspecten onvoldoende in beeld. Er wordt gemeten hoeveel zand er in het systeem zit vanaf de duinvoet zeewaarts, terwijl ook het terrestrische gedeelte van het kustfundament van belang is voor de veiligheid. Strandbebouwing en het gedrag van de strandexploitanten (het voortdurend heen en weer buldozieren van zand, intensieve activiteit en opslag van materiaal tegen de duinvoet) belemmeren het zandtransport van het strand naar de zeereep. Op plaatsen waar ieder strandseizoen en/of jaarrond strandbebouwing aanwezig is zie je geen embryonale duinen ontstaan en zie je dat de zeereep niet aangroeit. Hier worden de zwakke schakels van de toekomst gemaakt! Oplossing zou kunnen zijn dat er zodanig gerouleerd wordt met delen van het strand die wel en niet bebouwd worden, dat de zeereep wel de kans krijgt om mee te groeien met de zee.	52	3	De effecten van jaarrond bebouwing gaan onderzocht worden. Er lopen al monitoringsprogramma's hiernaar bij Waterschappen.	Geen tekstaanpassing nodig
MNH	258.	KRW niet alleen van belang voor zwemwaterkwaliteit; ook voor (hydro) morfologie / ecologie	52	2 / 3	Er staat dat de KRW van groot belang is bij het zorgen voor een goede zwemwaterkwaliteit. Er staat niet dat er alleen de zwemwaterkwaliteit wordt geregeld in de KRW. Tekst roept vragen op. Aanscherping is noodzakelijk. (hydro)morfologische en ecologische belangen toegevoegd.	Tekst aangepast

MNH	259.	ik mis aandacht voor belang kust voor 'gezondheid'; niet voor niks zaten hier vroeger de bleekneusjes colonies en GGZ instellingen	56	2	Bij de kust economie denken we in eerste instantie aan de badplaats economie met hotels, horeca en vrijetijdsindustrie. Vroeger werd het verblijf aan de kust ook om redenen van gezondheid gepromoot. Dergelijke gezondheidsvoorzieningen zijn er steeds minder.	
MNH	260.	waar zijn hier de NGO's / natuurorganisaties / drinkwaterbedrijven etc?	61 (plaatje)	2 Beeld	Uit het bijschrift moet duidelijk worden dat ook andere partijen verantwoordelijk of initiator van ontwikkelingen zijn.	Bijschrift aangepast
MNH	261.	hier staat: zandsuppleties en meegroeiconcepten; in hoeverre is zandsuppleties een verbijzondering van meegroeiconcepten of is het een ander concept?	62	3	Zandsuppleties zijn geen verbijzondering van meegroeiconcepten. Meegroeiconcepten zijn andere concepten dat onder meer kan worden toegepast op zachte kusten.	Tekst niet aangepast
MNH	262.	Onderwerp: Notebalk 6 geen zoekgebieden dynamisch kustbeheer op de waddeneilanden? met uitzondering waddeneilanden nergens anders bestaand dynamisch kustbeheer? (Noordvoort, Noordwest natuurkern, NHD, etc)	64	2 /3 Beeld	De notenbalken zijn niet volledig of uitputtend bedoeld. Er is geen uitgebreid regioproces geweest die deze gebieden heeft aangewezen	Beeld niet aangepast
MNH	263.	geen zoekgebieden dynamisch kustbeheer op de waddeneilanden?	64 - 65	2 Beeld	Zie reactie 262	Beeld niet aangepast
MNH	264.	met uitzondering waddeneilanden nergens anders bestaand dynamisch kustbeheer? (Noordvoort, Noordwest natuurkern, NHD, etc)	64 - 65	2 Beeld	Zie reactie 262	Beeld niet aangepast
MNH	265.	notenbalk 6: Geen bestaande natuur op Schiermonnikoog? De Hors op Texel is op dit moment al hoog dynamisch, maar als bedoeld wordt dat men hier in de toekomst terughoudend wil zijn met suppleties om de dynamiek in stand te houden is het akkoord. Over het algemeen moet er nog grondig	64 - 65	2 Beeld /tekst	Zie reactie 262	Beeld niet aangepast

		geinventariseerd worden welke delen van de kust nu al dynamisch zijn en op welke plaatsen er plannen zijn voor meer dynamiek en op welk plaatsen er kansen zijn voor meer dynamiek. Verder is het van belang om duidelijk aan te geven welke definitie van dynamisch kustbeheer gehanteerd wordt. Uit de huidige weergave is af te leiden dat hier een vrij beperkte definitie is gehanteerd, er komen namelijk vooral plaatsen naar voren waar RWS overweegt om minder te suppleren om de natuurlijke dynamiek te bevorderen.			Definitie dynamisch kust- en duinbeheer is scherper geformuleerd. Zie reactie 213	Tekst aangepast
MNH	266.	Notenbalk 7: Nergens zoekgebied nieuwe zandmotor? (bijvoorbeeld ter hoogte smal kustgebied Kop van NH?)	64 – 65	3 Beeld	Op dit moment zijn er nog geen zoekgebieden voor nieuwe zandmotoren bekend.	Beeld niet aangepast
MNH	267.	wat houdt waddengebied als parel in? Geen concrete projecten / locaties aangeduid?	64 – 65	3	Het uitvoeren, prioriteren en profileren van de parels zal in de uitvoeringsagenda verder worden uitgewerkt. Voor het Waddengebied is in overleg met de regio ervoor gekozen het hele gebied als parel te selecteren. Zodanig dat behoud van regionale kwaliteiten en aandacht voor economie en natuur aandacht kunnen krijgen. Daarbij wordt aangesloten bij de kwaliteiten van het gebied (en de status van de Waddenzee als Unesco Werelderfgoed) De regio is de trekkende partij in de uitwerking van de parel. Zie reactie 155, 181 en 195	Geen tekstaanpassing nodig
MNH	268.	aanduiding metropool bij den helder is vreemd	64 – 65	3 Beeld	Zie reactie 252	Beeld aangepast
MNH	269.	(anders verwoord in OIM advies)	72	3	De effecten van jaarrond bebouwing moeten onderzocht worden. Er lopen al monitoringsprogramma's hierna bij Waterschappen. Zie reactie 257	Geen tekstaanpassing nodig

		hier staat: het versoepelen van regels voor jaarrond strandbebouwing, waarbij er vanuit wordt gegaan dat dit gewenst is, dat is nog maar de vraag; zeker niet overal!				
MNH	270.	hier staat kustcommunity van overheden, bedrijven en natuurorg's; waarom wordt kustcommunity bij iedere strategie anders aangeduid?	82	2	In de verschillende strategieën verschilt de mate van samenwerking.	Tekst niet aangepast
MNH	271.	Ik mis bij ecologisch streefbeeld Hollandse Kust dynamisch zeereep, net als bij Zuidwestelijke Delta en Wadden; bij brede duingebieden langs Hollandse Kust kan ruimte gegeven worden aan afslag / klifkust zodat zand duinen in kan stuiven. waarom in Hollandse Boog geen dynamische zeereep? Er wordt alleen gesproken over een dynamische duinvallei (slaat volgens mij op smalle duinen waar door richten op aangroei kust aangestuurd kan worden op duinvallei)? Net als bij Zuidwestelijke delta zou streefbeeld hier een pulserende kust moeten zijn, met meer variatie in aangroei, consolidatie en afslag (in tijd en ruimte)	85	3	De streefbeelden van Atelier Kustkwaliteit zijn opgenomen.	Beeld aangepast
MNH	272.	overmaat aan zand: overmaat aan zand voor recreatie activiteiten kan natuurdoelen in duinen tegenwerken; dit betekent vooral goed nagaan waar overmaat aan zand voor ecologie wel en niet gewenst is en dit meenemen in afwegingen.	86	3	Het suppleren met een overmaat van zand (zoals bij de strandmotor bij Ter Heijde) vraagt om zorgvuldige bestudering en afweging van effecten vooraf. We nemen daarbij mee de lessen uit de monitoring van de Zandmotor De aanpak van onze kust vraagt om maatwerk. Ook bij suppleties wordt per plek gekeken wat de (maatschappelijke) effecten zijn een (grootschalige) suppletie. Zie reactie 219	Geen tekstaanpassing nodig
MNH	273.	pilots voor geulen en buitendelta's: voorzichtig met (zeer dynamische) buitendelta's; er is meer verkennend onderzoek nodig; evt eerst beginnen met pilot eilandstaart	89	1	In de uitvoeringsagenda is uitgebreid onderzoek aangekondigd naar buitendelta's.	Tekst niet aangepast

MNH	274.	oppassen om geen nieuwe barrières voor natuur te maken door reserveringszones te bebouwen	91	1	Zie reactie 221	Geen tekstaanpassing nodig
MNH	275.	benadering van onderop: dit vergt wel sterke samenwerking om ook natuur / ruimtelijke kwaliteit te bewaken! (staat er daarna ook).	92	1	Is dus al opgenomen in de tekst.	Tekst niet aangepast
MNH	276.	hier staat dat investeringen in veiligheid voor rekening van het rijk komen; investeringen andere maatschappelijke wensen voor rekening partijen die daar belang bij hebben; ondergraaf je zo niet weer het idee van samenwerking?	93	4b	In de SVIR zijn afspraken gemaakt dat de waterveiligheid een rijksbelang is. De ambities op het gebied van de Ruimtelijke Ontwikkeling zijn de verantwoordelijkheid van de regionale partijen (markt en overheid) en zullen via andere middelen betaald moeten worden. Dat zijn lopende bestuurlijke afspraken en ondermijnen de samenwerking niet.	Tekst niet aangepast
MNH	277.	Bij de principes voor en staalkaarten van meegroeiconcepten missen we het mee laten groeien van het terrestrische deel van het kustfundament (de duinen) door het grootschalig op gang brengen van natuurlijk landwaarts zandtransport door dynamisch duinbeheer. Meer algemeen in dit verband: Er moet voor gewaakt worden dat er te gescheiden gekeken wordt naar het meegroeien van het natte kustfundament (vooroever en strand) en het droge kustfundament (waarbij in de visie te sterk de nadruk ligt op kustplaatsen en het behoud van het zicht op zee). Deze visie zou een vooruitblik moeten geven op een of meerdere integrale manieren waarop we zowel het natte als het droge gedeelte van het kustfundament kunnen laten meegroeien met de zeespiegelrijzing. Hierbij zijn natuurlijke processen en het verband tussen de natuurlijke processen op de vooroever, het strand, de zeereep en de duinen erachter van belang. Een belangrijke vraag daarbij is: hoe zorgen we ervoor dat	95 - 101	3	Uitgangspunt van de NVK is dat het hele kustfundament meegroeit. Dat wil zeggen zowel het natte deel als het terrestrische deel. In de NVK zal dit helderder over het voetlicht gebracht worden.	Tekst aangepast

		het op de vooroever gesuppleerde zand in de duinen terecht komt en daar voor langere tijd bij blijft dragen aan de veiligheid van het achterland? Deze vraag wordt in de visie niet beantwoord.				
MNH	278.	Verder missen we hier het concept van de "pulserende kust" dat is uitgedacht tijdens het atelier kustkwaliteit met de ecologische experts. Bij een pulserende kust wordt eerst grootschalig gesuppleerd, waarna gedurende een langere periode geen onderhoud plaatsvindt, zodat eerst een aangroei kust wordt gesimuleerd en daarna een periode lang afslagkust ontstaat. Juist in de afslagperiode kan grootschalig landwaarts zandtransport op gang komen. Door dit in ruimte en tijd te variëren zorg je voor een gevarieerd kustlandschap met op ieder moment zowel gesimuleerde aangroeisituaties als natuurlijke afslagsituaties.	95 - 101	3	Pulserende kust is toegevoegd. Zie reactie 223	Beeld en tekst aangepast.
MNH	279.	in voetnoot worden natuurlijke klimaatbuffers genoemd als het gaat om meedenken over integrale meegroeiconcepten; de zin van de voetnoot loopt niet. Ik vind zelf dat ons meedenken vanuit klimaatbuffers niet goed past op deze plek; we hebben breder meegedacht dan over meegroeiconcepten (zeker omdat die beperkt zijn tot de verharde kust)	95	2 /3	Meegroeiconcepten worden ontwikkeld voor zowel de harde als de zachte kust. Dat is ook onderdeel van de uitvoeringsagenda. Het bijschrift is aangepast en er wordt verwezen naar de brief die is gestuurd door de Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers (23-08-2012)	Bijschrift aangepast
MNH	280.	is het plaatje 'suppleties optimaliseren voor diverse ecosystemen' op de goede plek (bij meegroeiconcepten) (overigens prima plaatje om op te nemen!!)	95	2	Verplaatst naar bijlage 11: ontwerpend onderzoek.	Beeld verplaatst
MNH	281.	(in algemene zin in OIM advies; niet specifiek voor deze plek)	97	1	Betreft maatwerk in de regio bij uitvoering.	Geen tekstaanpassing nodig

		zandsuppletie voor Egmond: beperkt mogelijk dynamiek in brede duingebied ten noorden van Egmond. Goed naar kijken: zeereepbeheer afstemmen op gewenste dynamiek in achterliggend duingebied.				
MNH	282.	zie opmerking bij pagina 91 (reserveringszones)	98	2	Zie reactie 221 en 274	Geen tekstaanpassing nodig
MNH	283.	De tweede van boven uit de linker kolom zien wij graag geschrappt als optie: het is zowel vanuit veiligheidsoogpunt als vanuit natuuroogpunt absoluut onwenselijk om de kust (alleen) voor kustplaatsen te verbreden en vervolgens de kustverbreding te bebouwen. Hierdoor ontstaan (vooruitgeschoven) bolwerken in de kustboog. Het vereist extra onderhoud en dus extra kosten om deze bolwerken in stand te houden, bovendien versterken bolwerken de erosie op andere plaatsen in de kustboog, waardoor ook daar extra onderhoud noodzakelijk is en dus extra kosten gemaakt moeten worden. Het extra onderhoud in de vorm van suppleties kan de natuurlijke dynamiek in de nabij gelegen duingebieden belemmeren en dus het dynamisch zeereep- en duinbeheer aldaar frustreren.	100	1 / 3	Het betreft hier een staalkaart van meegroeiconcepten. Maatwerk bij de uitwerking is vereist. Evenals een goede belangenafweging.	Beeld niet aangepast
MNH	284.	wij vragen ons af of strekdammen voor badplaatsen om bredere stranden te creëren voor recreatie onderbouwd is met feitenkennis? Strekdammen in combinatie met recreatie lijken ons levensgevaarlijk. Verder is dit strijdig met het principe zacht waar het kan en hard waar het moet. Verder bevorderen strekdammen erosie (graag navragen bij Ronald Waterman) en leiden dus tot extra kustonderhoud en extra kosten en extra schade voor natuur.	100	3	Het betreft hier een staalkaart van meegroeiconcepten. Maatwerk bij de uitwerking is vereist. Evenals een goede belangenafweging.	Beeld niet aangepast
MNH	285.	uitwerken pilot mitigatie erosie buitendelta	105	1	In de uitvoeringsagenda is uitgebreid onderzoek aangekondigd naar	Tekst niet

		boven Wadden: voorzichtig! (zie opm p. 89)			buitendelta's. Zie reactie 273	aangepast.
MNH	286.	wat betekent: onderzoek brede duinen; hoe kan kerende functie brede duingebieden meegerekend worden en wat betekent dit voor beheer van die gebieden?	105	3	Nader omschreven is dat onderzocht gaat worden wat het gevolg van de risicobenadering is voor gebruik, beheer en toezicht van kering en achterland. zie reactie 441	Tekst aangepast
MNH	287.	kansen en restricties N2000: is erg beperkt; bouw voor de langere termijn voort op N2000: kijk naar mogelijkheden dynamische processen op systeemniveau	105	3	In de uitvoeringsagenda is een onderzoek opgenomen mbt Natura2000 (D3)	Tekst is aangepast
MNH	288.	kustcommunity: betrek maatschappelijke organisaties!	105	2 /4b	Maatschappelijke partijen worden betrokken bij de integrale ontwikkeling van initiatieven op het vlak van meegroeiconcepten en zandsuppleties. Ook worden de maatschappelijke organisaties betrokken bij de voorbereiding van de kustcommunity. Bij de nadere uitwerking van de kustcommunity komt een gesprek over de wijze waarop maatschappelijke organisaties als adviseur hun bijdrage kunnen blijven leveren. Zie reactie 240	Tekst aangepast
MNH	289.	Nodig is onderzoek naar beïnvloedingsgebieden van zandsuppleties op erosieve kustdelen (vanuit ecologisch gezichtspunt) (zie opmerking over zandsuppletie bij Egmond)	105	1	Betreft maatwerk in de regio bij uitvoering. Zie reactie 281	Geen tekstaanpassing nodig.
MNH	290.	onderzoek de effecten van toenemende dynamiek op veiligheid, natuur en recreatie (bijv. specifiek voor gebied tussen Velsen Noord en Callantsoog; door ons voorgestelde aanvullende parel (zie aparte bijlage)	105	1	Het uitvoeren van de parels zal in de uitvoeringsagenda verder worden uitgewerkt. De regio is daarin de trekkende partij. Daarbij wordt goed gekeken naar de effecten van de maatregelen op andere functies zoals veiligheid, natuur en recreatie.	Geen tekstaanpassing nodig
MNH	291.	sturing geven aan hoe met slimme sturing strandpaviljoens meerwaarde kunnen hebben voor kwaliteit en hoe rust- én reuringzoekers kunnen worden bediend.	105	3	Dit is geen onderdeel van de uitvoeringsagenda. Elke regio/provincie voert hier haar eigen beleid.	Tekst niet aangepast

VEWIN	292.	De 'verwijzing' naar de drinkwatervoorziening in de Nationale Visie Kust (NVK) stellen wij op prijs, echter dat bij nieuwe ontwikkelingen altijd zorgvuldig overleg plaatsvindt met de drinkwaterorganisaties is wat ons betreft een 1e stap en onvoldoende.	50	1	In de Drinkwaterwet is de duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening aangewezen als 'dwingende reden van groot openbaar belang'. Dat wijst op een publiek belang dat in de afweging in beginsel zwaarder zou moeten wegen dan andere belangen. In de Nationale Visie Kust zal dit belang van de bescherming van de waterwingebieden aangegeven worden. Daarnaast zal bij ruimtelijke ontwikkelingen in de kustzone maatwerk gelden en zal er een zorgvuldige afweging plaatsvinden. Daarmee is het drinkwater voldoende gewaarborgd. Verder uitwerking zal plaatsvinden in de drinkwaternota van I&M.	Tekst aangepast
VEWIN	293.	Leg in de NVK de drinkwatervoorziening vast in Deel I Bestuurlijke keuzes Voor de bescherming van de drinkwatervoorziening is het belangrijk dat de huidige basislijn van de kust wordt gehandhaafd en dat de duingebieden voor de drinkwatervoorziening worden vastgelegd in Deel I Bestuurlijke keuzes van de NVK. ☐ Leg de gebieden voor de drinkwatervoorziening in de Bestuurlijke keuzes van de NVK vast ☐ Handhaaf de huidige basislijn in de kuststreek	Deel 1 bestuurlijke keuzes	1 /2/3/4b	Opgenomen in Deel I bestuurlijke keuzes Bestaande waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en strategische reserves in duingebieden zijn in het kaartmateriaal overgenomen in de notenbalk 8 economische motoren. Het instrument BKL wordt niet losgelaten. De BKL kan via pilots lokaal en tijdelijk, flexibel ingevuld worden. Op zorgvuldig gekozen plekken (pilots) proberen we een vorm van dynamisch beheer toe te passen. Zie reactie 292	Tekst aangepast Beeldmateriaal aangepast Tekst aangepast
VEWIN	294.	Bescherm de waterwingebieden en de vitale infrastructuur	algemeen	1 /3/4b	De NVK heeft niet de juridische status om uitspraken te doen over aanvullende, bijzondere bescherming van	Tekst niet aangepast

		<p>De waterwingebieden en de vitale infrastructuur vereisen nationale bescherming. In de zoektocht naar planologische ontwikkelingen dienen de waterwingebieden voor de drinkwatervoorziening nationaal beschermd te worden. Bij het ontwikkelen van plannen voor de kust dienen op voorhand ook de consequenties voor de drinkwatervoorziening in beeld te worden gebracht.</p> <p>☐ Bescherm de wingebieden en de vitale infrastructuur met de primaire zeevering</p> <p>☐ Behoud de omvang van de beschermde waterwingebieden en strategische voorraden</p>			<p>drinkwaterbelangen, gebiedsaanwijzing en/of positionering van drinkwaterbedrijven als natuurbeheerder. Dit gebeurt in andere wet- en regelgeving (waterwet, waterbesluit, provinciale milieuverordening obv Wet Milieubeheer).</p> <p>De ruimtelijke en juridische borging van de bescherming van de waterwingebieden vindt plaats in wet- en regelgeving (waterwet, waterbesluit, provinciale structuurvisies, gemeentelijk bestemmingsplannen en provinciale milieuverordeningen (aanwijzing grondwaterbeschermingsgebieden); Zie reactie 292 en 293</p>	
VEWIN	295.	<p>Drinkwater is een dwingende reden groot openbaar belang</p> <p>De drinkwatervoorziening is in de Drinkwaterwet benoemd als een dwingende reden van groot openbaar belang. Voldoende zoetwater van goede kwaliteit is een primaire levensbehoefte en dient gegarandeerd te zijn. Het is noodzakelijk de drinkwatervoorziening als een nationaal ruimtelijk belang te kwalificeren, zoals in de Nota Ruimte.</p> <p>☐ Definieer de waterwingebieden als nationaal ruimtelijk belang</p>	algemeen	1 /4	Zie reactie 292	Tekst niet aangepast
VEWIN	296.	<p>Benoem de drinkwatersector ook als natuurbeheerder</p> <p>De beheerde duingebieden zijn door de rijke biodiversiteit onderdeel van Natura 2000. Door combinatie van waterwinning en natuur zijn de drinkwaterbedrijven belangrijke partners voor het behoud en herstel van natuurwaarden. Zij beschikken over kennis en kunde op gebied van</p>	algemeen	2	Door combinatie van waterwinning en natuur zijn de drinkwaterbedrijven belangrijke partners voor het behoud en herstel van natuurwaarden. Zij beschikken over kennis en kunde op gebied van natuurbeheer en recreatie. Drinkwaterbedrijven worden echter in de NVK niet gekwalificeerd als natuurbeheerder. Zie reactie 292	Tekst aangepast.

		<p>natuurbeheer en recreatie.</p> <p>☐ Kwalificeer de drinkwaterbedrijven ook als natuurbeheerder</p> <p>☐ Dynamisch duinbeheer is mogelijk met bescherming van vitale infrastructuur</p>				
VEWIN	297.	<p>Kansen voor zoetwaterbuffers</p> <p>Zandsuppletie ter versterking en verbreding van de zandige kust biedt kansen voor het bufferen van zoetwater. Nieuwe kustversterkingen kunnen met extra zoetwaterbuffers de verzilting tegengaan en de economische positie van de kust versterken. Bij nieuwe ontwikkelingen en kustuitbreidingen is voorzichtigheid geboden voor de achterliggende grondwaterbeschermingsgebieden.</p> <p>☐ De drinkwatersector denkt graag mee voor nieuwe kansen voor de kust, het tegengaan van verzilting en de verbetering van de planologische samenhang tussen de functies drinkwater-natuur-recreatie.</p>	algemeen	3	Door combinatie van waterwinning en natuur zijn de drinkwaterbedrijven belangrijke partners voor het behoud en herstel van natuurwaarden. Zij beschikken over kennis en kunde op gebied van natuurbeheer en recreatie. Ze zullen betrokken worden bij (het meedenken met) ontwikkelingen en nieuwe kansen langs de kust.	Geen tekstaanpassing nodig
bestuurlijke reactie kustgemeenten	298.	<p><u>1. Bestuursmodel / governance</u></p> <p>In het landelijk beleid dient te worden verankerd de wenselijkheid van lokale en regionale samenwerking, voor het dienen van andere belangen dan die van alleen de veiligheid.</p>	algemeen	1	Uitgangspunt van de NVK is de integrale aanpak van veiligheid en ruimtelijke ontwikkeling en de interbestuurlijke samenwerking.	Geen tekstaanpassing nodig
bestuurlijke reactie kustgemeenten	299.	<p><u>2. Nadere definiëring van samenwerking</u></p> <p>Bij de co-creatie van ruimtelijke en economische ontwikkelingsplannen dient de samenwerking in een vroeg stadium te worden zeker gesteld, met dezelfde coöperatieve, open houding als in het Deltaprogramma gewoon geworden is.</p>	algemeen	1	Uitgangspunt van de NVK is de integrale aanpak van veiligheid en ruimtelijke ontwikkeling en de interbestuurlijke samenwerking.	Geen tekstaanpassing nodig

bestuurlijke reactie kustgemeenten	300.	<p><u>3. Voorkeursstrategieën</u></p> <p>Keuze voor een voorkeursstrategie moet in de twee denkrichtingen worden gemaakt:</p> <p>In de denkrichting 1 "Kustveiligheid en areaal" zijn de varianten "Vinger aan de pols" (A), "Kustfundament in evenwicht"(B), en "Creëren zandbuffer" (C).</p> <p>In de denkrichting 2 "Vorm en mate van samenwerking" zijn de varianten "Eigen verantwoordelijkheid/ieder voor zich" (A), "Samen beslissen" (B), en "Samen doen"(C).</p> <p>De voorkeursstrategie is die waarmee het gemeenschappelijk belang het beste is gediend.</p> <p>(Er zal nog nader overleg volgen met de gemeentelijk vertegenwoordiger in de stuurgroep over de beste combinatie van de twee denkrichtingen).</p>	algemeen	1	Keuze voorkeursstrategie zal plaatsvinden in het proces om te komen tot DP2015.	Geen tekstaanpassing nodig
bestuurlijke reactie kustgemeenten	301.	<p><u>4. Basiswaarden en principes</u></p> <p>De basiswaarden van het Deltaprogramma en de ontwikkelprincipes van het Deltaprogramma kust zijn vermeld op pag. 70-71 en nader toegelicht in bijlage 2. Gelet op het belang ervan is een verwijzing hierover echter ook gewenst in deel I "Bestuurlijke keuzes" (pag. 4-13).</p>	algemeen	2	Correct	Tekst aangepast
bestuurlijke reactie kustgemeenten	302.	<p><u>5. Windmolens in de 12-mijlszone</u></p> <p>De NVK is niet de aangewezen plaats voor een stellingname met betrekking tot windmolens in de 12-mijlszone. Een verwijzing naar windenergie in NVK dient derhalve neutraal te zijn, en de discussie hierover vindt in ander verband plaats.</p> <p>(Voor zover een individuele gemeente dit</p>	59	4a	<p>Formulering over windenergie is cf. afspraken in de stuurgroep DP Kust:</p> <p>"Windenergie op zee is een onderwerp dat zeer zorgvuldige formulering vraagt. Het Ministerie van I&M organiseert het proces waarin overheden, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders betrokken zijn. De NVK doet daar geen uitspraken over en houdt</p>	Tekst niet aangepast

		anders mocht zien, kan het eigen standpunt in de reactie op het NVK worden ingediend).			vast aan een beleidsneutrale tekst zoals opgenomen in de consultatieversie."	
bestuurlijke reactie kustgemeenten	303.	<p><u>6. Hoe verder</u></p> <p>In het kader van de Stuurgroep Deltaprogramma wordt nagedacht over een vervolgstructuur na het DP (2015). In september en november komt dit thema ook terug in de Stuurgroep DP-Kust. Toekomstige samenwerking is alleen al nodig voor afstemming over het zand-suppletiebeleid, naast de te delen ontwikkelingen op ruimtelijk-economisch gebied.</p> <p>Voorafgaand aan de genoemde vergaderingen van de Stuurgroep DP-Kust worden – zoals gebruikelijk – de stukken rondgestuurd, waarbij de kustgemeenten nadrukkelijk wordt verzocht te reageren op het agendapunt over de toekomstige samenwerkingsstructuur.</p>	Algemeen	1 /4	Correct. Dat volgt de afpraken cf voorbereiding Stuurgroep DP Kust	Geen tekstvoorstel nodig.
Gemeente Den Haag	304.	<p><u>Integrale opzet – samen financieren:</u> We complimenteren het Deltaprogramma met de wijze waarop de kust in de visie is beschreven als integraal systeem. Naast veiligheid spelen de thema's aantrekkelijkheid en economie een zeer belangrijke rol in de visie en we onderschrijven de ambitie om de kust te ontwikkelen tot 'gouden rand' van Nederland (p.4). Door financiële middelen voor waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit te koppelen, kan zoals bij Scheveningen Boulevard is gebeurd de ambitie van 'gouden rand' worden gerealiseerd. Wel is het van belang om bij het onderdeel 'samen financieren' (p.9), nader aan te geven hoe indien er een beperkte veiligheidsvraagstuk is (en dus geen financiering Deltafonds) er toch vanuit Rijksweg bijgedragen kan worden aan de realisatie van de brede nationale ambitie, opgaven en doelstellingen</p>	4 , 9	5 /4a	Het Rijk is verantwoordelijk voor de Waterveiligheid. De regio is verantwoordelijk voor de ambities op het gebied van Ruimtelijke Ontwikkeling van de kust. Navent worden er vanuit het Deltafonds vanuit Rijksweg geen gelden beschikbaar gesteld voor ruimtelijke ambities langs de kust.	Tekst niet aangepast

		voor de kust (p.4).				
Gemeente Den Haag	305.	<u>Met zand meegroeien:</u> Uit de veiligheidsanalyses blijkt dat het Nederlandse kustfundament met zandsuppleties kan meegroeien met zeespiegelstijging. Zoals ook in de NVK wordt gesteld kan niet alles 'zacht' worden opgelost en zijn soms harde oplossingen zoals dijken noodzakelijk. 'Per locatie zal bekeken moeten worden wat de beste oplossing is' (p.7). Graag benadrukken we dat bij kustplaatsen een zeer belangrijk onderdeel van die afweging wordt gevormd door de lokale belangen en economie. In Scheveningen is een verdere strandverbreding zeer ongewenst.	7	2	Uitgangspunt van de NVK is een integrale afweging op basis van maatwerk. De lokale belangen en economie spelen daarbij een grote rol.	Geen tekstvoorstel nodig.
Gemeente Den Haag	306.	<u>Keuze in voorkeursstrategie:</u> De NVK bevat een uiteenzetting van mogelijke strategieën voor de kust. Gesteld wordt dat afhankelijk van verandering in zeespiegelstijging en sociaal economische ontwikkelingen er in de tijd gekozen kan worden voor een strategie(adaptief deltamanagement). Wat ons betreft geven we echter wel meer richting in de keuze voor een voorkeursalternatief. Gezien de nationale ambities en opgaven ligt een tweetal voorkeursstrategieën zeer voor de hand. Het gaat om strategie 2 (duurzaam kiezen) en strategie 3 (duurzaam kiezen en organiseren). Binnen deze strategieën is voldoende flexibiliteit aanwezig om onzekerheden op te vangen. Door steviger voor te sorteren wordt de boodschap van het Deltaprogramma Kust versterkt en geven we richting aan de verdere uitwerking.	88	4b	Keuze voorkeursstrategie zal plaatsvinden in het proces om te komen tot DP2015.	Geen tekstvoorstel nodig.
Gemeente Den Haag	307.	<u>Uitwerking hoofdstuk vier:</u> In hoofdstuk vier wordt een aanzet gedaan voor de opzet van een uitvoeringsagenda. Daarmee wordt een brug geslagen tussen de NVK en het	103 ev	4b	In H4 beter beschrijven hoe het vervolg vorm krijgt. De regio met gemeenten als belangrijke partij zijn de trekker van de parels. Zij zullen aan moeten geven hoe	Tekst aangepast

		<p>vervolgtraject. Gezien het belang van dit hoofdstuk voor het vervolgtraject verdient het de aanbeveling om veel steviger aan te geven hoe het vervolg vorm krijgt en waar de verantwoordelijkheden komen te liggen. De uiteenzetting op pagina 104/105 is wat dat betreft te beperkt. Mogelijkheden om hoofdstuk vier te verstevigen liggen in het nader beschrijven van het vervolg in paragraaf 4.1 en uitwerking van de verschillende agenda onderdelen in 4.2. Uiteraard zijn wij benieuwd hoe de uitwerking van de parels vorm krijgt.</p>			<p>zij verder gaan met de parels.</p>	
<p>Gemeente Den Haag</p>	<p>308.</p>	<p><u>Aanpassen tekst Voorhoedeproject Scheveningen. We stellen voor onderstaande tekst op te nemen op pagina 48 van de NVK.</u></p> <p>'Recent is de nieuwe boulevard bij Scheveningen opgeleverd. De koppeling die in dit project is gelegd tussen waterveiligheid en de kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte kan worden gezien als een bijzonder voorbeeld van de kansen die goede samenwerking tussen partijen kan bieden.</p> <p>In het kader van het voorhoedeproject is samen met verschillende publieke partijen onderzocht hoe de Scheveningse kust zich op de lange termijn kan ontwikkelen in relatie tot waterveiligheid en de kansen die dat biedt. In het voorhoedeproject zijn drie relevante denkrichtingen voor een integrale ontwikkeling van de economische vitaliteit en waterveiligheid van het Haagse zeefront in kaart gebracht. Daaruit volgen belangrijke inzichten voor Scheveningen-kust. Er is onder meer nieuwe kennis ontwikkeld over de waterveiligheidssituatie in Scheveningen op de lange termijn. Zo wordt er bijvoorbeeld in de plannen voor Scheveningen-Haven rekening gehouden met een mogelijke zeewaarts verlegging van de waterkering op de lange termijn. Ook</p>	<p>48</p>	<p>2</p>	<p>Correct</p>	<p>Tekst aangepast cf tekst gemeente Den Haag</p>

		heeft het voorhoedeproject verschillende governance vraagstukken aan het licht gebracht. Beantwoording daarvan is van belang voor een succesvol vervolg.'				
Gemeente Katwijk	309.	<p>Waardering voor de voorliggende stukken, en de verwerking van eerdere opmerkingen daarin.</p> <p>Ondersteuning van gekozen richtingen en het daarin opgenomen voorstel voor een programmatische aanpak van de uitvoering via het Uitvoeringsprogramma. Het is de kunst dit ook gezamenlijk waar te maken.</p> <p>Zorgpunt is dat onder de kop 3. Vervolg (pag 12) alleen het vervolg i.k.v. het suppletieprogramma en de programmering door Rijkswaterstaat aan de orde komt. Hoe verhoudt zich dit tot de aangekondigde (integrale) programmatische aanpak op pag 9 en de keuze voor integratie van kustveiligheid en kustontwikkeling? Het voortaan beter in samenhang 'programmeren' van zowel het kustbeheer en-veiligheid als de kustontwikkeling (ruimtelijk) is het belangrijkste winstpunt van het opstellen van deze visie, dat zou ook in de uitvoering voortdurend aandacht moeten krijgen.</p>	Bestuurlijke keuzes	5/4b	Uitgangspunt van de visie is de kustbeheer en kustontwikkeling in samenhang te programmeren. En dat in een interbestuurlijke samenwerking te doen. Daarvoor wordt de kustcommunity opgezet.	Geen tekstvoorstel nodig.
Gemeente Katwijk	310.	M.b.t. natuur/Natura 2000 graag ook de opgave benoemen in relatie tot het gebruik van de natuurgebieden en de aangrenzende kustplaatsen, omdat daarin voor de kustplaatsen een belangrijke opgave ligt: Natura 2000 betekent dat bepaalde vormen van gebruik niet mogelijk zijn zonder mitigatie/compensatie van bijvoorbeeld extra stikstofdepositie op het duingebied of compensatie voor het plaatsen van fietsenrekken. Dit betekent vaak lange trajecten voor planvorming/vergunningverlening en veel afstemming met andere partijen (bevoegd gezag (provincie), beheerders en	50 , 62	4a	In de uitvoeringsagenda wordt onder D3 hiervoor een onderzoek aangekondigd. De combinatie tussen het gebruik van natuurgebieden en aangrenzende kustplaatsen en de mogelijk beperkende factoren van N2000 worden hierin meegenomen. Gemeenten zijn bij dit onderzoek betrokken.	Geen tekstvoorstel nodig.

		belangenorganisaties). De NVK kan een kader scheppen om vanuit het Deltaprogramma in de toekomst deze samenwerking/afstemming te stimuleren en partijen en doelen te verbinden.				
Gemeente Katwijk	311.	<p>M.b.t. windmolens op zee het verzoek om – in relatie tot de waarde van de vrije horizon – duidelijk te benoemen dat een groot zoekgebied voor toekomstige uitbreiding van het aantal windmolenparken op zee zich juist vóór de badplaatsen langs de Hollandse kust bevindt die zijn aangemerkt als 'parels' voor nadere uitwerking van de nationale visie kust.</p> <p>De NVK vormt het kader voor de toekomstige kustontwikkeling. De kwaliteiten die daarin zijn benoemd, zouden daarom ook moeten worden betrokken bij de nadere invulling van het zoekgebied voor windparken op de Noordzee. Het Deltaprogramma Kust kan hiervoor zorgen.</p> <p>Dat is nodig omdat de invulling van het zoekgebied met windmolenparken, er op termijn toe kan leiden dat een 'parelketting' van windmolenparken ontstaat voor de Hollandse kust, waarvan de windmolens zichtbaar zijn vanaf de kust. Die zichtbaarheid beïnvloedt de primaire kwaliteiten van de badplaatsen (rust, ruimte, vrije horizon). Dat is niet op iedere locatie even gewenst. Een zorgvuldige afweging is daarom noodzakelijk.</p>	59	4a	<p>Formulering over windenergie is cf. afspraken in de stuurgroep DP Kust:</p> <p>“Windenergie op zee is een onderwerp dat zeer zorgvuldige formulering vraagt. Het Ministerie van I&M organiseert het proces waarin overheden, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders betrokken zijn. De NVK doet daar geen uitspraken over en houdt vast aan een beleidsneutrale tekst zoals opgenomen in de consultatieversie.” Zie reactie 302</p>	Tekst niet aangepast
Gemeente Katwijk	312.	De Provincie Zuid-Holland heeft in haar reactie op de Nationale Visie Kust aangegeven de vraagstukken van economie, natuur, veiligheid en cultuur in samenhang op te willen pakken om invulling te geven aan de ambitie van integrale kustontwikkeling, onder meer in haar benadering van private initiatieven m.b.t. de realisatie van een zeejachthaven in het	56	2	<p>Specifieke lokaties worden via de uitvoeringsagenda uitgewerkt.</p> <p>In de hoofdtekst van de NVK gaan we niet in op een keuze voor lokaties voor jachthavens.</p>	Tekst niet aangepast

		<p>kustgebied Katwijk-Noordwijk.</p> <p>M.b.t. de in de NVK (pag 56) genoemde mogelijkheden voor jachthavens langs de Hollandse kust, het verzoek om het kustgebied Katwijk-Noordwijk concreet te benoemen als mogelijke locatie waarvoor de overheden gezamenlijk nader zullen verkennen welke mogelijkheden en randvoorwaarden er zijn voor de ontwikkeling van een zeejachthaven. De nadere uitwerking gebeurt wordt bij voorkeur opgenomen in het Uitvoeringsprogramma van de Nationale Visie kust (voorhoede project/parel Katwijk-Noordwijk).</p>				
Gemeente Katwijk	313.	<p><u>Tekstueel</u>: Tweede kolom halverwege op pagina 6 onder kopje Preventie. Graag de derde en vierde zin over evacuatie naar duingebieden of verticaal schrappen of aanpassen (zie hieronder). De belangrijkste boodschap is dat preventie nummer 1 is en dat de veiligheidsregio invulling geeft aan de derde laag. De voorbeelden voegen niets toe. Het is zeker niet wenselijk dat (zoals het nu in de tekst staat) de duinen worden opgezocht omdat hier geen voorzieningen zijn en omdat deze gebieden niet bereikbaar zijn voor minder validen en voor hulpdiensten. Het is ook niet nodig omdat iedere kustplaatsen voldoende plekken kent waar opvang in gebouwen (hotels, scholen, bejaardenhuizen) mogelijk is op hoger gelegen gronden.</p> <p>Daarom de tekst schrappen, of aanpassen als volgt: <i>In duingebieden <u>kan</u> dat betekenen dat de hoger gelegen delen van de kustplaatsen worden opgezocht.</i></p> <p>Ter aanvulling op de tekst evt. toevoegen:</p> <p>Maatregelen in de tweede laag (ruimtelijke inrichting) kunnen bijdragen aan de verbetering van de rampenbestrijding, ook</p>	6	3	Tekst aangepast cf. voorstel stuurgroep DP Kust	Tekst aangepast

		in binnendijks gebied. Bijvoorbeeld door bij de herinrichting van wegen en openbare ruimte of bij het bestemmen van gebouwen rekening te houden met het mogelijke gebruik daarvan tijdens een overstroming.				
Gemeente Katwijk	314.	<u>Tekstueel</u> : onderaan pagina 8 in bestuurlijke samenvatting 'overheden minder bepalend' tekstueel aanpassen omdat minder bepalend op verschillende manieren kan worden uitgelegd. M.b.t. kaderstelling ten behoeve van meer kwaliteit aan de kust zouden overheden in het kader van de visie juist ook meer bepalend moeten (kunnen) optreden.	8	2	Bij organische gebiedsontwikkeling is de rol van de overheid minder bepalend.	Tekst niet aangepast
Gemeente Katwijk	315.	In de uitwerking van de visie in hoofdstuk 4 wordt verwezen naar de gebiedsagenda's van het MIRT. <i>De focus van de agenda is gericht op concrete acties tot 2020 met een doorkijk naar acties of maatregelen tot 2100. De uitvoeringsagenda kan toeleveren aan de gebiedsagenda's van het MIRT.</i> Daarbij moet wel worden opgemerkt dat (in ieder geval voor gebiedsagenda Zuidvleugel) het geld in het MIRT al tot 2023 of zelfs 2028 is belegd. Dit graag nagaan voordat bovenstaande tekst (evt in aangepaste vorm) in de definitieve visie wordt opgenomen.	103 ev	3	De Rijksprojecten die nu in het MIRT zitten hebben zicht op financiering. Hier zitten geen nieuwe kustprojecten bij. Zaken op de MIRT gebiedsagenda die uit de uitvoeringsagenda komen, kunnen ook regionaal gefinancierd worden	Tekst aangepast
Gemeente Noordwijk	316.	M.b.t. windmolens op zee het verzoek om – in relatie tot de waarde van de vrije horizon – duidelijk te benoemen dat een groot zoekgebied voor toekomstige uitbreiding van het aantal windmolenparken op zee zich juist vóór de badplaatsen langs de Hollandse kust bevindt die zijn aangemerkt als 'parels' voor nadere uitwerking van de nationale visie kust. De NVK vormt het kader voor de toekomstige kustontwikkeling. De kwaliteiten die daarin zijn benoemd, zouden	59	4a	Zie reactie 302 en 311	Tekst niet aangepast

		<p>daarom ook moeten worden betrokken bij de nadere invulling van het zoekgebied voor windparken op de Noordzee. Het Deltaprogramma Kust kan hiervoor zorgen.</p> <p>Dat is nodig omdat de invulling van het zoekgebied met windmolenparken, er op termijn toe kan leiden dat een 'parelketting' van windmolenparken ontstaat voor de Hollandse kust, waarvan de windmolens zichtbaar zijn vanaf de kust. Die zichtbaarheid beïnvloedt de primaire kwaliteiten van de badplaatsen (rust, ruimte, vrije horizon). Dat is niet op iedere locatie even gewenst. Een zorgvuldige afweging is daarom noodzakelijk.</p>				
Gemeente Velsen	317.	<p><u>Combinatie veiligheid met ruimtelijke kwaliteit en economie</u></p> <p>Goed streven om naast de veiligheidsopgave ook het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de kust en de economische ontwikkeling mee te willen nemen in de nationale kustvisie. De opstellers hebben zich ingespannen om over bestaande grenzen te kijken, nadrukkelijk oog te hebben voor ruimtelijke kansen, en te zoeken naar verbinding en versterking tussen de thema's.</p> <p>In de visie wordt echter (nog) niet duidelijk aangegeven hoe de ruimtelijke kwaliteit en economische ontwikkeling in relatie tot de kustveiligheid kan worden verbeterd.</p>	algemeen	5 /1	Uitgangspunt van de visie is de integrale aanpak van waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkeling. En dat in een interbestuurlijke samenwerking te doen. In de visie worden daar enkele concrete concepten en voorstellen voor gedaan: meegroeiconcepten, parels, inrichting van een kustcommunity.	Tekst niet aangepast
	318.	<p><u>IJmond als voorhoedeproject, parels</u></p> <p>We verwachten dat de relatie met het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit en economie bij de uitwerking via de voorhoedeprojecten/ de potentiële ontwikkellocaties kan worden opgepakt. Het experimenteren met een integrale aanpak van veiligheid en ontwikkeling, spreken ons daarbij erg aan. Momenteel zijn we hier als</p>	4 , 8	1	Voortouw en trekkersschap voor de parels ligt bij de regio. Dat past bij uw inmiddels al genomen initiatief voor gesprekken over de parel Velsen.	Geen tekstvoorstel nodig

		een van de voorhoedeprojecten uit de 2 ^e tranche al met uw organisatie over in gesprek.				
Gemeente Velsen	319.	<u>Heroverweging normering basisveiligheid</u> In 2006 is beleid voor de buitendijkse bescherming in dertien kustplaatsen kenbaar gemaakt, waaronder IJmuiden. Doel was toen het beschermingsniveau van het bestaande aaneengesloten bebouwde gebied in deze kustplaatsen te behouden. In dat buitendijks gebied zou, zo was de verwachting, ook bij goede bescherming van het achterland en handhaving van de kustlijn, het beschermingsniveau achteruit gaan. Dat zou een rem vormen op de ruimtelijke ontwikkeling. Sinds 2006 zijn onderzoeken uitgevoerd ter uitwerking en implementatie van dit beleid. Het buitendijks beschermingsniveau voor de kustplaatsen is in kaart gebracht. De uitkomsten vormden aanleiding het beleid voor de dertien kustplaatsen te heroverwegen en een nieuw besluit te nemen over dit beleid. Het is goed te lezen dat uit de studies is gebleken dat een bijzondere positie voor deze dertien kustplaatsen niet nodig is.	35 en 36	1		Geen tekstvoorstel nodig
Gemeente Velsen	320.	Op de kaart ontbreekt de boulevard en het toerisme van IJmuiden aan Zee	55	Beeld	Klopt, wordt aangepast	Beeld aangepast
Gemeente Velsen	321.	Op deze kaart kunnen we niet goed terugvinden dat de IJmond/ IJmuiden aan Zee als parel voor ontwikkellocatie/ herstructureringsopgave is benoemd	65	Beeld	Op de parelkaart is Velsen duidelijk aangegeven als parel.	Beeld aangepast
Gemeente Velsen	322.	<u>Keuze kansrijke strategie: Duurzaam Kiezen en Organiseren</u> De totstandkoming van de nationale visie kust heeft er voor de gemeente Velsen al voor gezorgd dat de samenwerking met de verschillende partijen aan de kust verder verbeterd is. Ook is duidelijk te zien dat de	84	1	Keuze voorkeursstrategie zal plaatsvinden in het proces om te komen tot DP2015.	Geen tekstvoorstel nodig.

		<p>houding van partijen is veranderd, meer meedenkend naar oplossingen en met een oog voor elkaars belangen. Deze positieve ontwikkeling zien we graag duidelijk voortgezet in de nationale visie kust.</p> <p>Wij zien daarom kansrijke strategie 3 Duurzaam Kiezen en Organiseren als beste strategie omdat de samenwerking daarin nadrukkelijk naar voren komt.</p>				
Gemeente Velsen	323.	Er is een camping bij IJmuiden aan Zee, dat ontbreekt nog op de kaart.	66	3 Beeld	Camping wordt in de NVK gezien als onderdeel van het toeristisch potentieel. Is opgenomen op de kaart.	Zie reactie 320
Gemeente Vlissingen	324.	De werktitel van de Visie "kompas voor de kust" dekt de lading en de (bestuurlijk/juridische) status van het document. Een organisch document dat stimuleert tot samenwerking en innovatieve ideeën en bij nieuwe ontwikkelingen ruimte biedt voor het omgaan met toekomstige onzekerheden. Een koers gebaseerd op een aanpak van leren en innoveren door experimenteren spreekt ons erg aan. Geen blauwdrukken maar flexibele oplossingen zoeken en vertrouwen hebben in het oplossend vermogen van onze toekomstige generaties. Deze uitgangspunten hebben ook centraal gestaan bij het "Vlissings Model" en hebben eind jaren '80 geleid tot een kwalitatief goede ruimtelijke ontwikkeling van onze boulevards (gouden rand) waarbij het kustveiligheidsaspect voldoende geborgd is.	werktitel	5	Vlissingen wordt gezien als een goed voorbeeld van een flexibele oplossingen zoals dat bij Deltamanagement past.	Geen tekstaanpassing nodig
Gemeente Vlissingen.	325.	De gemeente Vlissingen is van mening dat in Deel 1 een duidelijke koers uitgezet wordt. Deze koers zou nog verduidelijkt kunnen worden door de basiswaarden en uitgangspunten van het Deltaprogramma in Deel 1 te integreren en niet afzonderlijk op te nemen in bijlage 2.	Bestuurlijk e Keuzes	1	De bestuurlijke koers onderkent de basiswaarden en uitgangspunten van het Deltaprogramma, evenals de principes en de Deltascenario's als zeer belangrijke intrinsieke uitgangspunten voor de visie. In de paragraaf 'vervolg' van Deel I, bestuurlijke keuzes, zijn ook de waarden voor het vervolgtraject	Tekst aangepast
		Het gaat ons dan met name om het				

		<p>meegroeiprincede, het principe van basiszekerheid, de natuurlijke dynamiek en ruimtelijke kwaliteit en last but not least het financieringsprincipe.</p> <p>Ook de aangekondigde update (of conclusie daarvan) van de Deltascenario's kan in Deel 1 niet ontbreken.</p> <p>Het is o.i. ook van belang om aan te geven met welk scenario er rekening wordt gehouden bij de koers die gevaren wordt.</p>			opgenomen.	
Gemeente Vlissingen	326.	<p>Samenwerking tussen de verschillende bestuurslagen is van essentieel belang om ruimtelijke plannen en kustveiligheidsaspecten integraal te ontwikkelen. Dit onderschrijven wij. In Zeeland is het Zeeuws Overleg Waterkeringen hiervan een goed voorbeeld.</p> <p>Ook de voorgestane "kustcommunity (blz. 9) en "vliegende brigade (blz. 93) kunnen volgens ons een bijdrage leveren aan nieuwe innovatieve ideeën voor de kust.</p>	9 en 92	1	Uitgangspunt van de stuurgroep DP Kust is dat overheden samenwerking zoeken met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren (kustcommunity). Het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande structuren.	Geen tekstaanpassing nodig
Gemeente Vlissingen	327.	<p>Deel 1 ademt een sfeer uit van "aan de slag". Van de oude rand een gouden rand maken. Ruimtelijke ontwikkelingen komen centraal te staan en kustveiligheidsaspecten worden integraal meegenomen. In de uitvoeringsagenda worden echter c.a. 30 onderzoeken aangekondigd. Het gevaar bestaat dat de ruimtelijke plannen weer moeten wachten tot het moment dat deze onderzoeken zijn afgerond, hetgeen in sommige gevallen maanden zo niet jaren duurt. De transformatie van de "oude rand" naar de "gouden rand" kan hierdoor ernstig vertraagd worden en draagt zeker niet bij aan het investeringsklimaat voor de kust.</p>	21 , 104, 105 Uitvoering agenda	4b	Het is een uitgangspunt van de NVK om aan de slag te gaan met de aanpak van de kust. Dat moet wel gebaseerd zijn op gedegen onderzoek. DP Kust onderkent het spanningsveld dat onderzoek kan leiden tot vertragingen. Veel onderzoek is nodig om het (morfologisch) systeem beter te kennen. Daarnaast gaat de NVK uit van lerend werken, innoveren en experimenteren. Door maatwerk kan soms snel aan de slag gegaan worden. Daarbij blijft zorgvuldige belangenafweging op basis van de gedegen onderzoek nodig. In de uitvoeringsagenda wordt duidelijk zichtbaar gemaakt dat parels en ontwikkeling van de kust even belangrijk	Tekst aangepast

		<p>Het zoeken naar allerlei zekerheden (door studies) staat ook op gespannen voet met het principe van: "adaptief management" dat uitgaat van het feit dat omgegaan wordt met onzekerheden.</p> <p>Wij geven dan ook in overweging om de uitvoeringsagenda op dit aspect nog eens kritisch te bezien.</p>			zijn als nader onderzoek.	
Gemeente Vlissingen	328.	<p>Nu er pas ná 2050 een urgent veiligheidsprobleem aan de orde is, kan geconcludeerd worden dat het ruimtelijke spoor leidend wordt voor de ontwikkeling van de kust en het van essentieel belang is dat er flexibele oplossingen worden gecreëerd op basis van het "no-regret" principe.</p> <p>Dit houdt ook in dat er keuzes gemaakt moeten worden over de (voor-) financiering van het veiligheidsvraagstuk bij die kansrijke ruimtelijke plannen, zeker daar waar het gaat om de parels. Het kan en mag niet zo zijn dat de ruimtelijke ontwikkeling van de badplaatsen gaat stagneren om reden dat de financiering van het kustveiligheidsaspect niet of onvoldoende is geregeld zeker daar waar het gaat om ontwikkelingen die gaan plaats vinden vóór 2025.</p> <p>Uw koers voor de korte termijn is op dit punt onduidelijk hetgeen geen recht doet aan de wens om het investeringsklimaat en de kwaliteit langs de kust te stimuleren en te vergroten.</p>	19 en 93	4a	De koers in de NVK is hier duidelijk over. Opgaven voor waterveiligheid worden betaald uit het Deltafonds. De ontwikkelingsambities moeten door de regio (overheid en markt) worden betaald. De bruikbaarheid van fondsen bij het timingsvraagstuk (niet synchroon lopen van veiligheidsopgaven en ruimtelijke ontwikkelingsopgaven) zal in het kader van de uitvoeringsagenda nader uitgewerkt worden. Dat is voor de ontwikkeling van parels zeer van belang.	Geen tekstaanpassing nodig
Gemeente Vlissingen	329.	<p>Voor wat betreft de aandachtslocaties worden 2 scenario's geschetst: matige en snelle zeespiegelstijging voor zachte en harde keringen.</p> <p>Niet duidelijk is welke koers u hierbij gaat aanhouden: de matige of snelle stijging?. De keuze kan grote financiële consequenties</p>	38 - 41	1 /4b	<p>Er zal niet gekozen worden voor één van de scenario's. Via adaptief Deltamanagement kan worden geanticipeerd op het scenario dat optreedt in de loop van de eeuw.</p> <p>Het klopt dat een snelle zeespiegelstijging hogere kosten tot</p>	Tekst niet aangepast

		hebben. Immers indien u zou uitgaan van een snelle zeespiegelstijging heeft dit een groot aantal aanpassingen tot gevolg langs de Zeeuwse kust met de daarbij behorende omvangrijke kosten.			gevolg zal hebben, omdat er meer maatregelen voor genomen moeten worden.	
Gemeente Vlissingen	330.	<p>U stelt dat het werken met zandige oplossingen toereikend is voor de veiligheid van de buitendijkse gebieden.</p> <p>Wij wijzen u er op dat een groot gedeelte van de Vlissingse Boulevards Evertsen en Bankert (met meer dan 100 woningen) buitendijkse gebieden zijn. Zandige oplossingen zijn voor deze boulevards maar zeer beperkt toepasbaar vanwege de aanwezige vaargeul direct onder de kust van en naar Antwerpen.</p> <p>De heroverweging die u maakt ten aanzien van de bescherming van de 13 kustplaatsen vinden wij voor Vlissingen een verslechtering. <u>Extra</u> suppleties zijn voor Vlissingen in uw beleid niet voorzien teneinde het eerder in 2006 afgesproken beschermingsniveau te handhaven.</p> <p>Het is ons onvoldoende duidelijk wie de regie en de verantwoordelijkheid heeft voor de aanpassingen aan de harde kering op onze boulevards (lees buitendijks gebied) indien oplossingen volgens het "Vlissing model" niet meer volstaan of niet gerealiseerd kunnen worden.</p>	36 Buitendijks e gebieden	4a	Bij Vlissingen zijn inderdaad harde maatregelen meer waarschijnlijk dan zachte. Voor buitendijks gebied ziet het Rijk nu geen verantwoordelijkheid voor zichzelf. Dit punt moet worden opgepakt door de verantwoordelijke partijen. Zie reactie 168 en 203	Tekst niet aangepast
Gemeente Vlissingen	331.	<p>Wij geven u in overweging om het bestaande beleid met betrekking tot windenergie op zee, beleidsneutraal op te nemen en geen discussie (voor- en tegenstanders) over windenergie in deze visie uit te lokken.</p> <p>In het kader van deze Visie betreft u het bestaande beleid met betrekking tot</p>	59 windenergie	4a	<p>Deze overweging is opgenomen in de NVK.</p> <p>De afspraken van het vervoer van</p>	<p>Tekst niet aangepast</p> <p>Tekst niet</p>

		<p>windmolens (ruimtelijk spoor) met de eventuele beperkingen van de zandwinning voor uw suppletiebeleid (veiligheidspoor).</p> <p>Een niet onbelangrijk ander sectoraal beleidsveld, de externe veiligheid, kan ook grote invloed hebben op de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van de kustplaatsen. Het is dan ook van essentieel belang dat de gemaakte afspraken over de ligging van de risicocontour van het vervoer van gevaarlijke stoffen op de Westerschelde onverkort worden nagekomen teneinde de ontwikkelingsmogelijkheden van de Zeeuwse badplaatsen niet te beperken.</p>			gevaarlijke stoffen over de Westerschelde zijn geen onderdeel van deze NVK.	aangepast
Gemeente Vlissingen	332.	<p>Vlissingen wordt in uw visie aangemerkt als een van de 17 parels langs de kust, waarvoor dank.</p> <p>Ons streven is er op gericht om de komende jaren het ingezette beleid op basis van de principes van het "Vlissings model" voort te zetten. Nagenoeg alle op stapel staande projecten zijn watergerelateerd. Langs de boulevards zijn dat de herontwikkeling van hotel Britannia (Bld. Evertsen), de herontwikkeling van de Zeevaartschool (Bld. Bankert), de ontwikkeling van de Spuikom, de transformatie van de stadshavens tot kenniswerf en de herstructurering van het Scheldekwardier.</p> <p>Wij zouden graag met u de mogelijkheid verkennen om een van deze projecten nog als voorhoedeproject aan te merken.</p>	46 en 47 Parels en voorhoede projecten.	1 / 4	De aanpak van deze parels wordt, onder trekkerschap van de regio, verder vorm gegeven in de uitvoeringsagenda. Het DP Kust zal daar graag met de gemeente Vlissingen in meedenken.	Tekst niet aangepast
Gemeente Vlissingen	333.	<p>Op blz. 46 worden 4 voorhoede projecten genoemd waarbij geëxperimenteerd wordt met integrale oplossingen. Het betreft hier 4 studies.</p> <p>In de gemeente Vlissingen zijn die integrale oplossingen niet enkel beperkt gebleven tot</p>	46 en of 95 Integrale oplossingen in de praktijk	2	Het is belangrijk dat goede voorbeelden in de NVK over het voetlicht worden gebracht. Het 'Vlissings model' is zo'n voorbeeld.	Tekst en beeld aangepast

		de tekentafel, maar ook in de praktijk toegepast en gerealiseerd door samenwerking met marktpartijen, gemeente en waterschap en met inbegrip van de financiering daarvan. Het verdient o.i. aanbeveling om de principes van het "Vlissings Model" in dit hoofdstuk op te nemen, danwel in paragraaf 3.7 op blz. 95.	"Vlissings Model".			
Gemeente Vlissingen	334.	Wij delen uw mening dat de kwaliteit van de kust een belangrijke factor kan zijn voor het vestigingsklimaat voor ondernemingen. Dat u zich in de visie uitsluitend richt op de topsectoren vinden wij te eenzijdig. Juist door afstemming en samenwerking kunnen kansen verzilverd worden ook op regionaal terrein zoals de havens van Vlissingen en Terneuzen, de visserij- en toeristische sector in Zeeland. alsmede de energievoorziening (kerncentrale Borssele).	57 economie	2	De NVK onderkent dat kansen op regionaal schaalniveau en via goede verbindingen met het achterland ook kansen kan bieden voor het vestigingsklimaat voor ondernemingen.	Tekst aangepast
Gemeente Vlissingen	335.	Het plaatje bevat de tekst "de boulevard in Vlissingen...." Dit plaatje is afkomstig uit de proeftuin Het Eiland. Voorgesteld wordt om de tekst te wijzigen in: "principes van het "Vlissings model als voorbeeld van een meegroeiconcept waarbij"".	73 Plaatje Zie ook opmerking 9a.	3 Beeld	De principes van het 'Vlissings model' zijn toegelicht in de tekst. De plaatjes laten een doorsnede en een foto zien van de boulevard van Vlissingen. De combinatie van de tekst en de afbeeldingen geven het complete beeld.	Tekst en beeld niet aangepast. Beeld (foto boulevard) toegevoegd
Gemeente Vlissingen	336.	In paragraaf 3.4. geeft u een beschouwing van 4 kansrijke strategieën met als conclusie op bladzijde 88 dat u geen keuze maakt tussen deze strategieën. Bij een kompas hoort o.i. echter een koers. Het verdient aanbeveling om in ieder geval een voorkeursstrategie uit te spreken in deze Visie.	79 - 88 Kansrijke strategieën.	4b	Keuze voorkeursstrategie zal plaatsvinden in het proces om te komen tot DP2015.	Tekst niet aangepast

Gemeente Vlissingen	337.	<p>In de paragraaf "gebruik reserveringszones" wordt in hoofdzaak het <i>bestaande</i> beleid verwoord. Kort samengevat: een landwaartse en zeewaartse reserveringszone met een tijdshorizon van 200 jaar. Juist dit beleid in combinatie met een soms starre interpretatie daarvan heeft in de afgelopen jaren bijgedragen aan een grote kwalitatieve ruimtelijke achteruitgang van de badplaatsen. Het beleid zoals dat in deze paragraaf is verwoord staat haaks op de koers die ingezet wordt met het adaptief kustmanagement (blz. 10).</p> <p>Zekerheden voor 200 jaar creëren is niet meer van deze tijd, doet afbreuk aan de ontwikkelingsmogelijkheden van de kustplaatsen en scheidt geen vertrouwen in het oplossend vermogen van de generaties die na ons komen.</p> <p>Nu er pas ná 2050 urgente veiligheidsvraagstukken aan de orde zijn en tot die tijd de kust veilig kan worden gehouden met zachte oplossingen is het niet op zijn plaats om het beleid m.b.t. de landwaartse reserveringszones onvoorwaardelijk in stand te houden.</p> <p>Wij verzoeken u dan ook het beleid in deze paragraaf aan te passen aan uw koers van adaptief kustmanagement.</p> <p>Durf iets los te laten!</p>	91 reserveringszones	4a	Uitgangspunt van de stuurgroep Kust is dat de reserveringszones niet worden losgelaten. In het kader van pilots wordt de komende 10 jaar gekeken wat de mogelijkheden zijn. Zie reactie 207 en 221	Tekst niet aangepast.
Gemeente Vlissingen	338.	<p>In aansluiting op onze opmerking over de reserveringszones is ook hier sprake van een zeer terughoudende, behoudende koers door het opsommen van een groot aantal belemmeringen voor het multifunctioneel gebruik van keringen. Ook in deze paragraaf verdient het aanbeveling om de koers van adaptief kustmanagement veel meer</p>	98 Multifunctioneel gebruik keringen	4a	Meer mogelijkheden voor multifunctioneel gebruik van keringen is een uitgangspunt van de NVK. Met onder meer de meegroeiconcepten, het lokaal zoeken naar ruimte in de wet- en regelgeving en het met onderzoek naar NWO's geeft deze visie invulling aan dit uitgangspunt.	Tekst niet aangepast

		herkenbaar te maken.				
Gemeente Vlissingen	339.	De opgenomen foto's (beeldmateriaal) zijn aan de "saaie" kant. Het beeldmateriaal mag wat ons betreft wel wat meer inspirerender zijn.	Algemeen	1 Beeld	Inspirerende beelden ondersteunen deze visie. Er zal meer gebruik gemaakt worden van beelden uit het Atelier Kustkwaliteit.	Beeld aangepast
Waddeneilanden	340.	Pagina 4 De eilanden zijn de 8 ^e toeristische bestemming van Nederland. De uitdaging is het behouden van de economische positie ipv het ontwikkelen daarvan. De inspanning voor behoud is al groot genoeg.	4	1	Voor de Waddeneilanden wordt vastgehouden aan de voorstellen uit de visie Zandige Kust van de provincie Fryslan.	Tekst niet aangepast
Waddeneilanden	341.	Pag 7 'meer suppleren' aanvullen dat het ontwikkelpad het gehele kuststelsel van het gehele Waddengebied in beeld neemt, van voordelta, geulen tot wadplaten.	7	2	Het ontwikkelpad gaat over het hele kuststelsel, inclusief de platen, voordelta's en geulen.	Tekst aangepast
Waddeneilanden	342.	Pag8 'leegstand, verpaupering of ontwrichting van de sociale structuur van dorpen. (het missen of een overschot hebben van bepaalde lagen ontwricht de structuur)	8	1	Akkoord.	Tekst aangepast
Waddeneilanden	343.	Pag 11. Het dynamischer toepassen van kust beheer is niet afhankelijk van het soepeler omgaan met de BKL. Dus, dynamischer beheer is meer toepasbaar waarbij de BKL de basisgarantie is die het rijk biedt voor het garanderen van stabiliteit aan bewoners in het achterland.	11	4b	Uitgangspunt van de stuurgroep DP Kust is dat het instrument BKL niet wordt losgelaten. De BKL kan via pilots lokaal en tijdelijk, flexibel ingevuld worden. Op zorgvuldig gekozen plekken (pilots) proberen we een vorm van dynamisch beheer toe te passen.	Tekst aangepast
Waddeneilanden	344.	Pag 19/42. Toevoegen: maar ook bodemdaling door Zout en Gaswinning hebben invloed op de relatieve zeespiegelstijging.	19 en 42	2	Bij de toename van de veiligheidsopgaven spelen ook tectoniek en bodemdaling een rol.	Tekst aangepast
Waddeneilanden	345.	Pag 36 Stukje buitendijks. 'dit neemt niet weg dat de overheidspartijen elkaar ondersteunen in het vinden van oplossingen.	36	2	Overheidspartijen ondersteunen elkaar in het vinden van oplossingen voor	Tekst aangepast

		(volgens convenant met Atsma)			veiligheid buitendijkse gebieden.	
Waddeneilanden	346.	Pag 55 Schiermonnikoog heeft ook een (jacht)haven, staat geen icoontje op de kaart.	55	3	Toegevoegd	Beeld aangepast
Waddeneilanden	347.	Uitvoeringsprogramma B3 .. en de gevolgen voor het Waddensysteem	101	2	Akkoord	Tekst aangepast
Waddeneilanden	348.	Toevoegen: Pilot naar sedimenttransport van Voordelta naar eilandschorren en kwelders. Integraal lange termijnonderzoek naar het gehele systeem van voordelta, zeegaten, geulen en kwelders in beeld te hebben voor de lange termijn. De eilanden in het gehele systeem.	101	2	Akkoord	Tekst aangepast
Gemeente Zandvoort	349.	In het stuk situatie wordt niet alleen de situatie uitgelegd maar ook resultaten vanuit onderzoek genoemd. Het zou goed zijn de situatie van het onderzoek te scheiden (tweede alinea onderzoek noemen en laatste zin eerste alinea hierheen verschuiven) of 1 ^e alinea noemen situatie vanuit onderzoek.	Bestuurlijke keuzes Deel I, H 2 a) paragraaf 1 en 2. pag. 6	1		Tekst niet aangepast
Gemeente Zandvoort	350.	<i>'Voorlopig is het uit oogpunt van veiligheid en areaalbeheer....Jeren'</i> Hier wordt geconcludeerd dat de huidige praktijk voorlopig voldoende is...12Mm3 per jaar. Op basis waarvan wordt dat geconcludeerd. In het stuk verderop (deel II, h3.2 blz 74) staat nl: dat het huidige beleid wordt gecontinueerd....(dus 20Mm3)...want de huidige praktijk voldoet met name niet op twee punten. ...Hoe kan hieruit geconcludeerd worden dat de huidige praktijk voorlopig voldoet?	Bestuurlijke keuzes Deel I, H2 a, paragraaf 1 Pag. 6 2 ^e alinea	3	De huidige praktijk voldoet in termen van beheer en onderhoud en het 'meestijgen van het kustfundament met de zeespiegelstijging'. Als we in de toekomst het kustfundament in evenwicht willen houden incl. de zeespiegelstijging is meer zand nodig. Dat geldt ook voor een betere koppeling met ruimtelijke ambities.	Tekst niet aangepast
Gemeente Zandvoort	351.	<i>De verwachtingen envereisen de komende decennia de voortzetting van optimaal beheer en onderhoud.</i>	Deel I, H2 a, paragraaf 2 pag 6, 2 ^e	3	Uitgangspunt van de NVK is dat het kustfundament in evenwicht wordt gehouden met de zeespiegelstijging. De route voor meegroeien van het	Tekst niet aangepast.

		Het beleid is 20Mm3 en de praktijk is 12Mm3, dan lijkt de huidige praktijk dus geen optimaal beheer en onderhoud...en moet je dat dus niet voortzetten... Tekstueel aanpassen.	alinea		kustfundament wordt in die paragraaf geschetst.	
Gemeente Zandvoort	352.	<i>Er wordt gestart met Parels.... Ook zijn in het kader.... Voorhoedeprojecten gestart..</i> Zijn dit nu twee verschillende dingen of zijn op die plekken waar parels urgent waren al voorhoedeprojecten gestart? (wordt in h2 goed uitgelegd)... door het woord 'ook' lijkt het iets geheel anders...	Deel I H2 b, paragraaf 1, situatie	3	De begrippen parels en voorhoedeprojecten moeten beter worden uitgelegd. Evenals de verschillen, overkomsten en de doelen.	Tekst aangepast
Gemeente Zandvoort	353.	<i>Er zijn dan ook aanvullende acties van andere partijen nodig...</i> Aanscherpen vorige zin vervangen door; Door in een vroegtijdig stadium alle betrokken partijen aan tafel te schuiven kunnen optimale oplossingen verzonnen worden.	Bestuurlijke keuzes H2 c, paragraaf 2, co-creeren	2	Samenwerking is een uitgangspunt van de NVK. In de route van co-creëren wordt dit scherper uiteengezet.	Tekst aangepast
Gemeente Zandvoort	354.	In de tijdslijn wordt het instellen van de Wet op de waterkering in 1996 gemist. Eventueel interimbeleid kustplaatsten uit 1997 ook noemen. (ivm het niet kunnen ontwikkelen in de kustzone voor langere tijd).	26 , 27	2 Beeld	Tijdslijn wordt aangepast	Beeld aangepast
Gemeente Zandvoort	355.	<i>Ook voor de veiligheid van de buitendijkse gebieden in de kustplaatsen geldt dat deze in principe toereikend is.</i> Dat zou ik zo niet zeggen. Ik zou compleet nieuwe alinea beginnen, het is iets heel anders wat nu komt en ik zou hier aangeven; Over de veiligheid in buitendijkse gebieden in kustplaatsen is nu ook voldoende bekend. In 2006 is beleid voor de buitendijkse... En dan verder met de rest van de alinea. Of het veiligheidsniveau toereikend is is nooit onderzocht (het is immers een afslaggebied) (toereikend voor wat?) Het wordt alleen in	35 , paragraaf 2,2 2 ^e paragraaf 3 ^e alinea	3	Tekst over buitendijks moet scherper. Nieuwe alinea 'veiligheid buitendijkse gebieden' toegevoegd.	Tekst aangepast

		stand gehouden het huidige veiligheidsniveau en dat was de bedoeling van het beleid.				
Gemeente Zandvoort	356.	Niet waterkerende objecten worden hier als voorbeeld aangeduid met bunkers garages fietspaden... maar alle bebouwing die niet aaneengesloten is in de kernzone is in principe niet waterkerend. Dus alle boulevard bebouwing, ook woningen. Als dat wordt beschreven is de impact van de NWO's veel helderder.	35 , Deel II, paragraaf 2,2 2 ^e paragraaf 4 ^e alinea	3	Woningen zijn ook NWO's.	Tekst aangepast
Gemeente Zandvoort	357.	<p>"1)Als die zich aandienen... bestuurlijke aanpassing⁹.</p> <p>2) Bij matige zeespiegelstijging en voortzetting van het onderhoud basiskustlijn..... verwachtenVeerse Dam.</p> <p>Dit betekent niet dat er een versterking moet plaatsvinden. Mogelijk is het verplaatsen van de legger ook een optie als het een breed duin betreft., zoals bij Zandvoort..."</p> <p>Het brede duin concept werd uitgevonden bij het zoeken naar oplossingen op de korte termijn om mogelijkheden van ontwikkeling te creëren in kustplaatsen. De veiligheid was gegarandeerd, immers de BKL werd vastgehouden dus betekende dat geen fysieke verandering van de veiligheid.</p> <p>Nu wordt in dit stuk ineens het breed duin als oplossing gebruikt daar wanneer er zich wel een veiligheidsprobleem voordoet, nl de veiligheid van de kering wordt toch minder dan voorheen.</p> <p>Om dit voor het achterland (niet</p>	37 en 42, paragraaf 2.2., deel aandachtslocaties veiligheid en aandachtslocaties bij matige zeespiegelstijging	4a	De NVK doet geen uitspraken over specifieke situaties. "Zoals bij Zandvoort" is weggehaald.	Tekst aangepast

		<p>beschouwende Zandvoort zelf...) op te lossen wordt de kering achterlangs gelegd.</p> <p>Dat is niet het idee van deze oplossing geweest en het is dan ook zorgelijk dit zo te lezen. Het is op dat moment dus niet voldoende gebleken de BKL te handhaven, immers de veiligheid gaat achteruit... dan is dit niet een mogelijke oplossing de kering achterlangs te leggen bij badplaatsen en deze buitendijks te leggen zonder nadere acties aan Zeewaartse kant van de kering aangezien de fysieke veiligheid wel degelijk achteruit gaat op dat moment (afslaglijnen zullen buitendijks en binnendijks dan toch gaan schuiven terwijl bij 13 kustplaatsen is geconcludeerd dat dat niet het geval was als de BKL werd vastgehouden).</p> <p>Als "zoals bij Zandvoort" wordt weggehaald kan het bij brede keringen wel gebeuren als het gewoon duinmassief betreft, dan ligt er voldoende zand achter de kering om de legger aan te passen. Bij kustplaatsen is dit niet zomaar een oplossing.</p>				
Gemeente Zandvoort	358.	<p>In noot 8 wordt aangegeven dat <i>aandachtslocaties een veiligheidsprobleem hebben doordat de normering niet wordt gehaald, niet meer te verhelpen is door regulier beheer en onderhoud. Een grotere ingreep is noodzakelijk...</i></p> <p>Tegenover noot 9:</p> <p><i>Op locaties met breed duinmassief is het aannemelijk dat op enig moment de veiligheidssituatie aandacht behoeft omdat de in de legger gedefinieerde kering niet langer in die vorm te handhaven is. Van een waterveiligheidsprobleem is in het perspectief van de nieuwe normering dan geen sprake. Er is immers vanwege het BKL onderhoud voldoende zand aanwezig in de vooroever en op het strand en/of er is voldoende zand aanwezig in het duin achter</i></p>	37 Deel II, paragraaf 2.2., deel aandachtslocaties veiligheid en aandachtslocaties bij matige zeespiegel stijging	4a	Voetnoot 8 en 9 moeten worden aangepast.	Tekst aangepast cf. voorstel

		<p><i>de juridische kering....polders.</i></p> <p>In noot 8 wordt aangegeven dat het reguliere onderhoud niet voldoende is om de waterveiligheid aan te pakken... in noot 9 wordt aangegeven dat er wel voldoende zand ligt (in de vooroever en op het strand) door het BKL onderhoud.. dat klopt dan toch niet (anders voldoet de kering wel)?.</p> <p>Wellicht is er wel voldoende zand achter de kering aanwezig, maar het kan voor kustplaatsen toch niet de bedoeling zijn dat die dan met mindere veiligheid buitendijks komen te liggen? Misschien daarom niet handig Zandvoort specifiek als voorbeeld te noemen (vorige reactie).</p> <p>En noot 9 lijkt ons enige aanpassing te behoeven. (in de vooroever en op het strand moet er naar ons idee uit)</p>				
Gemeente Zandvoort	359.	<p><i>Conclusie is dan ook dat het de verwachting is dat er in de komende decennia geen omvangrijke versterkingsmaatregelen van keringen plaatsvinden die gecombineerd zouden kunnen worden met ruimtelijke ambities...</i></p> <p>Als net hiervoor is aangegeven dat er vanaf 2020 en tussen 2020-2050 4 aandachtslocaties ontstaan die niet meer voldoen aan de veiligheidsnorm en waarbij conform noot 8 een grotere ingreep noodzakelijk is dan regulier onderhoud en beheer, is deze conclusie dan niet iets te voorbarig?</p>	43 Deel II, paragraaf 2.2., conclusie.	1	Eens, te sterk neergezet. De boodschap blijft dat de mogelijkheden tot meekoppeling waarbij Ro aanhaakt op veiligheid er niet zijn. Andersom zijn er wel kansen, denk aan de meegroeiconcepten.	Tekst aangepast

		Worden hier geen mogelijkheden van meekoppelen bijvoorbeeld (voor Zandvoort en/of den Helder) losgelaten, ondanks parel, ondanks voorhoedetrajecten, ondanks veiligheidsissue vanaf 2020? Zou dat niet moeten worden afgewogen bij het veiligheidsprobleem in 2020...of 2035...of etc, kortom als het probleem ontstaat en er oplossingen bekeken gaan worden?				
Gemeente Zandvoort	360.	Hier worden de NWO's voorgedaan als strandpaviljoens en bunkers... terwijl het alle bebouwing op de boulevard betreft die losstaand is.	62 Deel II, paragraaf 2.5 verbinden.	3	Het betreft een voorbeeld. Bovendien gaat het bij NWO niet alleen over boulevards.	Tekst niet aangepast
Gemeente Zandvoort	361.	'Strategieën zouden moeten aangrijpen op het handhaven of verkleinen van de kans op of de gevolgen van een overstroming. Buitendijks geldt deze norm niet'. Deze norm wijst niet naar de vorige zin. Is verwarrend. Buitendijks is geen veiligheidsnorm maar daar geldt eveneens.. is een logischer invulling van de tekst.	71 Deel II, paragraaf 2.5 veilig	2	Akkoord	Tekst aangepast
Gemeente Zandvoort	362.	1 ^e rij van laatste kolom onder punt 3 staat dat <i>het goede basis is voor de normering van de keringen die de kust beschermen</i> . Volgens ons moet kust achterland zijn. Dan klopt het met de rest van de teksten.	73 Deel II paragraaf 3.1 laatste tabel	2		Tekst niet aangepast
Gemeente Zandvoort	363.	In de eerste alinea wordt aangegeven waarom het huidige beleid moet worden gevolgd (1 ^e zin) Vervolgens wordt aangegeven dat we de huidige praktijk aanhouden voor de strategieën en vervolgens wordt aangegeven dat	74 Deel II paragraaf 3.2 referenties strategie	2	Zie reactie 350	Tekst niet aangepast

		<p><i>voortzetting van de huidige praktijk voldoet met name niet omdat op langere termijn meer inspanningen nodig zijn voor kustveiligheid en op dat op korte termijn betere koppeling met het ruimtegebruik en de ruimtelijke ambities in de kustzone gewenst is. De titel is echter huidige praktijk als uitgangspunt...</i></p> <p>Dit is een erg warrig stukje.</p> <p>Op basis waarvan staat nu in het eerste deel dat het voorlopig voldoende is de huidige praktijk door te laten gaan? (zie ook vraag 2)</p>	Eerste stuk			
Gemeente Zandvoort	364.	<p>Waarom wordt voor de uitwerking van de kansrijke strategieën gekozen voor de huidige praktijk als referentiepunt (terwijl dit in de tabel niet zo wordt uitgelegd). Deze reden is niet te achterhalen in dit stuk en dat maakt het niet begrijpelijk. Wat maakt dat de huidige praktijk van zandsuppleties voorlopig kan worden voortgezet en als referentie voor de strategieën kan dienen? (Dat uitleggen werkt verhelderend)</p>	<p>74 Deel II paragraaf 3.2 referenties strategie</p> <p>Eerste stuk.</p>	2	De paragraaf opent dat conform Deltaprogrammasystematiek huidig beleid de referentie is.	Tekst niet aangepast
Gemeente Zandvoort	365.	<p>Vervolgens wordt in denkriching 1 uitgelegd dat er drie varianten denkbaar zijn</p> <p>Sober en doelmatig (huidige praktijk)</p> <p>Consequent en stapsgewijs meegroeien (is dus huidige beleid)</p> <p>En zandbuffer.. is meer dan huidig beleid.</p> <p>Hebben we dat nu goed begrepen?</p> <p>In de beschrijving van de kansrijke strategieën die uit de tabel volgen wordt vervolgens bij Duurzaam kiezen en bij areaal voorop zetten aangegeven : "tot 2020 voortzetten huidige programmering zandsuppleties op basis van al</p>	76	1	Dat is niet vreemd. We leggen tot 2020 de nadruk op leren en innoveren door experimenteren. Om de doelen te kunnen bereiken wordt gedacht aan een range van 12 – 24 mln m ³ per jaar. Voor de periode na 2020 komen grotere volumes in beeld.	Tekst niet aangepast

		<p>gereserveerde middelen..</p> <p>Klopt onze conclusie dat er dus ook bij deze strategieën teruggevallen wordt tot 2020 op de huidige praktijk in plaats van het huidige beleid? Dit strookt dan toch niet met het schema waar aangegeven wordt dat de referentie het huidige beleid is?</p> <p>Als 17b klopt is dat dan niet vreemd dat je bij strategie 2,3 en 4 eerst 7 jaar achteruitgang goed vindt (je doet immers 8Mm3 minder per jaar, terwijl je het evenwicht wil behouden en of uitbreiden?)</p>	82 en 84	1		
Gemeente Zandvoort	366.	<p>Bij de beschrijving van kansrijke strategie 2 wordt aangegeven dat Reserveringszones lokaal waar mogelijk worden vrijgegeven, toegesneden op een specifiek meegroeiconcept. (op basis huidige beleid)..Dit juichen wij toe en hier staan we ook achter, immers je zorgt zeewaarts of consoliderend voor het meegroeien met de zeespiegelstijging.</p> <p>Bij de beschrijving van kansrijke strategie 4 (op basis van meer dan beleid (dus nog meer zand)) wordt gezegd : "met pilots wordt uitgezocht of er mogelijkheden zijn om reserveringszones lokaal vrij te spelen.</p> <p>Terwijl dit zonder pilots in 2 en 3 dus al gebeurt. Dat lijkt niet consistent. Hier zou het ook al lang moeten kunnen omdat je nog meer zand voor de kust gaat leggen dan het huidige beleid. En nog meer zeewaarts areaal krijgt.</p>	81 ,83 en 84	5 /3	<p>Uitgangspunt van de stuurgroep Kust is dat de reserveringszones niet worden losgelaten. In het kader van pilots wordt de komende 10 jaar gekeken wat de mogelijkheden zijn. Strategie 2 en 3 worden daarop aangepast. Ook daar wordt dat met pilots uitgezocht.</p>	Tekst aangepast
Gemeente Zandvoort	367.	<p>We gaan voor een adaptieve koers, maar pas na 2020 gaan we volumes verhogen, kortom we gaan 7 jaar achteruit, want de huidige praktijk is niet voldoende om totale kustfundament in evenwicht te houden.</p> <p>Zijn de aandachtspunten in 2020 als gevolg hiervan al eerder zwakke schakels? Dat is</p>	88 Deel II, paragraaf 3.5 1 ^e en 2 ^e alinea	1	<p>Aandachtslocaties zijn er niet eerder door volumeverhoging in 2020. We leggen tot 2020 de nadruk op leren en innoveren door experimenteren, opdat we geen regretmaatregelen nemen.</p>	Tekst niet aangepast.

		volgens mij niet wat we met zijn allen willen.				
Gemeente Zandvoort	368.	Onderaan op de bladzijde staat een onduidelijke zin met betrekking tot de reserveringszone: <i>In overleg met de betrokken partijen is die zone gesplitst in een deel zeewaarts en een deel landwaarts van de kering, waardoor landwaarts ruimte vrijkomt die benut kan worden voor de bouw van een parkeergarage.</i> Dit ziet er naar uit dat dit overal kan, als er maar gekozen wordt voor de zeewaartse strategie?! Of lezen we dat nu verkeerd.	91 Deel II, paragraaf 3.5 gebruik van reserveringszones	1	Dit is een voorbeeld dat specifiek voor Katwijk geldt. Of dat generiek kan worden toegepast zou moeten worden onderzocht. De NVK gaat uit van maatwerk voor specifieke locaties en daarbij is het afhankelijk van de opstelling van de keringbeheerder.	Tekst niet aangepast
Gemeente Zandvoort	369.	Als je in een gebied ontwikkelt en dit voor langer dan 10 jaar mogelijk is, is het geen tijdelijk bestemmen meer. Volgens systematiek van bestemmingsplannen is het dan een definitieve (dubbel-)bestemming. Tijdelijk is niet bijv. 50 jaar.. juridisch gezien.	92 Deel II, paragraaf 3.6 tijdelijk bestemmen	3	Tijdelijk bestemmen is een concept dat juist uitgaat van bestemmingen met een tijdelijkheid van langer dan 10 jaar. www.tijdelijkbestemmen.nl	Tekst niet aangepast
Gemeente Zandvoort	370.	Als bij het Kusttype Badplaats de focus nu al ligt op consolideren en of zandig zeewaarts, heb je naar onze mening de reserveringszone toch niet meer nodig? Deze moet nu nog steeds worden vrijgehouden (aldus dit stukje) (maar is in veel badplaatsen helemaal niet vrij). (zie ook reactie 18... bij strategie 2 kan de reserveringszone dus al gebruikt worden..en bij 4 is het dus helemaal mogelijk (zonder pilots) aangezien je consolideert of zeewaarts versterkt en niet landwaarts. (zie ook 20)	134 /135	4b	Uitgangspunt van de stuurgroep Kust is dat de reserveringszones niet worden losgelaten. In het kader van pilots wordt de komende 10 jaar gekeken wat de mogelijkheden zijn. Zie reactie 366	Tekst aangepast
Gemeente Zandvoort	371.	(bij beschrijving type badplaats staat boulevards.. dit moet zonder s)	134	2	correct	Tekst aangepast
Schouwen Duiveland	372.	Wij constateren dat de visie aansluit bij de door de gemeente Schouwen-Duiveland ingezette koers. Een koers zoals wij die	Algemeen	5	correct	Geen tekstaanpassing

		hebben vastgelegd in onze strategische visie 2040 "Tij van de Toekomst".				nodig
Schouwen Duiveland	373.	Centraal uitgangspunt van de visie is dat de kust van onschatbare waarde is (en zal blijven) voor het drukke achterland. Het maatschappelijk rendement van de kustzone is groot en is onzes inziens nu al verbonden met het grotere regionale belang. Een bewustzijn dat versterkt kan worden. Het verder en beter verbinden van de kustontwikkeling met het regionale belang heeft dan ook terecht een plaats gevonden in de visie.	Algemeen	5	correct	Geen tekstaanpassing nodig
Schouwen Duiveland	374.	In de visie kust wordt als voorkeursstrategie het "Kustfundament in evenwicht" gekozen. Wij zijn voorstander van een adaptief kustbeheer. Het is echter nauwelijks te voorspellen hoe de kust door haar dynamiek in 2050 of zelf in 2100 er precies uit gaat zien. Daarom is het niet verstandig om nu al de strategie helemaal vast te leggen. We zijn van mening dat de gekozen strategie weinig ambitie oplevert voor ruimtelijke ontwikkelingen die los gezien moeten worden van het aspect veiligheid. (zie verder in brief hieronder)	Algemeen	1	In de visie wordt nog geen voorkeursstrategie uitgesproken. Keuze voorkeursstrategie zal plaatsvinden in het proces om te komen tot DP2015.	Geen tekstaanpassing nodig
Schouwen Duiveland	375.	Om als Kop van Schouwen en Brouwersdam ook echt als parel van de Nederlandse kust te kunnen functioneren, is het plaatsen van windenergieturbines voor onze kust geen optie.	59	4a	Het proces voor windenergie op zee wordt door het Ministerie van I&M getrokken. Stelling van de NVK is dat een zorgvuldig proces nodig is. De NVK doet geen uitspraken over specifieke locaties.	Tekst niet aangepast
Schouwen Duiveland	376.	Wij zijn een groot voorstander van samenwerking. .. (zie brief)... We missen een borging dat constructief samenwerken ook in de toekomst gedaan wordt. Als het uitgaan van goede wil (meer in de geest dan de letter van de wet handelen) wat scherper neergezet zou kunnen worden, is de kans groter dat dit in de toekomst ook de nieuwe standaard wordt om gezamenlijk,	Algemeen	1	Uitgangspunt van de stuurgroep DP Kust is dat overheden samenwerking zoeken met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren (kustcommunity). Het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande structuren.	Geen tekstaanpassing nodig

		geïntegreerde ontwikkelingen te realiseren.				
Schouwen Duiveland	377.	Partijen moeten bereid zijn om samen te investeren op de momenten dat een ontwikkeling zich aandient. Ook als niet de zelfde tijdshorizonnen van toepassing zijn. Rijkswaterstaat moet bereid zijn om eerder de daarvoor benodigde geldmiddelen beschikbaar te stellen. We zouden graag zien dat deze uitgangspunten meer geborgd worden. Is het niet in de visie, dan in ieder geval in de uitvoeringsagenda. (zie brief)	Algemeen	4a	In onderdeel F6 van de uitvoeringsagenda zal de financiering verder worden uitgewerkt. Uitgangspunt daarbij is dat het Rijk en Waterschappen verantwoordelijk zijn voor de bekostiging van Waterveiligheidsopgaven. En dat de regionale overheden, samen met de markt, verantwoordelijk zijn voor de financiering van de ruimtelijke ontwikkelingsambities.	Tekst niet aangepast
bestuurlijke brief Waterschappen	378.	De consultatie versie van de Nationale Visie Kust (NVK) is een prettig leesbaar en mooi vormgegeven beeldend stuk geworden.		5	Waarvoor dank.	Geen tekstaanpassing nodig
bestuurlijke brief Waterschappen	379.	Het Deltaplan is opgezet om calamiteiten voor te blijven. Met zorg is kennis genomen van de aprilbrief van de Minister (IENM/BSK 2013/19920; blz. 14) waarin zij heeft aangegeven dat: "De gereserveerde middelen voor ophoging van de zandsuppleties kust voor de lange termijn waterveiligheidsopgave zullen verschuiven van 2021-2023 naar 2023-2025." Het Deltaprogramma Kust moet o.i. vasthouden aan het uitgangspunt dat de middelen voor zandsuppletie op de lange termijn gereserveerd moeten blijven tot de uitkomsten van de ontwikkelingen bekend zijn tengevolge waarvan er geschoven kan worden met de financiële middelen. De groei naar een zandsuppletie van 20 miljoen m3/jaar moet niet voor ons uit worden geschoven. Bij bezuinigingen binnen het Deltafonds zijn de prioriteiten zo te stellen dat deze niet ten kosten moeten komen van de (lange termijn) veiligheid.	Algemeen	4a	De zorg over tijdige beschikbaarheid van middelen zal door de voorzitter gedeeld worden in Nationaal Bestuurlijk Overleg van het Deltaprogramma. Maar zal niet in de NVK naar voren komen. De Minister van I&M heeft een tijdelijke reservering gedaan in de begroting (voor 2023, 2024 en 2025), waarbij het de Minister is, die besluit over de inzet van het Deltafonds.	Tekst niet aangepast
bestuurlijke brief	380.	Er wordt in alle stukken regelmatig ingezet op dynamisch kustbeheer. Dit moet niet	Algemeen	3	De NVK streeft naar een eenduidige definitie van dynamisch kust- en	Tekst aangepast

Waterschap pen		verworden tot een algemeen etiket. De doelen, maatregelen maar vooral de systeemwerking moeten daarbij niet uit het oog worden verloren. In principe was dynamisch kustbeheer ooit voorgesteld als het suppleren van zand in het natte deel van het kuststelsel waardoor er beperkte kustafslag mocht optreden in het droge deel (de duinwaterkering). Bij gratie van het basiskustlijn onderhoud kon de duinwaterkering dus minder rigide worden beheerd omdat er een garantie was dat de voorkant op zijn plek zou worden gehouden. Inmiddels wordt er vooral gesproken over het periodiek minder strak handhaven van de basiskustlijn bij brede duingebieden. Logisch gevolg daarvan is dat als niet het natte deel gegarandeerd is, dat dan het droge deel strenger gehandhaafd moet worden, of aanzienlijk ruimer moet worden begrensd. Kortom, dynamisch kustbeheer als 'doel' is an sich prima (dat is ook de huidige praktijk, en daar moeten we ook vooral mee doorgaan), maar we mogen dat op voorhand niet als een grootschalig in te zetten 'wondermiddel' gaan zien.			duinbeheer. Deze komt voort uit het rapport "mogelijkheden voor dynamisch kustbeheer, een handreiking voor beheerders". (Deltares, Bureau Landwijzer, Waterdienst, 2011)	
bestuurlijke brief Waterschap pen	381.	Om meervoudig ruimtegebruik in, bij en op de keringzone mogelijk te maken moet het beoordelingsinstrumentarium verder worden ontwikkeld. Om de meegroeiconcepten toe te gaan passen is kennisontwikkeling noodzakelijk. Het vergroten van de flexibiliteit in de veiligheidszoning is een te algemeen gestelde wens. Een voorwaarde daarbij is dat er kennis en een instrumentarium is om te beoordelen dat de veiligheid daarbij geborgd blijft.	Algemeen	1	Onderdeel C van de uitvoeringsagenda gaat specifiek in op de benodigde uitwerkingen voor multifunctioneel gebruik van keringen.	Geen tekstaanpassing nodig
bestuurlijke brief Waterschap pen	382.	De conceptversie van de uitvoeringsagenda heeft nog te veel het karakter van een inventarisatie. Het is wenselijk hier duidelijke prioriteiten bij aan te geven. De financiering is daarbij een integraal	Algemeen	1	Onderdeel C2 van de uitvoeringsagenda geeft hier vervolg aan.	Tekst niet aangepast

		onderdeel. Specifiek wordt hier de ontwikkeling van het toetsinstrumentarium voor NWO's genoemd.				
Waterschap pen	383.	Algemeen; de eerste 12 pagina's bijzonder prettig om te lezen. Daarna erg veel tekst, met veel herhalingen.	3 -12	5	Scherper en bondiger formuleren waar mogelijk	Tekst aangepast waar mogelijk en/of nodig.
Waterschap pen	384.	De zin "Mogelijk heeft de actualisering ook invloed op de reserveringszones." klopt indien er een belangrijke verandering in de norm optreedt. Daar wordt door ons echter niet vanuit gegaan.	6	3	Uitgangspunt van de stuurgroep Kust is dat de reserveringszones niet worden losgelaten. In het kader van pilots wordt de komende 10 jaar gekeken wat de mogelijkheden zijn.	Tekst niet aangepast
Waterschap pen	385.	"Het precieze ontwikkelpad voor de ophoging van volumes na 2020 hangt ..." . Een zorg is dat de Minister in haar aprilbrief (IENM/BSK 2013/19920; blz. 14) heeft aangegeven dat: "De gereserveerde middelen voor ophoging van de zandsuppleties kust voor de lange termijn waterveiligheidsopgave zullen verschuiven van 2021-2023 naar 2023-2025." Dit lijkt niet te stroken met de tekst in de NVK. Wij maken ons zorg dat hiermee een grotere achterstand in de meegroei van het kustfundament ontstaat en daarmee met de latere inhaalslag ook de lasten in de toekomst verder toenemen. Bijstelling vooruitlopend op resultaten is ongewenst.	7	4b	De zorg over tijdige beschikbaarheid van middelen zal door de voorzitter gedeeld worden in Nationaal Bestuurlijk Overleg van het Deltaprogramma. Maar zal niet in de NVK naar voren komen. De Minister van I&M heeft een tijdelijke reservering gedaan in de begroting (voor 2023, 2024 en 2025), waarbij het de Minister is, die besluit over de inzet van het Deltafonds. Zie reactie 379	Tekst niet aangepast
Waterschap pen	386.	<u>"aanvullend acties nodig van andere partijen dan de watersector"</u> . Dit zou niet zozeer "aanvullend" moeten zijn: bij het ontbreken van veiligheidsvraagstukken/investeringen zou "primair" actie nodig zijn van andere partijen om de ruimtelijke en economische ambities waar te maken.	10	2	Samenwerking is een uitgangspunt van de NVK. In de route van co-creëren wordt dit scherper uiteengezet. Zie reactie 353	Tekst aangepast.

Waterschap pen	387.	"Ook pilots zoals de Zandmotor bieden ruimte voor recreatie omdat een breder strand ontstaat." Het levert niet alleen positieve effecten op voor de recreatie. De (gedeeltelijke) zwemverboden zijn weer niet goed voor de recreatie.	11	1	Klopt, maar de positieve (financiële) effecten voor recreatie zijn aantoonbaar groter. Het gaat dan bijvoorbeeld om de instandhouding van strandpaviljoens en strandporten.	Tekst niet aangepast
Waterschap pen	388.	"veiligheid en gebiedsontwikkeling in, op en rond de keringzone in onderlinge samenhang vormgegeven kan worden". - >Zonder meer kennis en aangepast beoordelingsinstrumentarium (voor Niet-Waterkende Objecten) kan slechts beperkt invulling worden gegeven aan de wens voor meervoudig ruimtegebruik). Dit is een serieuze belemmering die in deel I (pagina 10) niet als zodanig uit de verf komt: er staat nu "zal verbeterd kunnen worden" wat geen recht doet aan de fundamentele onderliggende (technische) vragen die nog niet zijn beantwoord omtrent NWO's/beoordelingsinstrumentarium (p.36). Dit zou aangescherpt moeten worden in de tekst.	10 en 36, 63	2	Kennis van effecten kan en moet verbeterd worden. Dit onderzoek is opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Er wordt verwacht dat het onderzoek kan worden uitgevoerd.	Tekst aangepast
Waterschap pen	389.	" <u>vergroten flexibiliteit van de dimensionering van de waterkeringzones</u> ". Het is onduidelijk wat hiermee bedoeld wordt, en dat blijkt ook niet uit "deel II". Gaat het hier om vergroten van de zandvolumes binnen de zoneringen? (wat thans (bij Rijnland) ook al de praktijk is bij de hoog dynamische gebieden), vaker herzien van de juiste ligging van de waterkering, of meer landinwaarts in het duingebied een waterkering definiëren? Graag verduidelijking (zie ook volgende reactiepunt)	11	2	Tekst onduidelijk	Tekst aangepast
Waterschap pen	390.	Er wordt in alle stukken veel ingezet op dynamisch kustbeheer (ook voor onze kust). Dit is verworden tot een container begrip waarvan maatregelen en doelen, maar vooral de systeemwerking wat uit het oog verloren zijn. In principe was het ooit voorgesteld als het samenspel van	11 , 50, 51,52	4a	De mogelijkheden van dynamisch kustbeheer zijn ook beperkt. Wel is zaak om goed te bezien wat er mogelijk is gezien de doelstellingen voor de kust op veiligheid (meegroeien) en de meerwaarde voor bepaalde natuurtype.	Tekst niet aangepast

		<p>suppleren (zand in het natte deel van het kuststelsysteem brengen) waardoor er <u>beperkte</u> kustafslag mocht optreden (in het droge deel, de duinwaterkering). Bij gratie van het basiskustlijn onderhoud kon de duinwaterkering dus minder rigide beheerd worden omdat er een garantie was dat de voorkant dus op zijn plek gehouden zou worden. Inmiddels wordt er vooral gesproken over het periodiek minder strak handhaven van de basiskustlijn bij brede duingebieden. <i>Logisch gevolg daarvan is dat als niet het natte deel gegarandeerd is, dat dan het droge deel strenger gehandhaafd moet worden, of aanzienlijk ruimer moet worden begrensd.</i> Dat is ook wel mogelijk maar hierbij wordt te snel voorbij gegaan aan een aantal zaken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - brede duingebieden zijn lang niet altijd een massieve hoop zand. Het bestaat uit duinrichels die niet overal op elkaar aansluiten. Op veel plaatsen is het <u>theoretisch</u> mogelijk dat een inbraak van de zee eenvoudig het laaggelegen achterland instroomt dwars door het duingebied heen. - Een waterkering moet formeel een aangesloten duinenrij zijn. Aan de zeezijde is dat het geval (de huidige waterkering en reserveringszone) maar meer landwaarts in het duin is dat dus niet overal het geval. - In ons gebied liggen veel waterwingebieden, die niet altijd blij worden van theoretische inbraken van de zee. Dat beperkt de mogelijkheden ook. P52 rept hier ook over; Overigens zijn de waterwinbedrijven ook de natuurbeheerders van dergelijke natuurgebieden (PWN, Waternet, Dunea), en hoeven zijn niet apart betrokken te worden; dat is een interne aangelegenheid van die 				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>organisaties om dat te borgen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minder strak de basiskustlijn onderhouden biedt wel enige kansen voor de gewenste verstuivingen, maar het belangrijkste is wel dat er stormschade moet ontstaan; de laatste decennia hebben we juist minder stormen. - Zandmotoren kunnen een waardevolle aanvulling zijn binnen het dynamisch kustbeheer: er is dan immers meer ruimte waar de natuur zich ongestoord kan ontwikkelen; echter, zulke ontwikkelingen doen weinig voor het huidige duingebied zelf, of ze belemmeren het zelfs omdat de afstand tot de zee te groot wordt. 			
Waterschap pen	391.	<p>1^e alinea:</p> <p>"Het kuststelsel 'vraagt' om zand om in evenwicht te blijven met <u>de structurele erosie en</u> de stijgende zeespiegel en de dalende bodem."</p> <p>De zandvraag is in overgrote deel om de structurele erosie tegen te gaan en niet alleen vanwege de zeespiegelstijging. Voorstel om toe te voegen: '... <u>de structurele erosie en...</u>'.</p>	33	2	Tekst aangepast
Waterschap pen	392.	<p>2^e alinea:</p> <p>"Op de meeste plaatsen is het toepassen van zand kosteneffectief, wanneer bij investeringen rekening wordt gehouden met de zeespiegelstijging."</p> <p>De bijzin is overbodig. Ook zonder rekening te houden met de zeespiegelstijging is zandsuppletie kosteneffectief. Het overgrote deel van de zandsuppletie is nodig vanwege</p>	33	2	Tekst aangepast

		structurele erosie van de kust, dus ook zonder zeespiegelstijging is die nodig. <u>Voorstel is om de bijzin te schrappen.</u>				
Waterschap pen	393.	Laatste zin; negatieve effecten van harde dijken kunnen worden weggenomen door innovaties; maar ook door mitigerende maatregelen.	34	1	Tekst is bondiger gemaakt. zie reactie 383	tekst aangepast
Waterschap pen	394.	Evacuatie bij calamiteit naar hogere duinen is, als daarmee wordt bedoeld dat men zich buiten begeeft, niet zinnig; bij windkracht 9, 10 wordt je al gezandstraald, bij een flink grotere storm, waar een dermate grote afslag op kan treden is verplaatsen niet goed mogelijk. Evacuatie zal dus ruim voor de piek van de storm moeten plaatsvinden en dan is achter het duin of op het duin maar binnen een gebouw nodig. Tenzij wordt besloten tot een lagere norm, en minder suppleren; dan zal afslag eerder leiden tot evacuatie en bij lagere stormen.	36	3	Preventie blijft het uitgangspunt voor veiligheid van de kust. Bij calamiteit is vluchten naar hogergelegen gebieden de enige mogelijkheid. De veiligheidsregio's moeten hiervoor plannen maken en voorzieningen voor treffen.	Tekst aangepast
Waterschap pen	395.	Beleid 13 kustplaatsen is kenbaar gemaakt, en verderop staat, dat het herzien van beleid niet nodig is. Tekstueel tegenstrijdig. Overigens zijn uiteindelijk geen 13 kustplaatsen bekeken.	36	2	Tekst is correct. Er is geen tegenstrijdigheid.	Tekst niet aangepast
Waterschap pen	396.	Nwo's; in de nwo studie wordt het effect op afslag door bebouwing in, op en voor het duin bekeken, niet naar fietspaden mag ik aannemen. Die hebben immers geen effect op de afslag, (wellicht wel op meegroeien).	36	1 /3	Fietspad weghalen	Tekst aangepast
Waterschap pen	397.	Om de studie voldoende gewicht te kunnen geven is het nog niet gegarandeerd dat de studie uitgevoerd kan worden (is de financiering geborgd). In het WTI is daar niet in voorzien, het deltaprogramma heeft voor zover bekend hier nog geen budget voor vrijgemaakt.	36	2	Dit onderzoek is opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Er wordt verwacht dat het onderzoek kan worden uitgevoerd. Gezocht wordt naar de mogelijkheden om ook de vervolgstappen in dit onderzoek uit te gaan voeren.	Geen tekstaanpassing

		In het uitvoeringsprogramma en de uitvoeringsagenda moet de financiering voor toetsinstrumentarium voor NWO's geborgd zijn, zodat deze kunnen worden beoordeeld.				
Waterschap pen	398.	Overstromingskans dijkkring; badplaatsen met buitendijks gebied zijn ook onderdeel van de dijkkring. Op de kaarten wordt gesuggereerd dat dat niet het geval zou zijn (de ronde bolletjes zijn niet volledig)	38 ,39,40,41	3	De kaarten zijn het resultaat van het onderzoek aandachtslocaties. Dat onderzoek is uitgebreid afgestemd met RWS, DGRW en de Waterdienst. De kaarten worden niet aangepast.	Geen beeldaanpassing
Waterschap pen	399.	Buitendijkse (on)veiligheid van badplaatsen; De figuren geven aan dat er in Zandvoort eerder een probleem zou optreden dan Bergen of Egmond, waarom heeft Zandvoort eerder last van afslag dan Egmond en Bergen?	38 ,39,40,41	Beeld	De kaarten zijn het resultaat van het onderzoek aandachtslocaties. Dat onderzoek is uitgebreid afgestemd met RWS, DGRW en de Waterdienst. De kaarten worden niet aangepast.	Geen beeldaanpassing
Waterschap pen	400.	De delen van de kust waar tot 2020 een aandachtslocatie is gedefinieerd, en ervan uitgaande dat die snel zal worden aangepakt, zal per definitie terugkomen voor 2100, aangezien normaliter voor 50 jaar wordt aangelegd. Zowel zandig als hard.	38 ,39,40,41	3	Een boodschap van de aandachtslocaties is dat de zwakke schakels van nu, ook eens weer de toekomstige zwakke schakels zullen zijn omdat ze nu niet goed kunnen meegroeiën. De aandachtslocaties zijn de uitkomsten van een onderzoek van DGRW/RWS/Deltaprogramma Kust ism Deltares.	Tekst niet aangepast
Waterschap pen	401.	Hybride keringen staan niet herkenbaar op de kaarten (is het zacht of hard? In principe allebei).	38 ,39,40,41	Beeld	Is aangepast	Beeld aangepast
Waterschap pen	402.	De bebouwde zeewering (huisjes) staan er niet consequent in; Bergen, Egmond altijd, Den Helder nooit, tenzij dat in de toekomst gaat veranderen. Zou voor snelle en matige zeespiegelstijging hetzelfde moeten zijn.	38 ,39,40,41	Beeld	De kaarten zijn het resultaat van het onderzoek aandachtslocaties. Dat onderzoek is uitgebreid afgestemd met RWS, DGRW en de Waterdienst. De kaarten worden niet aangepast.	Geen beeldaanpassing
Waterschap pen	403.	De zanddijk; betwijfeld wordt dat bij snelle zeespiegelstijging voor 2020 een probleem ontstaat (zelfs niet tot 2050). Aandacht voor het gebied blijft, vanwege nog onvoldoende kennis van slufgedrag; (HHNK heeft daarvoor een onderzoek gestart)	40 , 42	3	De kaarten zijn het resultaat van het onderzoek aandachtslocaties. Dat onderzoek is uitgebreid afgestemd met RWS, DGRW en de Waterdienst. De kaarten worden niet aangepast.	Geen beeldaanpassing

					Van de zanddijk bij de Slufter is mogelijk twijfelachtig wanneer die niet meer voldoet. Omdat het een locatie is die 'aandacht behoeft' is deze op de lijst gekomen. Een fysieke maatregel voor 2020 is waarschijnlijk niet aan de orde.	
Waterschap pen	404.	Een leggeraanpassing in bebouwd gebied betekent meestal een gebied buitendijks brengen. Dit geeft ontwikkelingsruimte, maar tevens levert het een discussie op over de veiligheid in het buitendijks gebied.	42	1	Akkoord.	Geen tekstaanpassing nodig
Waterschap pen	405.	Iets meer uitleg van de parels, en vooral waarom sommige gebieden geen parel zijn. Voor de uitleg naar de regio is dit wenselijk.	46	2	De keuze voor de parels is het resultaat geweest van een regioproces. Er zal meer uitleg rondom de parels worden opgenomen.	Tekst aangepast
Waterschap pen	406.	De kaart is onzorgvuldig! <ul style="list-style-type: none"> - De term stuifdijk niet verwarren met stuifdijken op de Waddeneilanden in een veelal volledig buitendijks gebied, niet tussen Callantsoog en Den Helder, ook al hoort het morfologisch gezien bij de Wadden. Hier is het duin de waterkering. De term suggereert een dijk, maar dat is hier niet het geval. Beheer in Noord-Holland is afhankelijk van de functie en de veiligheidsmarge - Een andere onhandige term is de term zeereep; daar zijn meerdere uitleggen voor mogelijk. Zoals hier is gebruikt is de natuurbeheerders uitleg, niet die uit de Van Dale. Eerste duinenrij of de waterkering is een betere (Afhankelijk wat hier wordt bedoeld). - Er zijn meerdere 'dijk in duinen'. - Ecologische verbindingen zijn er ook noord-zuid - Dynamisch duinbeheer bestaat al langs grote delen van de kust! - Inkeep bij Bloemendaal staat er niet in - Schoorlse duinen geen natuurgebied?? - Texels natuurgebied groter dan Schoorl? - Wat is een natuurlijke kust?? 	51	Beeld	Kaart wordt aangepast	Beeld aangepast

		- Enz.				
Waterschap pen	407.	Alle strandopgangen en zeker ook alle badplaatsen trekken toerisme aan. De kaart is niet volledig; bv Scheveningen heeft wel een oranje streepje, Noordwijk, Egmond niet. Ook Castricum en Callantsoog zijn op de kaart niet zo aangemerkt.	55	Beeld	Kaart wordt aangepast	Beeld aangepast
Waterschap pen	408.	Zoeken naar havens; dit staat haaks op zacht waar het kan, hard waar het moet. Dit vormt dus een dilemma in de afweging.	56	1	Aanleg van een nieuwe jachthaven kan voor extra harde kustlijn zorgen. Dat hoeft niet. Feit is, dat er een aantal initiatieven voor nieuwe jachthavens is. In de uitvoeringsagenda (D1) wordt de uitwerking van de behoefte aan en een kader voor jachthavens aangekondigd.	Tekst niet aangepast
Waterschap pen	409.	Ook hier weer; geen volledige kaarten <ul style="list-style-type: none"> - Bestaande natuurgebieden zijn niet volledig. De kaart is niet volledig; bv; Scheveningen heeft wel een oranje streepje, Noordwijk , Egmond niet. of de kaart wil iet goed afgedrukt worden. Maar ook Castricum en Callantsoog zijn op de kaart niet zo aangemerkt. - Zogenaamd zoekgebied dynamisch kustbeheer is dat al sinds 1997 - Bij een parel als gouden rand van Nederland, en dan Den Helder noemen kan verwarring opleveren. De term parel wordt door veel mensen gelinkt aan natuurparels. Graag een korte toelichting hoe dat hier in de tekst wordt gebruikt, zodat helder is wat de lezer hier het begrip parel moet interpreteren. 	64	Beeld	Correct. De kaarten zijn opnieuw bekeken. Begrip parel is uitgebreider toegelicht.	Beelden aangepast. Tekst aangepast.
Waterschap pen	410.	Meegroeiconcepten; ook bij natuurgebieden; waarom zijn die niet genoemd?	100	2	De staalkaart in de NVK gaat over harde weringen. De staalkaart voor zachte weringen (waar natuurgebieden veelal deel vanuitmaken) wordt nog	tekst niet aangepast.

					ontwikkeld.	
ENW	411.	Complimenten: het inrichten en beheren van een publieksgericht proces waarin het betrekken van de diverse stakeholders centraal staat.	algemeen	5	Waarvoor dank.	Tekstaanpassing niet nodig
ENW	412.	Toevoegingen vanuit een ruimtelijk kwaliteitsperspectief bij het denken over de kust is een gedenkwaardige stap bij het inrichten van onze toekomstige kust.	Algemeen	5	Denken over de kust vanuit een ruimtelijk kwaliteitsperspectief is een uitgangspunt van de NVK.	Tekstaanpassing niet nodig
ENW	413.	Het belang van de ontwikkeling van kennis en het gebruik van bestaande kennis van de dynamiek van het kuststelsel en van kustbeheer (algemeen) blijft in het huidige document onderbelicht. De rol van kennis in het beheer van het Nederlandse kuststelsel wordt in het document onderschreven, evenals de noodzaak van lerend vermogen. Deze aspecten mogen echter breder worden getrokken. Nederland is wereldwijd een voornamelijk exporteur van kustkennis. Het vergaren van kennis over de kust en de rol van deze kennis, zowel nationaal als internationaal, behoeft gerichte aandacht en zou in de NVK meer aandacht moeten krijgen. Dit biedt ondersteuning aan de Nederlandse bedrijven en instituten die internationaal opereren.	Algemeen	2	Door te blijven innoveren dan de kust fungeren als internationale etalage van watermanagement en ruimtelijke adaptatie in dichtbevolkte delta's en overige kustzones. Dat is gesteld in Deel I van de NVK: bestuurlijke keuzes.	Tekst niet aangepast
ENW	414.	Ten aanzien van de aansluiting bij de ontwikkelingen in de Europese wetgeving en visievorming ligt een voorbeeldrol van Nederland voor het oprapen. Deze kans kan nu worden aangegrepen. De aansluiting bij de ontwikkelingen in de Europese wetgeving en visievorming is binnen de huidige NVK nog een tekortkoming. Benadrukt wordt de Barcelona Conventie, die betrekking heeft op de Middellandse Zee, maar die ook gevolgen kan hebben voor hoe men omgaat met de Noordzee. En de voorgestelde <i>Maritime Spatial Planning Directive</i> ("A framework for maritime spatial planning and	Algemeen	2	De ICZM principes zijn in algemene zin meegenomen. Wij zien de NVK als een waardevolle bijdrage voor een voorbeeldrol voor visievorming. Haar integrale koers van kustveiligheid en ruimtelijke ontwikkeling kan gebruikt worden als showcase voor onder meer coastal zone management. Dat is niet expliciet vermeld in de visie; daar waar relevant zullen we dat wel in presentaties van de visie meenemen.	Tekst niet aangepast

		integrated coastal management", 12maart2013. http://ec.europa.eu/environment/iczm/prop_iczm.htm) met aandacht voor de <i>Blue Economy</i> , waarbinnen het waarborgen van economische en ecologische functies integratie vraagt tussen maritieme- en kustplanning.				
ENW	415.	In de NVK vormt het huidige bestuurlijke - en beheersysteem het vertrekpunt. Veranderingen binnen het bestuurlijke systeem zijn niet ondenkbaar, met de Deltacommissie als voorbeeld hiervan. In onze optiek moet de NVK robuust en adaptief kunnen omgaan met systeemveranderingen, natuurlijk en bestuurlijk. Deze opvatting komt overeen met inzichten vanuit de internationale literatuur over kustbeheer (zie referenties). De noodzaak van een adaptief bestuurlijk systeem en anticipatie hierop komt onvoldoende terug in het huidige document.	Algemeen	4	In de strategieën is rekening gehouden met verschillende vormen van samenwerking in een 'kustcommunity'. Daarbij hebben de overheden langs de kust aangegeven dat ze samenwerking zoeken met als doel: versnelling en extra mogelijkheden creëren. Het moet een vitaal netwerk worden, zonder een zware constructie. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande structuren.	Tekst niet aangepast
ENW	416.	De consultatieversie van de NVK geeft een goed overzicht van aspecten die bij een kustvisie van belang zijn. Ter verbetering wordt sterk aanbevolen om de plaats van een kustvisie binnen de internationaal erkende ICM- en maritiem- planning principes expliciet algemeen te erkennen (en zodoende de Europese ICZM aanbeveling uit 2002 te volgen, bijlage 1, zie brief).	algemeen	3	De ICZM principes zijn in algemene zin meegenomen. Wij zien de NVK als een waardevolle bijdrage voor een voorbeeldrol voor visievorming. Haar integrale koers van kustveiligheid en ruimtelijke ontwikkeling kan gebruikt worden als showcase voor onder meer coastal zone management. Dat is niet expliciet vermeld in de visie; daar waar relevant zullen we dat wel in presentaties van de visie meenemen. Zie ook reactie 414	

ENW	417.	Tevens wordt aanbevolen om de eisen waaraan een implementatieprogramma moet voldoen (Bijlage 2, Taljaard et al., 2011, zie brief) als randvoorwaarden voor het vervolgtraject in de NVK op te nemen ¹ . De in de NVK genoemde <i>Agendaonderwerpen</i> (Par. 4.2) zijn daarvoor een prima uitgangspunt.	Algemeen	3	De uitwerking van de uitvoeringsagenda vindt plaats in de periode tot juni 2014. In het Deltaprogramma 2015 wordt een uitvoeringsprogramma voor de Kust opgenomen.	Geen tekstvoorstel nodig
Deltares	418.	Het stuk is meer een verkenning naar kustontwikkeling dan een nationale visie op de kust (Kompas op de kust zou een goede titel zijn voor dit document). Een aantal zaken zijn nog onvoldoende ingevuld: internationale wetgeving; multifunctionele kusten; het functioneren van het zanddelende kustsysteem; de natuur is eigenlijk alleen maar 'in de coulissen' meegenomen.	Algemeen	2	De NVK is geen gestold eindbeeld/blauwdruk, maar een inspirerende koers voor adaptief deltamanagement. De genoemde onderdelen zijn naar onze mening wel voldoende ingevuld. Zanddelend systeem is in samenwerking met Deltares scherper neergezet. De internationale wetgeving is meegenomen daar waar het de kaderrichtlijnen en de N2000 betreft. Het werken met het natuurlijke systeem en dynamisch kust- en duinbeheer tbv onder meer natuurlijke doelen maakt het meer dan 'in de coulissen'. De multifunctionele kust is een van de dragers van de visie. Onder meer concreet uitgewerkt middels de meegroeiconcepten.	Tekst mbt zanddelend systeem aangepast
Deltares	419.	Building with Nature wordt gekoppeld aan zandsuppleties. Echter, niet elke zandsuppletie valt zomaar aan te merken als building with nature! Wat wordt hier bedoeld? Gaat het om het gebruik van natuurlijke mechanismen (golfbeweging en wind) om zand (verder) te verplaatsen zoals bij de zandmotor of wordt hier ook bedoeld op het laten ontstaan van ecologisch interessante gebieden op de lokaties waar het zand wordt weggehaald? Dat mag ook	50 4 ^e alinea	2	Door te werken met het natuurlijk systeem wordt zand verplaatst. Het is inderdaad zo dat 'building with nature' niet de equivalent is van gebruik maken van de natuurlijke dynamiek. De term is hier niet op zijn plaats.	Tekst aangepast

¹ Toelichting: Visievorming wordt, in de huidige versie van de NVK, niet duidelijk erkend als één van de stappen van de ICM-cyclus. Hierdoor wordt voorbijgegaan aan bestaande internationale kennis van kustbeheer en visievorming. In plaats van bestaande, theoretisch en empirisch gefundeerde criteria voor het ontwerpen van een kustvisie (als een stap in een ICM planningsproces) te gebruiken, lijkt het alsof alleen twee van de tien paradigma's naar voren zijn gehaald die het gedachtegoed van maritieme – en kustplanning ondersteunen (Bijlage 3 van Taljaard et al, 2011), namelijk; de ruimtelijke planning- en de participatief rationeel besluitvorming paradigma's. Dit leidt tot een onevenwichtige uitwerking van de paradigma's en ontwerpcriteria (zie Taljaard et al, 2011).

		eco-engineering/building with nature genoemd worden, alleen wordt daar tot dusver nog weinig aandacht aan besteed.				
Deltares	420.	<p>Deze 'Bestuurlijke koers' blinkt niet uit door helder taalgebruik. Veel positief klinkende woorden, maar je moet tussen de regels door lezen om erachter te komen wat de lijn is. Die komt vermoedelijk neer op:</p> <p>'We willen graag mooie natuur, en geld verdienen aan de kust, maar dat kan alleen als het veilig is en blijft. Daar zorgen we voor, vooral met zandsuppleties, zoveel als nodig is, want de zeespiegel stijgt. Dat betaalt het rijk, en voor de rest moeten belanghebbenden en exploitanten zelf zorgen. En iedereen begrijpt wel dat er voor elke locatie andere afwegingen gemaakt moeten worden tussen veiligheid, natuur en economie. Het liefst willen we natuurlijk alle drie combineren, als dat kan.'</p> <p>Het zou de moeite waard zijn om de 'bestuurlijke visie' helder samen te vatten in een one-liner, anders zijn de krantenkoppen je voor ... Bijvoorbeeld:</p> <p>"De kust: rijk, mooi, veilig, gevarieerd en aantrekkelijk: maar wie investeert in de toekomst?"</p> <p>Hst 3 (p.12) is nog het duidelijkst.</p>	4 -12	1	Het taalgebruik van de bestuurlijke koers zien wij als helder.	Tekst niet aangepast
Deltares	421.	Handhaving kustlijn: het is altijd geweest: veiligheid eerst, dan een poosje niets en dan natuur, socio-economie, natuur, en drinkwaterwinning (ex aequo). Daar zit wat schuifruimte in tegenwoordig, maar nog maar weinig. Het is van belang iets van de verschuivingen in deze ontwikkelingen te laten zien, opdat de toekomst daardoor beter uitkomt. Graag iets van dit verhaal laten terugkomen: waar komen we vandaan en waar gaan we naar toe?	Algemeen	1	Het klopt dat veiligheid op 1 staat. Dat de overige functies gelijk gewogen worden, klopt niet en hangt af van diverse wetgeving en lokale belangenafweging. In die belangenafweging zit wel degelijk schuifruimte, zolang goed onderzocht is wat de effecten van het een op het ander zijn. (zie onder meer onderzoek Kop van Schouwen om eenmalig niet te suppleren).	Tekstaanpassing niet nodig

Deltares	422.	<p>Veiligheid wordt nu wel heel sterk gekoppeld aan Preventie, en vervolgens wordt Zeespiegelstijging als de belangrijkste onzekerheid gezien. Daar is deze hele kustvisie van doordrenkt. De suggestie is dat het risico van extreme schade en maatschappelijke ontwrichting te verwaarlozen is. Dat is echter principieel twijfelachtig. De natuurlijke variatie in stormopzet kennen we niet goed genoeg (plus of min 2 meter voor maatgevend hoogwater, in elk geval veel meer dan de te verwachten zeespiegelstijging). De kans op overstroming kunnen we daardoor niet goed berekenen. Bovendien dwingen de extreme maatschappelijke gevolgen van overstroming van West Nederland /centraal Holland tot het serieus nemen van de 2 e en 3^e laag van de meerlaagsveiligheid, niet als alternatief voor preventie, maar als altijd noodzakelijke achtervang. Dat maakt dat je het aspect 'verticale evacuatie' en 'hogere gelegen plekken' voor veiligheid en kwetsbare infrastructuur veel serieuzer moet nemen (onafhankelijk van klimaatscenario's). Plaatselijk ophogen bij stedelijke uitbreiding en vernieuwing zou wel eens steeds belangrijker kunnen worden (vergelijk Maasvlakte). Dat stelt weer andere eisen aan de omgang met zand dan alleen het handhaven van de kustlijn. Misschien wordt de kust nu toch nog te smal bekeken?</p>	6 e.a.	1	<p>Uit de onderzoeken over de aandachtslocaties van DGRW, RWS en de Waterdienst komt naar voren dat op dit moment (onder de voorwaarde van goed beheer en onderhoud) er voorlopig geen grote maatregelen nodig zijn langs de kust. De onzekerheid die de grote stormopzet met zich mee brengt, nemen we serieus. Voor vitale infrastructuur en eventuele restschade wordt ook langs de kust laag 2 als een belangrijke aanvulling gezien. Voor laag 3 worden (Deltaprogrammabreed en binnen de koers van deze visie) de veiligheidsregio's gevraagd plannen te maken. Voor de kust en haar achterland blijft preventie wel het uitgangspunt van de veiligheid.</p>	Tekstaanpassing niet nodig
Deltares	423.	<p><i>"Vooruitkijken</i> Toekomstgericht omgaan met de keringen door realistisch en zo ver mogelijk vooruit te kijken in de tijd om meer transparantie te kunnen bieden over de vraag of en hoe de keringen op enig moment in de komende eeuw weer aangepast zal moeten worden aan de dan geldende veiligheidsomstandigheden en welke ruimte dat perspectief biedt voor verantwoord meervoudig gebruik van de keringzone op</p>	7, 2e kolom, bovenaan	2	Zin is inderdaad te onduidelijk.	Tekst aangepast

		<p>korte termijn.” Deze zin is nogal volgestouwd met mooie vaagheden en onduidelijke vragen. Zinsbouw klopt niet (“keringen ...zal” enkelvoud, meervoud?). Wat wordt bedoeld? We weten nu nog niet of het komende eeuw nodig is om de waterkeringen weer te versterken, maar we moeten wel vooruit kijken, anders nemen we verkeerde beslissingen?</p>				
Deltares	424.	<p>‘Die realiteit slaat hierbij zowel op de integraliteit op lokatie(...) als op de samenhang voor de kust als geheel (qua samenwerking, afstemming, governance etc.).’</p> <p>Governance omvat al afstemming en samenwerking; optie: governance schrappen en ‘investeringen’ ervoor in de plaats zetten.</p>	8 /9	2	Akkoord.	Tekst aangepast
Deltares	425.	<p>‘<i>Samen financieren</i>’</p> <p>Lastig om uit te maken wat deze paragraaf betekent. Klinkt als: Iedereen moet zelf betalen voor wat hij belangrijk vindt, maar we stoppen wel geld in een gezamenlijke pot. Waarom zouden partijen daartoe bereid zijn? Wat is de meerwaarde van het fonds voor de deelnemers? Onduidelijk wie dan over de investeringen beslist en hoe je de opbrengsten weer terugsluist ...</p>	9 , 93-94	4a	In het kader van de uitvoeringsagenda (E6) worden de mogelijkheden van gezamenlijke financiering (fondsvorming, bekostiging etc) nader uitgewerkt. Het is een belangrijke stap in de gebiedsgerichte samenwerking bij elke parel. Ieder bekostigt zijn of haar eigen belang (veiligheid of maatschappelijke doeleinden). Door een fonds kan bekostiging op één moment in de tijd plaatsvinden. Een fonds ondersteunt het samenwerkende karakter van het Deltaprogramma.	Tekst niet aangepast
Deltares	426.	<p>‘C) <i>Keuzes voor integratie kustveiligheid en kustontwikkeling</i>’ Als titel verwarrend en niet consequent: het gaat steeds om veiligheid, economische ontwikkeling en aantrekkelijkheid, dan ook die termen consequent blijven gebruiken. (Geldt niet alleen voor deze titel maar voor meerdere plaatsen waar het woord ontwikkeling met deze betekenissen wordt gebruikt)</p>	10	1	De term ruimtelijke ontwikkeling wordt in de NVK duidelijk toegelicht.	Tekst niet aangepast.

Deltares	427.	1.3 Koers en 1.4 Strategie: compact, helder en veelbelovend. Maakt nieuwsgierig naar het vervolg	20 -22	5		Geen tekstvoorstel nodig
Deltares	428.	1.5 Doorwerking: Het blijft onduidelijk waar wat zal landen, en op welke termijn: gebiedsprojecten/MIRT; Uitvoeringsprogramma Kust; nationaal waterplan 2; Deltaplan Waterveiligheid (2015). Wat is de status is van de NVK t.o.v. deze beleidsstukken? En wat is de betekenis van de verderop genoemde 'parels' en voorhoedeprojecten in dat opzicht?	22	4a	De (juridische) status van de NVK en van de parels wordt toegelicht.	Geen tekstvoorstel nodig
Deltares	429.	De werking van het kustsysteem komt in de teksten niet goed uit de verf: <ul style="list-style-type: none"> Behalve zeespiegelrijzing is er ook sprake van <i>klink</i> (door ontwatering) Strand en duinen groeien <i>niet</i> mee door zandaanvoer uit zee, alleen door suppleties. De mens heeft pas 1000 jaar invloed op de kust, geen duizenden jaren; tekst over ontstaan van de NL kust inhoudelijk zwak (en wollig); kaarten van TNO-NITG zijn verouderd, er is nieuw materiaal (atlas holoceen, 2012). Twee zeer belangrijke functies van (het duin als onderdeel van) de kust: natuur en waterwinning, worden niet/nauwelijks meegenomen. 	19 , 33, 28-29 p. 33 p. 28-29 p. 50-52: drinkwaterbedrijven spelen belangrijke rol in de natuurlijke ontwikkeling en het bebouwing svrij houden van de duinen p. 6, 20 ('ontwikkeling	1 3 3 3	Tekst zanddelend systeem is aangepast in afstemming met Deltares.	Tekst wen beeld op veel plaatsen aangepast

	<ul style="list-style-type: none"> In de termen 'ontwikkeling' en 'ruimtelijke ontwikkeling' lijkt soms de natuur te worden meebegrepen, maar bij dóórlezen blijkt het vaak alleen over economische ontwikkeling te gaan. Als referentie zouden de aanwezige grote natuurgebieden in de kust op de kaart 'parels aan de kust' niet mogen ontbreken. Er zijn diverse recente ontwikkelingen in de kust (Katwijk, Hondsbossche, andere Zwakke schakels, haven Den Helder) waaruit nog informatie meegenomen kan/moet worden omdat deze eigenlijk een voorbode zijn van kustontwikkeling in combinatie met veiligheid zoals die door DPK wordt voorgestaan. Die ontwikkeling is dus feitelijk al aan de gang. Behalve over de fysica van de kust staan er ook wollige teksten over de ecologie van de kust in het stuk. HS 3 is sterker, maar ook hier zou een kustmorfoloog (met duin-kennis) enige redactie kunnen voeren, met name ook t.a.v. het kaartmateriaal en de bijschriften. Bijv. duinvalleien zijn <i>niet</i> dynamisch; graag onderscheid maken tussen dynamisch <i>duin</i>beheer en dynamisch <i>zeereep</i>beheer etc. Ipv de term 'zandig kuststelsel' svp consequent de term 'zand-delend kuststelsel' gebruiken. Het is SNELLE zeespiegelstijging, niet <i>hoge</i> zeespiegelstijging Het gaat om de effecten van GEVOLGEN van klimaatveranderingen, zoals bijv. zeespiegelstijging, sterkere stormen, hogere golven, andere golfperiodes, etc. 	<p>ng')</p> <p>p. 47</p> <p>p. 33</p> <p>p. 85</p> <p>p.29, 31, 81 en op zeer veel andere plaatsen</p> <p>p. 27, 43 (o.a.)</p> <p>p. 37 (o.a.)</p>	<p>1</p> <p>3</p> <p>2</p>	<p>Een belangrijk uitgangspunt van de NVK is de integrale aanpak van waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkeling. De notenbalkkaarten zijn daarvan het symbool, maar het komt op vele plekken in de tekst terug. Natuur, ecologie en drinkwater zijn belangrijke functies binnen deze integrale benadering. Om het verder te verduidelijken zijn er passages gewijzigd en toegevoegd in de teksten en beelden.</p> <p>Kaartmateriaal is bekeken met een expert van Deltares.</p> <p>Tekstvoorstellen in acht genomen.</p>	
--	--	---	----------------------------	---	--

Deltares	430.	<p>Het is wenselijk dat de voor dit rapport gemaakte figuren een beeldredactie-slag ondergaan door een inhoudelijk deskundige redacteur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Figuren en kaarten zijn niet uniform opgezet: veel kaarten zijn verschillend qua opzet, hebben wel of geen schaalstokken en noordpijlen, die zijn ook vaak anders in de verschillende kaarten. Legenda's zijn veelal onleesbaar, evenals vele figuren zelf. Figuren zijn ook soms incompleet • De infographic Meegroeiconcepten komt nog niet begrijpelijk over • Van de figuur op p. 51 kloppen de onderste vijf van de zeven insets niet, geredeneerd vanuit het fysische systeem kust. Beeldredactie-slag door een kustmorfoloog. • Rol afbeeldingen kan versterkt door betere onderschriften te maken. • De begrenzingen op de bovenste afbeelding van pag. 31 zijn niet correct: <ul style="list-style-type: none"> ○ Meegroeien kustfundament vindt plaats tot aan de -20 m dieptelijn (niet als zodanig aangegeven in de fig.) ○ Ondertitel: in plaats van keringzones, beter te spreken van beheerzones (- waterkering, - kustlijn en - kustfundament); • Mbt pag. 31, onderste afbeelding: de betekenis van de rode bollen in de grafiek vergt toelichting • Arcering van Zuiderzee droogmakerijen 	<p>26-27 bijv.; overigens een zeer interessante figuur</p> <p>Onleesbaar: p. 45, 53, 61, 64, 77, 88, 95</p> <p>incompleet: p. 34, 55</p> <p>p. 11</p> <p>p. 51</p> <p>bijv. foto's p. 35, 56</p> <p>p. 31</p> <p>p. 31</p>	2 Beeld	<p>Veel beelden, kaarten en onderschriften hebben een verbeteringslag ondergaan. Het verschil in beelden komt voort uit de diverse bronnen van de kaarten en beelden.</p>	Beeld en tekst aangepast
----------	------	---	--	------------	---	--------------------------

		<p>klopt niet met de legenda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaartbeeld met "Natuurlijke kustvorming": onduidelijk wat hiermee wordt bedoeld: <ul style="list-style-type: none"> - lokale aanzanding? - lokale kustlijnvoortgang? - lokale groei van zandplaten? <p>NB natuurlijke kustvorming behelst zowel (lokale) aanzanding als (lokale) erosie! Kustvorming is de balans tussen beide.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondertiteling kaart: ALLE harde constructies beïnvloeden het zand-delende systeem! • De relatie tussen zeespiegelstijging (cm's) en suppletievolume (mm³) mag sterker (dichter bij elkaar zetten in kantlijn rechts?) • Buitendelta's, die wel in voorafgaande tekst worden genoemd, staan niet op de kaart • Legenda (alle vier de kaarten): wat wordt bedoeld met '<i>Sterke relatie met BKL</i>'? cq wat voegt dit toe? Het wekt vooral verwarring, omdat op de kaarten met harde weringen daardoor ook zachte weringen staan en op die met zachte weringen ook harde. Wat je op de verschillende3 kaarten ziet moet duidelijker, door bijv. titels toe te voegen: zandige keringen bij matige scenario's (p. 38), idem bij snelle scenario's (p. 40), harde keringen bij matige scenario's (p. 39) etc. Een referentie naar de Deltascenario's (matige en snelle) bij de kaarten en/of in de bijbehorende tekst zou op z'n plaats zijn • Let op consistentie tekst en kaart in de benamingen van de parels! Op de kaart' 	<p>p. 30</p> <p>p. 32, 51, 53</p> <p>p. 34</p> <p>p. 27</p> <p>p. 32</p> <p>p. 38-41</p>	<p>Veel beelden, kaarten en onderschriften hebben een verbeteringslag ondergaan. Het verschil in beelden komt voort uit de diverse bronnen van de kaarten en beelden.</p>	
--	--	--	--	---	--

		<p>lijken het 18 parels te zijn ipv 17 zoals in de tekst staat; komt door Brouwersdam, dat lijken er twee (vergelijk Scheveningen en Kijkduin, zijn er ook twee). In de tekst staat 'Den Haag stad aan zee' als voorhoedeproject, dit betreft blijkbaar twee parels: Scheveningen en Kijkduin, of niet?</p> <ul style="list-style-type: none"> De relatie tussen de notenbalken op de kaart van p. 64-65 met de inzoom daarop op p. 66-67 is niet duidelijk; de verticale cijfering van de kustprofielen staat wel in de legenda (64-65), maar de horizontale cijfering van de notenbalken niet. 	<p>p. 42, 43 p. 46, 47</p> <p>p. 64-67</p>		<p>Veel beelden, kaarten en onderschriften hebben een verbeteringslag ondergaan. Het verschil in beelden komt voort uit de diverse bronnen van de kaarten en beelden.</p>	
Deltares	431.	De rol van kennisinstututen is niet genoemd. Svp opnemen.	18 (bijv.) of in bijlage	2	Kennisinstututen worden genoemd in Deel I, bestuurlijke keuzes en in de bijlage via www.kustkennis.nl . waar de onderzoeken terug te vinden zijn. In de digitale interactieve pdf van de visie wordt dit bovendien eenvoudiger dmv hyperlinks.	Tekst niet aangepast
Deltares	432.	<p>Deltascenario's: update 2013 is inmiddels verschenen. Voornaamste verschil: ruimtelijke ontwikkeling is niet meer identiek in STOOM en DRUK, en ook niet in WARM en RUST. De druk van bebouwing, bewoning en recreatie op de kust is in STOOM hoog. In DRUK zijn grootschalige natuurgebieden belangrijker. Beide kennen hoge groei van economie en bevolking. De ruimtedruk in de kustzone is uitgesproken laag in RUST in 2100, met 25% minder inwoners dan nu, en weinig klimaatverandering.</p> <p>Overigens goede weergave op p 78 ('In ruimtelijk-economisch opzicht ... aan bijvoorbeeld de natuur worden overgelaten')</p>	37 , 44, 78, 113-114	3	<p>De scenario's zijn op het moment van naar de drukker gaan conform de laatste versies op de website van de Deltacommissaris: http://www.deltacommissaris.nl/onderwerpen/deltascenarios/</p>	Tekst en beeld aangepast
Deltares	433.	(Veranderingstempo) 'De grootste onzekerheid en de richting van de	44	3	In alle provinciale kustagenda's is gebruik gemaakt van de op dat moment	Tekst aangepast

		<p><i>sociaaleconomische verandering zit in het moment en de snelheid waarmee een omslag zich zal voltrekken.</i>' Beetje vreemde formulering. Grote onzekerheid is er over de richting van de demografische ontwikkeling: groei of krimp van de bevolking na 2020, die weer samenhangt met grote onzekerheid over het tempo van de economische groei komende decennia. Bovendien zijn er grote regionale verschillen: de Randstad groeit meer dan de perifere kustzones.</p> <p>In hoeverre is er in de Provinciale kustagenda's rekening gehouden met de Deltascenario's? Vooral die doorkijk naar de toekomst is dan interessant.</p>			beschikbare informatie over de deltasenario's.	
Deltares	434.	<p><i>'De uitdaging is om met slimme sturing te bereiken dat onder de voorwaarde van veiligheid de verzameling van gebouwen meerwaarde heeft voor de economie en de uitstraling en de landschappelijke kwaliteit van de kust en dat zowel de rust- als reuringzoekers bediend blijven.'</i></p> <p>Betekent dit: "We weten werkelijk niet hoe we dat moeten combineren: steeds meer gebouwen en economische exploitatie, maar toch een mooie kust en de nodige afwisseling van rust en drukte, en ook nog veilig!"?</p>	52	1	We willen een veilige, aantrekkelijke en economisch sterke kust. En de NVK biedt fysieke, organisatorische en beleidsmatige voorstellen om dat deze doelen met elkaar te combineren.	Tekst niet aangepast
Deltares	435.	Strategieën voor de kust: heldere en veelbelovende intro!	69	5		Geen tekstaanpassing nodig
Deltares	436.	Mooie uitwerking via basiswaarden en ontwikkelprincipes, onder het motto: zacht waar het kan, hard waar het moet'!	70-73	5		Geen tekstaanpassing nodig
Deltares	437.	3.3 -3.4 Uitwerking kansrijke strategieën ziet er logisch, consistent, en aantrekkelijk uit. Ze worden overigens meer als een continuüm beschreven dan als principieel verschillende benaderingen. Dat maakt het	75 – 87, 88, 92	5	In het hoofdstuk kansrijke strategieën worden ook de strategieën beschreven die niet kansrijk zijn.	Tekst niet aangepast

		<p>mogelijk om in 3.5 (synthese) te kiezen voor 'alles', maar dan flexibel en adaptief.</p> <p>Misschien moet je dan toch harder maken welke mogelijke strategieën dan niet kansrijk zijn. Dan weet je waar je voor kiest (en tegen kiest). Bijvoorbeeld (niet): in 1 keer goed, harde kering, kust uitbreiden, centrale sturing en financiering. En ook niet: alles lokaal beslissen, vrijheid en particulier initiatief, minimale normen. Of toch: p. 92?</p>		3		
Deltares	438.	<p>De denkrichtingen voor kustveiligheid en areaal zijn vaag t.o.v. elkaar afgebakend en weinig onderscheidend; uitgaand van de drie doelstellingen/uitgangspunten: veilig, economisch sterk en aantrekkelijk, zou je A-sober en doelmatig als behorend bij 'veilig' en C-creëren zandbuffer als economisch sterk en aantrekkelijk kunnen interpreteren, maar wat is dan B-kustfundament in evenwicht?</p> <p>Het onderscheid tussen de denkrichtingen voor ruimtelijke ontwikkeling is nog minder helder. Onderin het schema staat horizontaal: <i>natuur, landschap en cultuurhistorie</i> – komt dit overeen met het uitgangspunt 'aantrekkelijk'? en daarboven: <i>Kustplaatsen, economie, kwaliteit en bereikbaarheid</i> – staat dat voor economisch sterk?</p> <p>Verticaal, laatste kolom staat <i>Samen doen</i>, zou daar niet beter: samen <u>financieren</u> kunnen staan? Is het hoofdissue in deze denkrichting eigenlijk niet: wie betaalt wat (op z'n banaalst geformuleerd) of: hoe integraal kunnen we het maken (idealistisch)?</p>	<p>76 -79</p> <p>p. 77</p> <p>p. 78 schema</p>	1	<p>De uitwerking kansrijke strategieën is logisch en consistent. Denkrichtingen en de strategieën zijn ook onderdeel van het DP2014. De opmerking in niet consequent met de vorige reactie 437.</p>	Tekst niet aangepast.
Deltares	439.	<p>Er lijkt veel te hangen aan die 'integrale meegroeiconcepten'. Die komen pas in 3.7 en 3.8 goed uit de verf. Die voorbeelden zijn absoluut noodzakelijk. Een korte verklaring</p>	<p>90, 95-100</p>	2	<p>In hoofdstuk 1 wordt een introductie over de kern van het concept toegevoegd en over het adaptieve karakter ervan. Met een verwijzing naar</p>	Tekst aangepast

		van het principe zou al eerder welkom zijn.			hst 3. In de digitale interactieve pdf versie wordt dit bovendien mogelijk gemaakt via hyperlinks.	
Deltares	440.	Literatuurlijst graag conventioneel, met duidelijke bronvermelding incl. auteur, plaats, pagina's etc.	128 e.v.	2	Literatuurlijst aangepast cf. de stijl die is gebruikt voor het Nationaal Kader Kust.	Tekst aangepast
Deltares	441.	In H 4 (? onaf) mist een uitgeschreven kennisagenda. Overige opmerkingen bij H4: <ul style="list-style-type: none"> Als agendaonderwerp toevoegen: nader onderzoek naar erosiebestendige lagen en hoe die de verplaatsing van grote getijdengeulen onder de kust beperken (vb. Nieuwe Schulpengat bij Den Helder en Oostgat bij Walcheren) Qua kennis ontbreekt er nog het een en ander op het gebied van integratie van gebruiksfuncties / multifunctioneel gebruik van de kust, die volgens de visie bevorderd moeten worden. De toetsbaarheid (toetsing op veiligheid) van constructies als hybride keringen, gekoppeld met de functies, wonen, parkeren, laat nog te wensen over. Middels o.a ontwerpend onderzoek kan hier een belangrijke bijdrage aan geleverd worden. Svp toevoegen als agendaonderwerp. <i>B1 onderzoek meegroeien kustfundament</i>: welk oppervlak moet meegroeien met de zeespiegelstijging? Toevoegen vraagstelling: <ul style="list-style-type: none"> Welk oppervlak (=waar) moet KF meegroeien ? Hoe moet KF meegroeien in de tijd (zie ook vraag B4) ? verklaar het belang van meegroeien kustfundament als 	103 e.v. 103 e.v.	1 / 3	De uitwerking van de uitvoeringsagenda vindt plaats in de periode tot juni 2014. In het Deltaprogramma 2015 wordt een uitvoeringsprogramma voor de Kust opgenomen. Agendaonderwerp onderzoek erosiebestendige lagen toegevoegd. Het onderwerp 'ontwerpend onderzoek' is toegevoegd aan de inleiding van de uitvoeringsagenda. Multifunctionaliteit wordt meegenomen in diverse onderzoekscategorieën (bijvoorbeeld meegroeiconcepten en NWO's). Daarnaast betreft het vaak maatwerk, zoals bij de parels. Opmerkingen over specifieke onderdelen van de uitvoeringsagenda komen terug in de uitwerking van de uitvoeringsagenda (zie eerste punt van deze reactie)	Tekst deels aangepast

	<p>basis voor kustontwikkeling.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>B2 onderzoek naar een life cycle benadering voor zeekeringen: waar moet het suppletieprogramma en/</i> <i>of de basiskustlijn aangepast worden om nieuwe eenmalige versterkingen te voorkomen?</i> <p>Toevoegen:</p> <ul style="list-style-type: none"> o <i>waar <u>en wanneer</u> moet het suppletieprogramma etc.</i> o <i>ontwikkelen van een toetsmethodiek welke de BKL toets combineert met een veiligheidstoets</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>B3 uitwerken van pilots voor mitigatie van erosie van de buitendelta boven de Wadden: is mede afhankelijk van vraag B1: eerst moet verhelderd worden wat het belang is van handhaving van de buitendelta's voor het behoud of de ontwikkeling van functies.</i> • <i>B4 uitwerken van het ontwikkelpad voor het opvoeren van het suppletievolumen: zie ook vraag B1.</i> • <i>B5 innoveren met zand suppleren, o.a. zandwinmolen, nieuwe contractvormen: in plaats van "zandwinmolen" vraagstelling veralgemeniseren: onderzoek naar alternatieve, energievriendelijke vormen van kunstmatig zandtransport (winning, transport en storten)</i> • <i>B6 uitwerken zandwinstrategie: gericht op vergroten van efficiëntie en op het creëren van meerwaarde op de zandwinlocaties (e.g. ecological landscaping)</i> • <i>B7 onderzoek brede duinen: hoe kan de kerende functie van brede duingebieden meegerekend worden en wat betekent dat voor het beheer</i> 			<p>De uitwerking van de uitvoeringsagenda vindt plaats in de periode tot juni 2014. In het Deltaprogramma 2015 wordt een uitvoeringsprogramma voor de Kust opgenomen.</p> <p>Agendaonderwerp onderzoek erosiebestendige lagen toegevoegd. Het onderwerp 'ontwerpend onderzoek' is toegevoegd aan de inleiding van de uitvoeringsagenda.</p> <p>Multifunctionaliteit wordt meegenomen in diverse onderzoekscategorieën (bijvoorbeeld meegroeiconcepten en NWO's). Daarnaast betreft het vaak maatwerk, zoals bij de parels.</p> <p>Opmerkingen over specifieke onderdelen van de uitvoeringsagenda komen terug in de uitwerking van de uitvoeringsagenda (zie eerste punt van deze reactie)</p>	
--	--	--	--	--	--

		<p><i>van die gebieden?</i> Anders gezegd: wat is de consequentie voor beheer en gebruik van het definiëren van de waterkering (vastleggen in de legger) langs de binnenduinrand in brede duingebieden?</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>C4 uitwerken van de organisatie, de financiering en het proces van samenwerking rond het verdelingsvraagstuk van het flexibel te plaatsen deel van de zandsuppleties om het maatschappelijk rendement van de suppleties verder te optimaliseren met behoud van veiligheid.</i> <p>Als onderdeel van het proces:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ (verder) ontwikkelen van interactieve ontwerptools ter vergroting van het begrip en ondersteuning van de communicatie tussen verschillende stakeholders. <p><i>[de ontwerptools moeten in staat zijn om de morfologische effecten van verschillende scenario's en (ontwerp)strategieën inzichtelijk te maken op verschillende schalen – vgl blokkendoos voor rivieren]</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>D1 starten van de tweede tranche van de voorhoedeprojecten & D2 prioriteren, profileren en het ontwikkelpad aangeven voor de parels aan de kust & D3 uitwerken van de behoefte aan en inkadering voor jachthavens:</i> Niet los te zien van bovenstaande aanbeveling bij C4. 			<p>De uitwerking van de uitvoeringsagenda vindt plaats in de periode tot juni 2014. In het Deltaprogramma 2015 wordt een uitvoeringsprogramma voor de Kust opgenomen.</p> <p>Agendaonderwerp onderzoek erosiebestendige lagen toegevoegd. Het onderwerp 'ontwerpend onderzoek' is toegevoegd aan de inleiding van de uitvoeringsagenda.</p> <p>Multifunctionaliteit wordt meegenomen in diverse onderzoekscategorieën (bijvoorbeeld meegroeiconcepten en NWO's). Daarnaast betreft het vaak maatwerk, zoals bij de parels.</p> <p>Opmerkingen over specifieke onderdelen van de uitvoeringsagenda komen terug in de uitwerking van de uitvoeringsagenda (zie eerste punt van deze reactie)</p>	
Deltares	442.	<p>Het volgende tekstfragment is een foute weergave van de situatie (en door ons al twee maal eerder aangegeven):</p> <p><i>'Locatiespecifiek zijn al wel een aantal toekomstige aandachtslocaties voor</i></p>	6, 2 ^e kolom, 2 ^e alinea	1	<p>Toegevoegd dat het gaat om de situatie bij handhaving BKL en meegroeien Kustfundament.</p>	Tekst aangepast

		<p><i>veiligheid geïdentificeerd, waar de kering in de loop van deze eeuw, afhankelijk van het scenario van zeespiegelstijging, bij gelijkblijvend suppletievolumen mogelijk niet meer voldoet.'</i></p> <p>Bij een toenemende zeespiegelstijging zal er meer gesuppleerd dienen te worden. Zonder deze toename ontstaan er op veel plekken problemen met de veiligheid. Zie ook de ALS studie. De tekst suggereert nu dat er op andere plekken ongeacht de zeespiegelstijging geen veiligheidsproblemen zullen zijn bij gelijkblijvende suppletievolumes. Dat is niet zo.</p>				
Deltares	443.	<p>Het volgende tekstfragment is onduidelijk (eveneens al eerder door ons opgemerkt):</p> <p><i>'Door efficiënt werk met werk te maken kunnen we verstandig investeren, kunnen we innovatieve en integrale oplossingen bespoedigen en kunnen we een optimaal rendement van investeringen in veiligheid en ruimtelijke kwaliteit ook op lange termijn en voor toekomstige generaties continueren en verbeteren.'</i></p> <p>Deze zin leest niet lekker en lijkt heel veel ongrijpbare dingen te beloven: <i>efficiënt, verstandig, integraal, optimaal, continueren, verbeteren ...</i> Komt niet heel vertrouwenwekkend over. Wat wordt bedoeld? Het moet allemaal tegelijk sneller en beter, maar het mag niet teveel geld kosten?</p> <p>Wat bedoeld wordt met 'werk met werk'</p>	4, 1e kolom, 2e alinea, laatste zin	2	Het betreft een introductietekst in algemene bewoordingen, waaraan de leden van de stuurgroep Kust hun goedkeuring hebben gegeven.	Tekst niet aangepast

		maken is in deze context helemaal niet duidelijk.				
Deltares	444.	<p><i>'Goed en tijdig anticiperen op economische, culturele en ecologische kansen in de kustzone voorkomt desinvesteringen, bespoedigt innovatieve en integrale oplossingen en maakt het mogelijk om een optimaal maatschappelijk rendement van investeringen in veiligheid, economie, ecologie en ruimtelijke kwaliteit ook op lange termijn te continueren en te verbeteren.'</i></p> <p>eze zin lijkt erg op die van p.4 (zie opm. hierboven), alleen het eerste deel is gewijzigd. Wordt 'Goed en tijdig anticiperen op economische, culturele en ecologische kansen' (voorkomt desinvesteringen) gelijkgesteld met 'efficiënt werk met werk maken'? Lijkt me niet logisch.</p>	20, einde 1 ^e kolom	2	Zin klopt en is consistent met Deel 1, bestuurlijke keuzes.	Tekst niet aangepast
Deltares	445.	<p>Voor de tekst:</p> <p><i>'In het bijzonder dreigt in sommige gebieden van de kustzone de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid sleets te raken vanwege het achterblijven van investeringen. Dat geldt ook voor delen van de woningvoorraad, vooral in sommige badplaatsen.'</i> wordt in het stuk geen onderbouwing geleverd (ook reeds eerder door ons opgemerkt). Het staat nu in de samenvatting, maar komt in de rest van het stuk niet voor. Een bronverwijzing is ook nodig.</p>	8, 1 ^e kolom, eerste 2 regels	3	Uit sessies met en de kustagenda's van de provincies bleek dat veel van de badplaatsen, met de woonvoorraad als onderdeel, als 'sleets' en steeds minder aantrekkelijk werden ervaren.	Tekst niet aangepast
Deltares	446.	Voetnoot 8 is onduidelijk, redactieslag nodig.	37	2	Deze tekst is onderdeel van het onderzoek aandachtslocaties. Dat onderzoek is uitgebreid afgestemd met RWS, DGRW en de Waterdienst. De teksten eruit worden niet aangepast.	Tekst niet aangepast

Deltares	447.	<p>Tekstvoorstel (amenderingen in rood, cursief):</p> <p>De Nederlandse kust moet voorbereid worden op een toekomst waarin door klimaatverandering de zeespiegel <i>sneller</i> kan stijgen en het golfklimaat kan veranderen. Wanneer deze versnelling zal optreden en hoe groot deze zal zijn, is nog onzeker. Uit onderzoek (zie hoofdstuk 2) komt wel steeds duidelijker naar voren wat de gevolgen daarvan op middellange en lange termijn zouden kunnen zijn (mede in combinatie met de bodemdaling als gevolg van <i>inklinking door ontwatering en gaswinning en van de</i> tektonische beweging van aardlagen sinds de laatste ijstijd).</p>	19, 1e kolom, eerste paar regels	2	Teksten aangepast mbt snellere zeespiegelstijging. Inklinking door ontwatering speelt in de Kust nauwelijks een rol. De tektonische bewegingen wel.	Tekst deels aangepast
Deltares	448.	<p>Tekstvoorstel (amenderingen in rood, cursief):</p> <p>Door de relatieve zeespiegelstijging, <i>daardoor geleidelijk afgenomen aanvoer van zand vanaf de Noordzeebodem, door de</i> afname van aanvoer van zand uit de rivieren en door menselijke ingrepen in het kuststelsel in verleden en heden is de natuurlijke zandbalans van de kust negatief.</p>	29, 1 ^e zin	2	Tekst over zandig systeem aangepast in overleg met Deltares.	Tekst aangepast
Deltares	449.	<p>Tekstvoorstel (amenderingen in rood, cursief):</p> <p>Nu zien we het zandtekort in het kustfundament vooral <i>langs de kust van de Waddeneilanden</i>.</p>	29, 3 ^e zin	2	Tekst over zandig systeem aangepast in overleg met Deltares.	Tekst aangepast
Deltares	450.	<p>Tekstvoorstel (amenderingen in rood, cursief):</p> <p>Zand dat bijvoorbeeld in Noord-Holland wordt meegenomen door het water, kan <i>verderop</i> langs de Hollandse kust en uiteindelijk in de buurt van de Waddenzee worden afgezet. <i>Deze</i> zand<i>verplaatsing</i> vindt plaats in de loop van enkele decennia tot</p>	29, 5 ^e zin	2	Tekst over zandig systeem aangepast in overleg met Deltares.	Tekst aangepast

		eeuwen.				
Deltares	451.	Wat maakt een harde kering geschikt als habitat (?) voor de zeldzame paarse strandloper?	33	3	De tekst mbt de paarse strandloper is gedetailleerd.	Tekst aangepast
Deltares	452.	De zin die begint met ' <i>Meer dan gemiddeld zit groei in de sectoren van handel, toeristische dienstverlening...etc.</i> ' loopt niet; het is onduidelijk wat terugloopt en waar groei in zit. Verder zou offshore hier genoemd kunnen worden	57, 1e helft 1e alinea	2	Zin aangepast	Tekst aangepast
Deltares	453.	De zin: ' <i>Voor het versterken van de economische en ruimtelijke...etc.</i> ' is onduidelijk; bestuurlijke urgentie is doorgaans aanwezig (of niet), ' <i>nodig</i> ' is in dit verband wat vreemd uitgedrukt.	79, 1e alinea	2	Zin aangepast	Tekst aangepast
Dhr Waterman	454.	Zeewering slufterdam en Maasvlakte2 - kering slufterdam (zuidelijk stukje vd uitsteeksel maasvlakte) is geen harde kering, maar een zachte zandige kering;	34 , 53 Kaart	Beeld	Kaart harde wering wordt aangepast. De kaarten mbt aandachtslocaties zijn het resultaat van het onderzoek aandachtslocaties. Dat onderzoek is uitgebreid afgestemd met RWS, DGRW en de Waterdienst. De kaarten worden niet aangepast.	Kaarten deels aangepast
Dhr Waterman	455.	Zeewering slufterdam en Maasvlakte2 - overigens ontbreekt op kaart blz 34 MV2 ("harde" blokkendam aan noordzijde en verder 7,5 km zandige kering);	34 kaart blz	Beeld	Kaart harde wering wordt aangepast.	Kaart aangepast
Dhr Waterman	456.	Zeewering slufterdam en Maasvlakte2 - ook geen MV2 op kaarten p.30, 32, 51, 53, 97	30 , 32, 51, 53, 97 kaarten	Beeld	Kaart harde wering wordt aangepast. De kaarten mbt aandachtslocaties zijn het resultaat van het onderzoek aandachtslocaties. Dat onderzoek is uitgebreid afgestemd met RWS, DGRW en de Waterdienst. De kaarten worden niet aangepast.	
Dhr Waterman	457.	Noordelijk havenhoofd Rotterdam - is 4,7 km lang en steekt daarmee een stuk		1	Kaart wordt aangepast.	Beeld aangepast

		verder uit de kust dan bv. de Pieren bij IJmuiden;				
Dhr Waterman	458.	Noordelijk havenhoofd Rotterdam - op de kaarten in de consultatieversie is de dam vaak te kort aangegeven: p. 97 (andere uitsnede in consultatieversie?)	97	Beeld	Kaart wordt aangepast.	Beeld aangepast
Dhr Waterman	459.	Parels aan de kust - kaart p. 47 is aangepast sinds consultatieversie - nu zijn alle 17 parels donker en daarmee volgens de legenda prioritair?	47 kaart	Beeld	Woord prioritair uit teksten en beelden schrappen.	Beeld en tekst aangepast
Dhr Waterman	460.	Parels aan de kust - de tekst op p. 46 noemt 10 parels waarmee inmiddels gestart is. Verwarrend. Is dat hetzelfde als prioritair? (GS ZH pleit in reactie overigens voor flexibiliteit op dit punt - prioriteiten kunnen veranderen, Hoek van Holland begint zich bijvoorbeeld al te roeren..);	46	3	Woord prioritair uit teksten en beelden schrappen .	Beeld en tekst aangepast (zie reactie 462)
Dhr Waterman	461.	Natte verbindingen met de kust, kanalen, sloten, rivieren, waterwegen - "vaarverbindingen" worden vaak vergeten in de opsomming, vanuit Randstad komen die juist weer duidelijker op de agenda, ook met de kust (Aquapunctuur);		2	Vaarverbindingen in tekst toegevoegd.	Tekst aangepast
Dhr Waterman	462.	Natte verbindingen met de kust, kanalen, sloten, rivieren, waterwegen - voorbeeld is blz 46 (alleen fiets- en wandelpaden genoemd), p. 57 (auto- en ov-verbindingen);	46 , 57	2	Natte vaarverbindingen in tekst toegevoegd.	Tekst aangepast
Dhr Waterman	463.	iczm - ik kan het nu niet meer terugvinden in de NVK tekst... - naast het ICZM actiepunten in de uitvoeringsagenda ergens staat iets over de Europese regelgeving rond integraal kustzonebeheer. De nieuwe EU term is "geïntegreerd kustbeheer" (ontwerp richtlijn MSP/ICM) - de Z van Zone is verdwenen - let hier op en pas de tekst aan de recente EU-initiatieven aan.	Algemeen	2	Deze verbetering is helaas niet opgenomen. Er is in de NVK met de oude term gewerkt.	Tekst niet aangepast
Dhr Waterman	464.	Zeejachthavens: naast de ontwikkeling in katwijk, begint Hoek van holland zijn plannen ook weer op te pakken: getijdlagune en zeejachthaven aan noordzijde van het noordelijk havenhoofd.	Algemeen	1	Specifieke lokaties worden via de uitvoeringsagenda uitgewerkt.	Tekst niet aangepast (zie reactie 312)

					In de hoofdtekst van de NVK gaan we niet in op een keuze voor lokaties voor jachthavens.	
Dhr Waterman	465.	De samenvatting van de provinciale visies op p.116-119 wat onevenwichtig is: Noord-Holland krijgt wel erg veel aandacht vergeleken met de andere kustprovincies.	116 -119	3	De provincies hebben hun eigen teksten bekeken en akkoord bevonden. Teksten worden meer in onderlinge verhouding gebracht. Volgorde aangepast naar Noord-Zuid.	Tekst aangepast

Bijlagen

Bijlagen bij reacties op consultatieversie Nationale Visie Kust

1. Overzicht van organisaties die hebben gereageerd
2. Format voor indiening reacties op consultatieversie

Bijlage 1: Overzicht van organisaties die hebben gereageerd

organisatie	Opmerkingen
Het Rijk via I&M/DGRW	Interdepartementale reactie onder penvoerderschap van I&M/DGRW/directie Algemene Waterveiligheid
Rijkswaterstaat en Waterdienst	
Staf Deltacommissaris	
Provincies <ul style="list-style-type: none"> • Zuid-Holland • Noord-Holland • Fryslan • Zeeland 	Er zijn zowel bestuurlijke als ambtelijke reacties per provincie gestuurd.
Zeeuws Overlegorgaan Waterkeringen	
Overleg Infrastructuur en Milieu	Bestuurlijke gezamenlijke reactie
Overleg Infrastructuur en Milieu (OIM) <ul style="list-style-type: none"> • Milieufederatie Noord-Holland (mede namens Stichting Duinbehoud en Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers) • ANWB • VEWIN • Reddingsbrigade Nederland 	Reacties van individuele organisaties. Er zijn in aanloop naar de reactie op consultatieversie een drietal bijeenkomsten van het OIM geweest in aanwezigheid van leden van het Deltaprogramma Kust op respectievelijk 21 maart, 10 april en 23 mei 2013.
VEWIN	Position paper.
Kustgemeenten <ul style="list-style-type: none"> • Waddeneilanden • Noordwijk • Vlissingen 	Er is een gezamenlijke bestuurlijke reactie evenals individuele ambtelijke reacties gestuurd. De gezamenlijke bestuurlijke reactie was op basis van een brede bestuurlijke gemeentelijke bijeenkomst op

<ul style="list-style-type: none"> • Den Haag • Katwijk • Velsen • Zandvoort • Schouwen-Duiveland 	13 mei 2013 te Zandvoort.
Waterschappen	Er is een gezamenlijke bestuurlijke reactie evenals individuele ambtelijke reacties gestuurd.
ENW	
Deltares	
Ronald Waterman	In hoedanigheid van adviseur van de provincie Zuid-Holland

Bijlage 2: Format voor indiening reacties op consultatieversie

Deltaprogramma | Kust

Organisatie van wie de reactie is ontvangen:

.....

Contactpersoon:

Naam:

E-mail:

Telefoon:

Betrokkene		Reactie	Pagina in Consultatieversie	Omgang met de reactie	Mogelijke actie/verwerking
Partij XXXXX	1.			In te vullen door DP Kust	In te vullen door DP Kust
	2.				
	3.				

U kunt meer informatie over het Deltaprogramma Kust vinden op <http://www.deltacommissaris.nl/organisatie/deelprogrammas/kust/>

U kunt de Nationale Visie Kust vinden via: www.nationalevisiekust.nl